

1926 ΠΓΑ
16

ΣΠ. ΣΤΟΥΡΑΪΤΟΥ

Καθηγητού ἐν τῷ προτύπῳ τοῦ Διδασκαλείου τῆς Μέσης ἐκπαιδεύσεως

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗΝ ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

46 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

1926

Αριθμ. | Πρωτ. 59324.
Διεκπ.

*Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Ἰανουαρίου 1921.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρόσ

μ. Σπ. Στουργαΐτην

Ανακοινοῦμεν ύμῖν δτι δι' ήμετέρας πράξεως τῇ 13 τοῦ ίσταμένου μηνὸς ἐκδοθείσης καὶ τῇ 21 τοῦ αὐτοῦ δημοσιευθείσης ἐν τῷ ὅπ' ἀριθ. 8 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἐνεκρίθη ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1921—1922 καὶ ἐφεξῆς τὸ πρός κρίσιν ὑποβληθὲν ἐν χειρογράφῳ ὑμέτερον βιβλίον, «Πλάτωνος ἀπολογία Σωκράτους», διὰ τὴν Γ' τάξιν τῶν τετρατάξιων γυμνασίων καὶ τὴν ἀντίστοιχον τάξιν τῶν λοιπῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαίδευσεως, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως πρὸ τῆς ἐκτυπώσεως αὐτοῦ συμμιօρφωθῆτε πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου.

*Ἐντολὴ τοῦ *Υπουργοῦ

Ο Γεν. Γραμματεὺς
Σ. Ν. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Π. Ζαγανιάρης

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

[ἡ θικός.]

Α'. Ὅτι μὲν ὑμεῖς, ω̄ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πεπόνθατε ὅπδ
τῶν ἐμῶν κατηγόρων, οὐκ οἶδα, ἐγὼ δ' οὖν καὶ αὐτὸς ὅπ
αὐτῶν ὀλίγου ἔμαυτοῦ ἐπελαθόμην· οὕτω πιθαγῶς ἔλεγον.
καίτοι ἀληθές γε, ω̄ς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν εἰρήκασι. μάλιστα
δὲ αὐτῶν ἐν ἔθαύμασα τῶν πολλῶν ὃν ἐψεύσαντο, τοῦτο,
ἐνῷ ἔλεγον ω̄ς χρῆ ὑμᾶς εὐλαβεῖσθαι, μὴ ὅπ' ἐμοῦ ἐξαπα-
τηθῆτε ω̄ς δεινοῦ ὅντος λέγειν. τὸ γὰρ μὴ αἰσχυνθῆναι, δτι
αὐτίκα ὅπ' ἐμοῦ ἐξελεγχθῆσονται ἔργω, ἐπειδὴν μηδὲ δπως
τιοῦν φαίνωμαι δεινὸς λέγειν, τοῦτο μοι ἔδοξεν αὐτῶν ἀναι-
σχυντότατον εἶναι, εἰ μὴ ἄρα δεινὸν καλοῦσιν οὕτοι λέγειν
τὸν τἀληθῆ λέγοντα· εἰ μὲν γὰρ τοῦτο λέγουσιν, δμολογοίην
ἄν ἔγωγε οὐ κατὰ τούτους εἶναι ρήτωρ. Οὗτοι μὲν οὖν,
ώς περ ἐγὼ λέγω, ἦ τι ἡ οὐδὲν ἀληθές εἰρήκασιν· ὑμεῖς
δ' ἐμοῦ ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀληθειαν· οὐ μέντοι μὰ Δία,
ω̄ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κεκαλλιεπημένους γε λόγους, ὡς περ οἱ
τούτων, ὥρμασι τε καὶ δνόμασιν, οὐδὲ κεκοσμημένους, ἀλλὰ
ἀκούσεσθε εἰκῇ λεγόμενα τοῖς ἐπιτυχοῦσιν δνόμασιν· πιστεύω
γὰρ δίκαια εἶναι & λέγω, καὶ μηδεὶς ὑμῶν προσδοκησάτω
ἄλλως· οὐδὲ γὰρ ἀν δήπου πρέποι, ω̄ ἄνδρες, τῇδε τῇ γῇλ-
ιᾳ, ώς περ μειρακίῳ, πλάτιοντι λόγους εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι.
καὶ μέντοι καὶ πάνυ, ω̄ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο ὑμῶν δέομαι

καὶ παρίεμαι, ἐὰν διὰ τῶν αὐτῶν λέγων ἀκούητέ μου ἀπολογουμένου, δι' ὧνπερ εἴωθα λέγειν καὶ ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ τῶν τραχεῖῶν, ἵνα ὑμῶν πολλοὶ ἀκηκόασι, καὶ ἄλλοθι, μήτε θαυμάζειν μήτε θορυβεῖν τούτου ἔνεκα. ἔχει γὰρ οὐτωσί· γῦν ἐγὼ πρῶτον ἐπὶ δικαιοστήριον ἀναβέβηκα. ἐτη γεγονὼς ἔδομήκοντα· ἀτεχνῶς εὖν ἔγειρας ἔχω τῆς ἐνθάδε λέξεως, ὃςπερ εὖν ἂν, εἰ τῷ ὅντι ἔνος ἐτύγχανον ὥν, ξυγειγνώσκετε δῆπον ἀν μοι, εἰ ἐν ἐκείνῃ τῇ φωνῇ τε καὶ τῷ τρόπῳ ἔλεγον, ἐν σίεπερ ἐτεθράμμην, καὶ δὴ καὶ γῦν τούτο ὑμῶν δέομαι, δίκαιοι, ὡς γέ μοι δοκῶ, τὸν μὲν τρόπον τῆς λέξεως ἐᾶν· ἵσως μὲν γὰρ χείρων, ἵσως δὲ βελτίων ἀν εἶη, αὐτὸ δὲ τούτο σκοπεῖν καὶ τούτῳ τὸν νοῦν προσέχειν, εἰ δίκαια λέγω γὰρ μή δικαιοτοῦ μὲν γὰρ αὕτη ἀρετή, δίκτορος δὲ τάληθή λέγειν.

Β'. Πρῶτον μὲν εὖν δίκαιος είμι ἀπολογήσασθαι, ὡν ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ πρῶτά μου [φευδῆ] κατηγορημένα καὶ τοὺς πρώτους κατηγόρους, ἔπειτα δὲ πρὸς τὰ ὕστερα καὶ τοὺς ὕστερους ἔμοι γὰρ πολλοὶ κατήγοροι γεγόνασι πρὸς ὑμᾶς καὶ πάλαι πολλὰς ἥδη ἐτη, [καὶ] οὐδὲν ἀληθὲς λέγοντες· εὖς ἐγὼ μᾶλλον φοδοῦμαι γὰρ τοὺς ἀμφὶ "Ανυτον, καίπερ ὅντας καὶ τούτους δεινούς· ἀλλ' ἐκεῖνοι δεινότεροι, ὡς ἄνδρες, εἰ ὑμῶν τοὺς πολλοὺς ἐκ πυλίων περαλαμβάνοντες ἔπειθόν τε καὶ κατηγόρουν ἔμοι, [οὐδὲν ἀληθές], ὡς ἔστι τις Σωκράτης σοφὸς ἀνήρ, τὰ τε μετέωρα φροντιστής καὶ τὰ ὑπὸ γῆς ἀπαντα ἀναζητηκώς καὶ τὸν γῆτεω λόγον κρείττω ποιῶν· εὗτοι, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οἱ ταύτην τὴν φύμην κατασκεδάσαντες, οἱ δεινοὶ εἰσὶ μου κατήγοροι· οἱ γὰρ ἀκούοντες ἥγονται τοὺς ταῦτα ζῆτοῦντας οὐδὲ θεοὺς νομίζειν. ἔπειτά εἰσιν οὐτοιοι κατήγοροι πολλοὶ καὶ πολὺν χρόνον ἥδη κατηγορηκότες, ἔτι δὲ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ γῆτεω λέγοντες πρὸς ὑμᾶς, ἐν γῇ ἀν μάλιστα ἐπισπεύσατε, παῖδες ὅγετες, ἔνιοι δ' ὑμῶν καὶ μετρά-

κιν, ἀτεχνῶς ἐργάμην κατηγοροῦντες ἀπολογούμενου οὐδενός· ὃ δὲ πάντων ἀλογώτατον, δτι οὐδὲ τὰ ὄνόματα οἶν τε αὐτῶν εἰδέναι καὶ εἰπεῖν, πλὴν εἴ τις κωμῳδιοποιὸς τυγχάνει ὥν· διοι δὲ φθόνῳ καὶ διαβολῇ χρῆμενοι ὑμᾶς ἀνέπειθον, οἱ δὲ καὶ αὗτοί παπεισμένοι ἄλλους πείθοντες, οὗτοι πάντων ἀπορώτατοι εἰ πν· οὐδὲ γάρ ἡναβιβάσασθαι οἶν τ' ἔστιν αὐτῶν ἐνταυθοῖ οὐδὲ ἐλέγξαι οὐδένα, ἀλλ' ἀνάκη ἀτεχνῶς ὥσπερ σκικμαχεῖν ἀπολογούμενόν τε καὶ ἐλέγχοντα μηδενὸς ἀποκρινομένου. ἀξιώσατε οὖν καὶ ὑμεῖς, ὥσπερ ἐγὼ λέγω, διττούς μου τοὺς κατηγόρους γεγονέναι, ἐτέρους μὲν τοὺς ἄρτι κατηγορήσαντας, ἐτέρους δὲ τοὺς πάλαι, οὓς ἐγὼ λέγω, καὶ οἰήθητε δεῖν πρὸς ἐκείνους πρῶτον με ἀπολογήσασθαι· καὶ γάρ ὑμεῖς ἐκείνων πρότερον ἡκούσατε κατηγορούντων καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τῶν διατερον. Εἰεν ἀπολογητέον δῆ, ὃ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐπιχειρητέον ὑμῶν ἔξελέσθαι τὴν διαβολήν, ἣν ὑμεῖς ἐν πολλῷ χρόνῳ ἔσχετε, ταύτην ἐν σύτως δλίγῳ χρόνῳ· βουλούμην μὲν οὖν ἀν τοῦτο οὕτω γενέσθαι, εἴ τι ἀμεινον καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ, καὶ πλέον τί με ποιῆσαι ἀπολογούμενον· οἷμαι δὲ αὐτὸς χαλεπὸν εἶναι, καὶ οὐ πάνυ με λανθάγει οἶν τοῦτον. Θμως δὲ τοῦτο μὲν ἵτω διπλή τῷ θεῷ φίλον, τῷ δὲ νόμῳ πειστέον καὶ ἀπολογητέον.

Γ'. Ἀναλάβωμεν οὖν ἔξ ἀρχῆς, τίς ἡ κατηγορία ἔστιν, ἔξ τοις διαβολῇ γέγονεν, ἢ δῆ καὶ πιστεύων Μέλητός με ἐγράψατο τὴν γραφὴν ταύτην. εἰεν· τί δῆ λέγοντες διεβαλλον οἱ διαβάλλοντες; ὥσπερ οὖν κατηγόρων τὴν ἀντωμοσίαν δεῖ ἀναγνῶναι αὐτῶν· «Σωκράτης ἀδικεῖ καὶ πειρεγράζεται ζητῶν τὰ τε ὑπὸ γῆς καὶ οὐράνια καὶ τὸν θεῖτω λόγον κρείτιω ποιῶν καὶ ἄλλους τὰ αὐτὰ ταῦτα διδάσκων»· τοιαύτη τίς ἔστι· ταῦτα γὰρ ἔωράτε καὶ αὗτοί ἐν τῇ Ἀριστοφάνους κωμῳδίᾳ. Σωκράτη τιγὰ ἐκεῖ πειρερόμενον, φάσκοντά τε ἀεροβικτεῖν καὶ ἄλλην πολλὴν φλυαρίαν φλυαροῦντα, ὡν ἐγὼ

οὐδὲν εὕτε μέγα εὕτε μικρὸν πέρι ἐπαίω. καὶ οὐχ ὡς ἀτε-
μάζων λέγω τὴν τοιαύτην ἐπιστήμην, εἴ τις περὶ τῶν τοιού-
των σοφός ἔστι, μή πως ἐγὼ ὑπὸ Μελήτου τοσαύτας δίκας
φύγοιμι· ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ τούτων, ω̄ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδὲν
μέτεστι. μάρτυρας δὲ αὐτοὺς ὑμῶν τοὺς πολλοὺς παρέχομαι,
καὶ ἀξιώ ὑμᾶς ἀλλήλους διδάσκειν· τε καὶ φράζειν, δσοι ἐμοῦ
πώποτε ἀκηκόατε διαλεγομένου· πολλῷ δὲ ὑμῶν εἰ τοιοῦτοι
εἰσιν· φράζετε εὖν ἀλλήλοις, εἰ πώποτε ἡ μικρὸν ἡ μέγα
γῆκουσέ τις ὑμῶν ἐμοῦ περὶ τῶν τοιούτων διαλεγομένου· καὶ
ἐκ τούτων γνώσεσθε, δι τοιαῦτον ἔστι καὶ τάλλα περὶ ἐμοῦ,
ἢ οἱ πολλοὶ λέγουσιν.

Δ'. Ἀλλὰ γὰρ εὕτε τούτων οὐδέν ἔστιν, οὐδὲ γ' εἰ τινος
ἀκηκόατε, ὡς ἐγὼ παιδεύειν ἐπιχειρῶ ἀνθρώπους καὶ χρή-
ματα πράττομαι, οὐδὲ τοῦτο ἀλγθέει, ἐπεὶ καὶ τοῦτο γέ μοι
δοκεῖ καλὸν εἶναι, εἴτις οἶστος τ' εἴη παιδεύειν ἀνθρώπους,
ὡς περ Γοργίας τε δὲ Λεοντίνος καὶ Πρόδικος δὲ Κεῖος καὶ
Ἴππιας δὲ Ἡλεῖος. τούτων γὰρ ἔκαστος, ω̄ ἄνδρες, οἵτε
τ' ἔστιν, οἵτε ἔκάστηγα τῶν πόλεων, τοὺς νέους, οἵτε ἔξεστι
τῶν ἑαυτῶν πολιτῶν προτίκα ξυγεῖναι ω̄ ἀν βούλωνται, τού-
τους πείθουστ τὰς ἔκείνων ξυγουσίας ἀπολιπόντας σφίσιν
ξυγεῖναι χρήματα διδέντας καὶ χάριν προσειδένται· ἐπεὶ καὶ
ἄλλος ἀνήρ ἔστι Πάριος ἐνθάδε σοφός, ὃν ἐγὼ γῆθόμην ἐπι-
δημούντα· ἔτυχον γὰρ προσελθόντες ἀνδρί, ὃς τετέλεκε χρήματα
σοφισταῖς πλείω ἡ ξύμπαντες εἰς ἄλλοι, Καλλίᾳ τῷ Ἰππονί-
κου· τοῦτον εὖν ἀνηρέμην—ἔστιν γὰρ αὐτῷ δύο ιέες—» Ο
Καλλίᾳ, γῆν δ' ἐγώ, εἰ μέν σου τώ ιέες πώλω ἡ μόσχω ἐγε-
νέσθην, εἴχομεν ἀν αὐτοῖν ἐπιστάτην λαβεῖν καὶ μισθώσασθαι,
ὅς ἔμελλεν αὐτῷ καλώ τε καὶ ἀγαθώ ποιήσειν τὴν προσή-
κουσαν ἀρετήν· γῆν δ' ἀν εὗτος ἡ τῶν ἴππων τις ἡ τῶν
γεωργικῶν· νῦν δέ ἐπειδὴ ἀνθρώπῳ ἔστόν, τίνα αὐτοῖν ἐν γῇ
ἔχεις ἐπιστάτην λαβεῖν; τίς τῆς τοιαύτης, ἀρετῆς, τῆς ἀνθρω-

πίνης τε καὶ πολιτικῆς, ἐπιστήμων ἔστιν; οἷμαι γάρ σε
ἐσκέφθαι διὰ τὴν τῶν υἱέων κτῆσιν. ἔστι τις, ἔφην ἐγώ, η
οὗ;—Πάνυ γε, η δ' θς.—Τίς, ην δ' ἐγώ, καὶ ποδαπός, καὶ
πόσου διδάσκει;—Εὔηνος, ἔφη, ὁ Σώκρατες, Ηριός, πέντε
μηῶν· καὶ ἐγὼ τὸν Εὔηνον ἐμακάρισα, εἰ ὡς ἀληθῶς ἔχει
ταύτην τὴν τέχνην καὶ σύτως ἐμμελῶς διδάσκει. ἐγὼ σὺν
καὶ αὐτῷ ἐκαλλυνόμην τε καὶ γέρουνέμην ἄν, εἰ γηπιστάμην
ταῦτα· ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπίσταμαι, ὁ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

Ε'. Υπολάβοι ἄν σὺν τις ὑμῶν Ἰσως· ἀλλ', ὁ Σώκρατες,
τὸ σὸν τί ἔστι πρᾶγμα; πόθεν αἱ διαβολαὶ σοι αὗται γεγόνα-
σιν; οὐ γὰρ δύπου σοῦ γε οὐδὲν τῶν ἄλλων περιττότερον
πραγματευομένου ἐπειτα τοσαύτη φήμη τε καὶ λόγος γέγο-
νεν· [εἰ μὴ τι ἐπραττες ἀλλοῖον η πολλοῖ] λέγε σὺν ἡμῖν,
τί ἔστιν, ἵνα μὴ ἡμεῖς περὶ σοῦ αὐτοσχεδιάζωμεν· ταυτὶ μοι
δοκεῖ δίκαια λέγειν δ λέγων, καγώ ὑμῖν πειράσσομαι ἀποδεῖ-
ξαι, τί ποτ' ἔστι τοῦτο δέμοι πεποίγκε τό τε ὄνομα καὶ τὴν
διαβολήν. ἀκούετε δῆ. καὶ Ἰσως μὲν δέξω τισὶν ὑμῶν πα-
ζειν, εὖ μέντοι ἴστε, πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀληθείαν ἔρω. ἐγὼ
γάρ, ὁ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δι' οὐδὲν ἀλλ' η διὰ σοφίαν τινὰ
τοῦτο τὸ ὄνομα ἔσχηκα. ποίαν δὴ σοφίαν ταύτην; γῆπερ
ἔστιν Ἰσως ἀνθρωπίνη σοφία· τῷ ὄντι γὰρ κινδυνεύω ταύτην
εἰνε σοφός· οὗτοι δὲ τάχ' ἄν, σὺς ἀρτὶ ἔλεγον, μείζω τινὰ
η κατ' ἀνθρωπὸν σοφίαν σοφοὶ εἰν, η οὐκ ἔχω τί λέγω· οὐ
γὰρ δὴ ἔγωγε αὐτήν ἐπίσταμαι, ἀλλ' ζσις φησὶ φεύδεται τε
καὶ ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἐμῇ λέγει. Καὶ μοι, ὁ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
μὴ θορυβήσῃτε, μηδὲ ἀν δέξω τι ὑμῖν μέγα λέγειν· οὐ γὰρ
ἐμὸν ἔρω τὸν λόγον, δη ἄν λέγω, ἀλλ' εἰς ἀξιόχρεων ὑμῖν
τὸν λέγοντα ἀνοίσω. ~~τῆς~~ γὰρ ἐμῆς, εἰ δὴ τίς ἔστι σοφία
καὶ σία, μάρτυρα ὑμῖν παρέξομαι τὸν θεὸν τὸν ἐν Δελφοῖς.
Χαιρεφῶντα γὰρ ἴστε που. σύτος ἐμός τε ἐταῖρος ην ἐκ νέου
καὶ ὑμῶν τῷ πλήθει, [έταιρός τε] καὶ ξυνέψυγε τὴν φυγὴν

ταύτην καὶ μεθ' ὑμῶν κατῆλθε. καὶ ἔστε δή, οἷος ἦν Χαιρε-
φῶν, ὡς σφοδρὸς ἐφ' ὅτι ἔρμήσειν. καὶ δή ποτε καὶ εἰς
Δελφούς ἐλθὼν ἐτόλμησε τοῦτο μαντεύσασθαι· καὶ, ὅπερ
λέγω, μὴ θορυβεῖτε, ω̄ ἀνδρες· ἥρετο γάρ δή, εἴτις ἐμοῦ εἴη
σοφώτερος· ἀνείλεν αὖν ἡ Πυθία μηδένα σοφώτερον εἶγατι.
καὶ τούτων πέρι ὁ ἀδελφὸς ὑμῖν αὐτοῦ αὔτοὶ μαρτυρήσει,
ἐπειδὴ ἐκεῖνος τετελεύτηκεν.

Γ'.) Σκέψασθε δέ, ω̄ ἔνεκα ταῦτα λέγω. μέλλω γάρ δῆμας
διδάξειν, δθεν μοι ἢ διαβολὴ γέγονε· ταῦτα γάρ ἐγώ ἀκού-
σας ἐνεθυμούμην οὕτωστε· τί ποτε λέγει δ θεός, καὶ τί ποτε
αἰνίτζεται; ἐγώ γάρ δή εὔτε μέγα εὔτε σμικρὸν ξύνοιδα
ἐμαυτῷ σοφὸς ω̄· τί αὖν ποτε λέγει φάσκων ἐμὲ σοφώτατον
εἶνε; οὐ γάρ δήπου φεύδεται γε· οὐ γάρ θέμις αὐτῷ· καὶ
πολὺν μὲν χρόνον ἡπόρουν, τί ποτε λέγει· ἐπειτα μόγις πάνυ
ἐπὶ ζήτησιν αὐτοῦ τοιαύτην τινὰ ἐτραπόμην· ἥλθον ἐπὶ τινὰ
τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι, ω̄ ἐνταῦθα, εἴπερ που, ἐλέγξων
τὸ μαντεῖον καὶ ἀποφανῶν τῷ χρησμῷ, δτι οὕτοὶ ἐμοῦ σο-
φώτερος ἔστι, οὐ δ' ἐμὲ φημίσθα. διασκοπῶν αὖν τοῦτον—
δνόματι γάρ οὐδὲν δέομαι λέγειν, ἦν δέ τις τῶν πολιτικῶν—
πρὸς ὃν ἐγώ σκοπῶν τοιοῦτόν τι ἐπαθον, ω̄ ἀνδρες· Ἀθηναῖοι·
διαλεγόμενος αὐτῷ, ἔδοξέ μοι οὕτος ὁ ἀνὴρ δοκεῖν μὲν εἶναι
σοφὸς ἀλλοις τε πολλοῖς ἀνθρώποις καὶ μάλιστα ἔαυτῷ, εἶναι
δ' οὕτως ὅπειρωμην αὐτῷ δεικνύναι, δτι οὗτοι μὲν εἶναι
σοφός, εἴη δ' οὐ. ἐντεῦθεν αὖν τούτῳ τε ἀπηχθόμην καὶ πολ-
λοῖς τῶν παρόντων πρὸς ἐμαυτὸν δ' αὖν ἀπιών ἐλογίζομην,
δτι τούτου μὲν τοῦ ἀνθρώπου ἐγώ σοφώτερος εἰμι· κινδυνεύει
μὲν γάρ ἡμῶν οὐδέτερος οὐδὲν καλὸν κάκαθὸν εἰδέναι, ἀλλ'
οὗτος μὲν εἰεταί τι εἰδέναι οὐκ εἰδώς, ἐγώ δέ, ω̄ εἴπερ αὖν
οὐκ εἰδώ, οὐδὲ οἴομαι· εἰσικαὶ γοῦν τούτου γε σμικρῷ τινὶ
αὐτῷ τούτῳ σοφώτερος εἶναι, δτι ἡ μὴ οἰδα οὐδὲ οἴομαι εἰδέ-
ναι. ἐντεῦθεν ἐπ' ἄλλον ἥτις τῶν ἐκείνου δοκούντων σοφωτέ-
ναι.

ρων εἶναι, καὶ τοι ταῦτα ταῦτα ἔδοξε· καὶ ἐνταῦθα κακείνῳ
καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἀπηχθόμην.

Ζ'. Μετὰ ταῦτ' εὖν ἥδη ἐφεξῆς ἦτορ, αἰσθανόμενος μὲν καὶ
λυπούμενος καὶ δεδιώς δι τὸν ἀπηχθανόμην, διμως δὲ ἀναγκαῖον
ἔδοκε εἶναι τὸ τοῦ θεοῦ περὶ πλείστου ποιεῖσθαι. Ιτέον οὖν
σκοποῦντι τὸν χρησμόν, τι λέγει, ἐπὶ ἀπαντάς τούς τι δο-
κοῦντας εἰδένειν· καὶ νὴ τὸν κύνα, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι — δεῖ
γὰρ πρὸς ὑμᾶς τἀλγήθῃ λέγειν — ἡ μῆτη ἐγὼ ἐπαθόν τι τοιοῦτον
οἱ μὲν μάλιστα εὐδοκιμοῦντες ἔδοξάν μοι δλίγου δεῖν τοῦ πλεί-
στου ἔνδεεις εἶναι, ζητοῦντι κατὰ τὸν θεόν, ἄλλοι δὲ δοκοῦν-
τες φαυλότεροι, ἐπιεικέστεροι εἶναι ἄνδρες πρὸς τὸ φρονίμως
ἔχειν. δεῖ δὴ ὑμῖν τὴν ἐμὴν πλάνην ἐπιδεῖξαι ὥσπερ πόνους
τινὰς πονοῦντος, ἵνα μή μοι καὶ ἀνέλεγτικος ἡ μαντεία γένοιτο
τοι. μετὰ γὰρ τοὺς πολιτικοὺς ἦτορ ἐπὶ τοὺς ποιητὰς τούς τε
τῶν τραγῳδιῶν καὶ τοὺς τῶν διευράμβων καὶ τοὺς ἄλλους,
ὧς ἐνταῦθα ἐπ' αὐτοφάρψι κατελγόμενος ἐμαυτὸν ἀμαθέ-
στερον ἔκείνων ὅντα. ἀναλαμβάνων οὖν αὐτῶν τὰ ποιήματα,
ὅ μοι ἔδοκε μάλιστα πεπραγματεῦσθαι αὐτοῖς, διηρώτων ἀν
αὐτούς, τι λέγοιεν, ἵν' ἀμα τι καὶ μανθάνοιμι παρ' αὐτῶν. αλ-
σχύνομαι οὖν ὑμῖν εἰπεῖν, ὃ ἄνδρες, τἀλγήθῃ· διμως δὲ ρητέον.
ὣς ἔπεις γὰρ εἰπεῖν, δλίγου αὐτῶν ἀπαντες οἱ παρέντες ἀν
βέλτιον ἔλεγον περὶ ὧν αὐτοὶ ἐπεποιήκεσαν, ἔγινων οὖν καὶ
περὶ τῶν ποιητῶν ἐν δλίγῳ τοῦτο, δι τούς οὐ σοφά ποιοῖεν ἀ
ποιοῖεν, ἀλλὰ φύσει τινὶ καὶ ἐνθουσιαζούτες, ὥσπερ οἱ θεομάν-
τεις καὶ οἱ χρησμῷδοι· καὶ γὰρ οὗτοι λέγουσι μὲν πολλὰ καὶ
καλά, ἵσσαι δὲ σύδεν ὧν λέγουσι· τοιοῦτον τι μοι ἐφάνησαν
πάθος καὶ οἱ ποιηταὶ πεπονθότες· καὶ ἀμα ἡ γέθόμην αὐτῶν διὰ
τὴν ποιησιν οἰστένων καὶ τὰλλα σοφωτάτων εἶναι ἀνθρώ-
πων, ἂ οὐκ ἥσαν. ἀπῆτα εὖν καὶ ἐντεῦθεν τῷ αὐτῷ οἰστένων
περιγεγονέναι, φτωπερ καὶ τῶν πολιτικῶν.

Η'. Τελευτῶν οὖν ἐπὶ τοὺς χειροτέχνας ἦτορ ἐμαυτῷ γὰρ

ξυνήδη οὐδέν ἐπισταμένῳ, ἔπος εἰπεῖν, τούτους δὲ γ' γῆδη
ὅτι εὑρήσομε πολλὰ καὶ καλὰ ἐπισταμένους. καὶ τούτου μὲν
οὐκ ἐψεύσθην, ἀλλ ἡ πίσταντο ἂ ἐγὼ οὐκ ἡ πιστάμην καὶ μου
ταύτη σοφώτεροι ἦσαν. ἀλλ, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτόν μοι
ἔδοξαν ἔχειν ἀμάρτημα, διπερ καὶ οἱ ποιηταί, καὶ εἰ ἀγαθοὶ^α
δημιουργοί. διὸ τὸ τὴν τέχνην καλῶς ἐξεργάζεσθαι ἔκαστος
ἡξέσου καὶ τάλλα μέγιστα σοφώτατος εἶναι, καὶ αὐτῶν
αὕτῃ ἡ πλημμέλεια ἐκείνην τὴν σοφίαν ἀπέκρυπτεν· ὥστ' ἐμὲ
ἐμαυτὸν ἀνερωτᾶν ὑπὲρ τοῦ χρησμοῦ, πότερα δεξαίμην ἢν
οὕτως ὡς περ ἔχω ἔχειν, μήτε τι σοφὸς ὡν τὴν ἐκείνων σο-
φίαν μήτε ἀμαθής τὴν ἀμαθίαν, ἢ ἀμφότερα ἢ ἐκείνοις ἔχου
σιν ἔχειν. ἀπεκρινάμην οὖν ἐμαυτῷ καὶ τῷ χρησμῷ, διτοι μοι
λυσιτελεῖ ὡς περ ἔχω ἔχειν.

Θ'. Ἐκ ταυτησι δὴ τῆς ἐξετάσεως, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
πολλαὶ μὲν ἀπέχθειαί μοι γεγόνασι καὶ οἷαι χαλεπώταται
καὶ βαρύταται, ὥστε πολλάς διαβολὸς ἀπ' αὐτῶν γεγονέναι,
ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι, σοφὸς οἶναι. οἵονται γὰρ με ἐκά-
στοτε εἰ παρόντες ταῦτα αὐτὸν εἶναι σοφόν, ἢ ἢν ἀλλο ἐξε-
λέγξω· τὸ δὲ κινδυνεύει, ὃ ἄνδρες, τῷ οὗτοι δ θεδες σοφὸς
εἶναι, καὶ ἓν τῷ χρησμῷ τούτῳ λέγειν, διτοι ἡ ἀνθρωπίνη^α
σοφία διλίγου τινὸς ἀξιαίς εστί καὶ οὐδενὸς· καὶ φαίνεται τοῦτο
οὐ λέγειν τὸν Σωκράτη, προσκεχρήσθαι δὲ τῷ ἐμῷ ὄγόματι,
ἐμὲ παράδειγμα ποιούμενος, ὡς περ ἢν εἰ εἴποι, διτοι οὐτος
νηῶν, ὃ ἀνθρωποι, σοφώτατός εστιν, διτοις ὡς περ Σωκράτης
ἔγνωκεν, διτοι οὐδενὸς ἀξιός εστι τῇ ἀληθείᾳ πρὸς σοφίαν.
ταῦτον ἐγὼ μὲν ἔτι καὶ νῦν περιών ζητῶ καὶ ἐρευνῶ κατὰ
τὸν θεόν, καὶ τῶν ἀστῶν καὶ ξένων ἢν τινα· οὕτω σοφὸν
εἶναι· καὶ ἐπειδάν μοι μὴ δοκῇ, τῷ θεῷ βοηθῶν ἐνδείκνυμαι,
διτοι οὐκ ἔστι σοφός. καὶ ὑπὸ ταύτης τῆς ἀσχολίας οὔτε τι τῶν
τῆς πόλεως πρᾶξαί μοι σχολὴ γέγονεν ἀξιον λόγου, οὕτε τῶν
οἰκείων, ἀλλ ἐν πενίᾳ μυρίᾳ εἰμὶ διὰ τὴν τοῦ θεοῦ λατρείαν.

Ι'. Πρὸς δὲ τούτοις οἱ νέοι μοι ἐπακολουθοῦσιντες, οἵς μάλιστα σχολὴ ἔστιν, οἱ τῶν πλουσιωτάτων αὐτόματοι, χαίρουσιν ἀκούοντες ἔξεταζομένων τῶν ἀνθρώπων, καὶ αὐτοὶ πολλάκις ἐμὲ μιμοῦνται, εἴτα ἐπιχειροῦσιν ἄλλους ἔξεταζειν· καππειτα, οἷμαι, εὑρίσκουσι πολλὴν ἀφθονίαν σιγμένων μὲν εἰδένει τι ἀνθρώπων, εἰδότων δὲ ὅλιγα ή οὐδέν. ἐγενέθεν δὲν οἱ διάτοις αὐτῶν ἔξεταζόμενοι ἐμοὶ δρυγίζονται, ἀλλ' οὐχ αὐτοῖς, καὶ λέγουσιν, ὡς Σωκράτης τις ἔστι μιαρώτατος καὶ διαφθείρει τοὺς νέους. καὶ ἐπειδάν τις αὐτοὺς ἐρωτᾷ ὅτι ποιῶν καὶ διὰ τι διδάσκων, ἔχουσι μὲν οὐδὲν εἰπεῖν, ἀλλ' ἀγνοοῦσιν, ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν ἀπορεῖν, τὰ κατὰ πάντων τῶν φιλοσοφούντων πρόχειρα ταῦτα λέγουσιν, διὰ τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς καὶ θεοὺς μὴ νομίζειν καὶ τὸν γῆτων λόγον κρείτιω ποιεῖν. τὰ γὰρ ἀληθῆ, οἷμαι, οὐκ' ἀν ἐθέλοιεν λέγειν, διὰ κατάδηλοι γίγνονται προσποιούμενοι μὲν εἰδένειν, εἰδότες δὲ οὐδέν. ἀτε οὖν, οἷμαι, φιλότιμοι ὅντες καὶ σφοδροὶ καὶ πολοί, καὶ ξυντεταγμένως καὶ πιθανῶς λέγοντες περὶ ἐμοῦ, ἐμπεπλήμασιν ὑμῶν τὰ ὥτα καὶ πάλαι καὶ νῦν σφοδρῶς διαβάλλοντες. ἐκ τούτων καὶ Μέλητές μοι ἐπέθετο καὶ "Ἀνυτος καὶ Δύκων, Μέλητος μὲν ὑπὲρ τῶν ποιητῶν ἀχθόμενος, "Ἀνυτος δὲ ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν [καὶ τῶν πολιτικῶν], Δύκων δὲ ὑπὲρ τῶν ῥητόρων. ὥστε, διπερ ἀρχόμενος ἐγὼ ἔλεγον, θαυμάζοιμ' ἄν, εἰ οἶστε τὸ εἶγην ἐγὼ ὑμῶν ταύτην τὴν διαβολὴν ἔξελέοθαι ἐν οὕτως δλίγυφ χρόνῳ τετω πολλὴν γεγονυῖαν. Ταῦτ' ἔστιν ὑμῖν, ω ἀνθρες Ἀθηναῖσι, τάληθη, καὶ ὑμᾶς οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν ἀποκρυψάμενος ἐγὼ λέγω οὐδὲν ὑποστειλάμενος. καίτοι οἶδα σχεδόν, διὰ τοῖς αὐτοῖς ἀπεχθάνομαι· διὰ τεκμήριον διὰ ἀληθῆ λέγω καὶ διὰ αὕτη ἔστιν η διαβολὴ η ἐμὴ καὶ τὰ αἴτια ταῦτα ἔστιν. καὶ ἐάν τε γῦν ἐάν τε αὕθις ζητήσῃτε ταῦτα, οὕτως εὑρήσετε.

ΙΑ'. Περὶ μὲν δὲν οἱ πρῶτοι μου κατήγοροι κατηγό-

ρουν αὕτη ἔστιν ἵκανη ἀπολογία πρὸς ὑμᾶς. πρὸς δὲ Μέλη-
τον τὸν ἀγαθόν τε καὶ φιλόπολιν, ὡς φησι, καὶ τοὺς ὑπέ-
ρους μετὰ ταῦτα πειράσσομαι ἀπολογεῖσθαι. αὗθις γὰρ δῆ,
ὦ περ ἐτέρων τούτων ὅντων κατηγόρων, λάθισμεν αὖτὴν
τούτων ἀντωμοσίκν· ἔχει δέ πως ὄδε. Σωκράτη φησὶν ἀδι-
κεῖν τοὺς τε νέους διαφθείροντα καὶ θεοὺς οὓς ή πόλις νομί-
ζει οὐ νομίζοντα, ἔτερα δὲ δικιμόνια καίνα. τὸ μὲν δὴ ἔγκλη-
μα τοιοῦτον ἔστι· τούτου δὲ τοῦ ἔγκληματος ἐν ἕκαστον ἔξ-
τάσωμεν. φησι γὰρ δὴ τοὺς νέους ἀδικεῖν με διαφθείροντα.
ἔγὼ δέ γε, ὦ Λαζαρεῖς Ἀθηναῖοι, ἀδικεῖν φημι Μέλητον, ὅτι
σπουδῇ χαριεντίζεται, ὁρδίως εἰς ἀγῶνα καθιστάς ἀνθρώπους,
περὶ πραγμάτων προσποιούμενος σπουδάζειν καὶ κήδεσθαι,
ῶν οὐδὲν τούτῳ πάποτε ἐμέλησεν. ὡς δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει,
πειράσσομαι καὶ διὰ τούτου ἐπιδείξαι.

ΙΒ'. Καί μοι δεῦρο, ὦ Μέλητε, εἰπέ· ἀλλο τι η̄ περὶ
πολλοῦ ποιεῖ, δπως ὡς βέλτιστοι οἱ νεώτεροι ἔσονται; —
Ἐγωγε. — "Ιθι δὴ γῦν εἰπὲ τούτοις, τίς αὐτοὺς βελτίους
ποιεῖ; δῆλον γὰρ δτι οἰσθα, μέλον γέ σοι. τὸν μὲν γὰρ δια-
φθείροντα ἔξευράν, ὡς φήσι, ἐμὲ εἰσάγεις τουτοισὶ καὶ κατη-
γορεῖς· τὸν δὲ δὴ διελτίους ποιοῦντα ίθι εἰπὲ καὶ μήνυσον
αὐτοῖς, τίς ἐστιν. δράς ὦ Μέλητε, δτι σιγὰς καὶ οὐκ ἔχεις
εἰπεῖν; καίτοι οὐκ αἰσχρόν σοι δοκεῖ εἶναι καὶ ἵκανὸν τεκμή-
ριον εὑ δὴ ἔγὼ λέγω, δτι σοι οὐδὲν μεμέληκεν; ἀλλ' εἰπέ,
ὦ ἀγαθέ, τίς αὐτοὺς ἀμείνους ποιεῖ; — Οἱ νόμοι. — Ἄλλ' οὐ
τοῦτο ἐρωτῶ, ὦ βέλτιστε, ἀλλὰ τίς ἀνθρωπος, δστις πρῶτον
καὶ αὐτὸ τοῦτο οἴδε, τοὺς νόμους. — Οὕτοι, ὦ Σώκρατες, οἱ
δικασταί. — Πῶς λέγεις ὦ Μέλητε; οἴδε τοὺς νέους παιδεύειν
οἰστέ εἰσι καὶ βέλτιους ποιοῦσι; — Μάλιστα. — Πότερον ἀπαγ-
τες, η̄ οἱ μὲν αὐτῶν. οἱ δ' οὐ; — Απαντες. — Εὖ γε νὴ τὴν
Ἡραν λέγεις, καὶ πολλὴν ἀφθονίαν τῶν ὡρελούντων. τί δὲ
δῆ; οὖς οἱ ἀκροσταί βέλτιους ποιοῦσιν η̄ οὐ; — Καὶ οὕτοι.

— Τι δὲ εἰ βουλευταί; — Καὶ εἰ βουλευταί. — Ἀλλ' ὅρα, ω̄ Μέλητε, μή σι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, σι ἐκκλησιασταί, διαφθείρουσι τοὺς νεωτέρους; ή κακοῖνοι βελτίους ποιοῦσιν ἀπαντεῖ; — Κἀκεῖνοι. — Πάντες ὅρα, ω̄ ἔστικεν, Ἀθηναῖοι καλοὺς καγαθοὺς ποιοῦσι πλὴν ἐμοῦ, ἐγὼ δὲ μόνος διαφθείρω. οὐτω̄ λέγεις; — Πάνυ σφόδρα ταῦτα λέγω. — Πολλὴν γ' ἐμοῦ κατέγνωκας δυστυχίαν. καὶ μοι ἀπόκριναι· η̄ καὶ περὶ ἵππους οὗτω̄ σοι δοκεῖ ἔχειν; σι μὲν βελτίους ποιοῦντες αὐτοὺς πάντες ἀνθρώποι εἶναι, εἰς δέ τις διαφθείρων; η̄ τούναντίον τούτου πᾶν, εἰς μέν τις δι βελτίους οἱός τ' ὧν ποιεῖν η̄ πάνυ δλίγοι, σι ἵππικοι· σι δὲ πολλοὶ ἔανπερ ξυνῶσι καὶ χρῶνται ἵπποις, διαφθείρουσιν; οὐχ οὐτω̄ς ἔχει, ω̄ Μέλητε, καὶ περὶ ἵππων καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ζώων; Πάντως δήπου, ἐὰν τε σὺ καὶ "Ανυτος οὐ φῆτε ἐὰν τε φῆτε· πολλὴ γάρ ἀν τις εὐδαιμονία εἴη περὶ τοὺς νέους, εἰ εἰς μὲν μόνος αὐτοὺς διαφθείρει, σι δ' ἄλλοι ὡφελοῦσιν. ἄλλα γάρ, ω̄ Μέλητε, ίκανῶς ἐπιδείκνυσαι, δτι οὐδεπώποτε ἐφρόντισας τῶν νέων, καὶ σαφῶς ἀποφαίνεις τὴν σαυτοῦ ἀμέλειαν, δτι οὐδὲν σοι μεμέληκε περὶ ὧν ἐμὲ εἰσάγεις.

ΙΓ'. — Ετι δὲ ἥμεν εἰπέ, ω̄ πρὸς Διὸς Μέλητε, πότερόν ἐστιν οἰκεῖν ἀμεινον ἐν πολίταις χρηστοῖς η̄ πονηροῖς; ω̄ τὰν, ἀπόκριναι· οὐδὲν γάρ τοι χαλεπὸν ἐρωτῶ. οὐχ σι μὲν πονηροὶ κακόν τι ἐργάζονται τοὺς δεὶ ἐγγυτάτῳ ἑαυτῶν ὄντας, σι δ' ἀγαθοὶ ἀγαθόν τι! — Πάνυ γε. — *Εστιν σὺν δστις βούλεται ὑπὸ τῶν ξυνόντων βλάπτεσθαι μᾶλλον η̄ ὡρελεῖσθαι; ἀπόκριναι, ω̄ ἀγαθέ· καὶ γάρ δ νόμος κελεύει ἀποκρίνεσθαι. οὐθ' δστις βούλεται βλάπτεσθαι; — Οὐ δῆτα. — Φέρε δὴ πότερον ἐμὲ εἰσάγεις δεῦρο ώς διαφθείροντα τοὺς νεωτέρους καὶ πονηροτέρους ποιοῦντα ἐκόντα η̄ ἀκοντα: — Ἐκόντα ἔγωγε. — Τι δῆτα, ω̄ Μέλητε; τοσούτον σὺ ἐμοῦ σοφώτερος εἰ τηλικούτου ὄντος τηλικόδε ὧν, ω̄στε σὺ ἔγνωκας, δτι σι μὲν

κακοὶ κακόν τι ἐργάζονται ἀεὶ τοὺς μάλιστα πλησίον ἔσυτῶν, οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἀγαθόν· ἐγὼ δὲ δὴ εἰς τοσοῦτον ἀμαθίας γίκω, ὥστε καὶ τοῦτο ἀγνοῶ, διτι, ἐάν τινα μοχθηρὸν ποιήσω τῶν ξυνόντων, κινδυνεύσω κακόν τι λαβεῖν ἀπὸ αὐτοῦ, ὥστε τοῦτο τὸ τοσοῦτον κακὸν ἑκών ποιῶ, ὡς φῆς σύ; ταῦτα ἐγώ σοι οὐ πείθομαι, ὃ Μέλητε οἴμαι δὲ οὐδὲ ἄλλον ἀνθρώπων οὐδένα· ἀλλ᾽ η οὐ διαφθείρω, η εἰ διαφθείρω, ἀκων· ὥστε σύ γε κατὰ ἀμφότερα φεύδει, εἰ δὲ ἄκων διαφθείρω, τῶν τοιούτων (καὶ) ἀκουσίων ἀμιρτημάτων οὐ δεῦρο νόμος εἰσάγειν ἔστιν, ἀλλὰ ἴδια λαβόντα διδάσκειν καὶ νουθετεῖν· δῆλον γάρ διτι, ἐάν μάθω, παύσομαι ὅ γε ἄκων ποιῶ. Οὐ δὲ ξυγγενέσθαι μέν μοι καὶ διδάξαι ἔφυγες καὶ οὐκ ηθέλησας, δεῦρο δὲ εἰσάγεις, εἰ γόμος ἔστιν εἰσάγειν τοὺς κολάσεως δεομένους, ἀλλ᾽ οὐ μαθήσεως.

ΙΔ'. Ἀλλὰ γάρ, ὃ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο μὲν δῆλον ηδη ἔστιν, δὲ ἐγὼ ἔλεγον, διτι Μελήτῳ τούτων οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν πώποτε ἐμέλησεν, "Ομως δὲ δὴ λέγε νῦν, πῶς με φῆς διαφθείρειν, ὃ Μέλητε, τοὺς νεωτέρους; η δῆλον δὴ διτι κατὰ τὴν γραφὴν, ηγένετο, θεοὺς διδάσκοντα μὴ νομίζειν οὓς η πόλις νομίζει, ἔτερα δὲ δαιμόνια καὶ άλλα; οὐ ταῦτα λέγεις, διτι διδάσκων διαφθείρω; — Πάγνυ μὲν οὖν σφόδρα ταῦτα λέγω. — Πρός αὐτῶν τοίνυν, ὃ Μέλητε, τούτων τῶν θεῶν, ὃν νῦν δὲ λόγος ἔστιν, εἰπὲ οὐτι σαφέστερον καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἀνδράσι τούτοις. ἐγὼ γάρ οὐ δύναμαι μαθεῖν, πότερον λέγεις διδάσκειν με νομίζειν εἰναὶ τινας θεούς, καὶ αὐτὸς ἄρα νομίζω εἰναι θεούς, καὶ οὐκ εἰμι τὸ παράπαν ἀθεος οὐδὲ ταύτη ἀδικῶ, οὐ μέντοι οὕσπερ γε η πόλις, ἀλλὰ ἔτέρους, καὶ τοῦτο ἔστιν δ μοι ἐγκαλεῖς, διτι ἔτέρους· η παντάπασι με φῆς οὔτε αὐτὸν νομίζειν θεούς τοὺς τε ἄλλους ταῦτα διδάσκειν; — Ταῦτα λέγω, ως τὸ παράπαν οὐ νομίζεις θεούς. — Ω θαυμάσιε Μέλητε, ίνα τί ταῦτα λέγεις; οὐδὲ γῆιον οὐδὲ σελήνην

ἄρα νομίζω θεοὺς εἶναι, ὡςπερ οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι; — Μὰ Δέ,
ὦ ἄνδρες δικασταῖ, ἐπεὶ τὸν μὲν γῆλιον λίθον φησὶν εἶναι, τὴν
δὲ σελήνην γῆν. — Ἀναξαγόρου οἵει κατηγορεῖν, ὃ φίλε Μέ-
λητε, καὶ οὕτω καταχρονεῖς τῶνδες καὶ οἵει αὐτοὺς ἀπείρους
γραμμάτων εἶναι, ὡςτε οὐκ εἰδέναι, δι τὰ Ἀναξαγόρου βι-
θύνα τοῦ Κλαζομενίου γέμει τούτων τῶν λόγων; καὶ δὴ καὶ
οἱ γέοι ταῦτα παρ' ἔμοι μανθάνουσιν, ἢ ξέστιν ἐνίστε, εἰ
πάνυ πολλοῦ, δραχμῆς ἐκ τῆς δρχῆστρας πριαμένοις Σωκρά-
τους καταχγελᾶν, ἐὰν προσποιεῖται ἔχυτοῦ εἶναι, ἄλλως τε
καὶ οὐ ως ἀτοπα ὅντα; ἀλλ' ὃ πρὸς Διός, οὗτωςί σοι δοκῶ
οὐδένα νομίζειν θεὸν εἶναι; — Οὐ μέντοι μὰ Δίᾳ οὐδὲ δπωσ-
τιοῦν. — Ἀπιστός γ' εἰ, ὡς Μέλητε, καὶ ταῦτα μέντοι, ὡς ἔμοι
δοκεῖς, σαυτῷ. ἔμοι γάρ δοκεῖ οὗτοσί, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
πάνυ εἶναι ὑβριστῆς καὶ ἀκόλαστος, καὶ ἀτεχνῶς τὴν γραφὴν
ταῦτην ὕβρει τιγὶ καὶ ἀκολασίᾳ καὶ νερτητὶ γράψασθαι. ἔοι-
κε γάρ ὡςπερ αἰνιγμα ἔνυτιθέντι, διαπειρωμένῳ, «ἄρα γνώ-
σεται Σωκράτης δ σοφὸς δὴ ἔμοι χαριεντίζομένου καὶ ἐναντὶ²
ἔμαυτῷ λέγοντος, ἦ ἔξαπατήσω αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς
ἀκούοντας;» οὗτος γάρ ἔμοι φαίνεται τὰ ἐναγγία λέγειν αὐτὸς
ἔχυτῷ ἐν τῇ γραφῇ, ὡςπερ ἂν εἰ εἴποι, ἀδικεῖ Σωκράτης
θεοὺς οὐ νομίζων, ἀλλὰ θεοὺς νομίζων. καίτοι τοῦτο ἔστι
πατζόντος.

ΙΕ'. Ξυνεπισκέψασθαι δὴ, ὡς ἄνδρες, ἦ μοι φαίνεται ταῦτα
λέγειν· σὺ δὲ γῆμεν ἀπόκριναι, ὡς Μέλητε· ὑμεῖς δέ, δπερ κατ'
ἀρχὰς ὑμᾶς παρητησάμην, μέμνησθέ μοι μὴ θορυβεῖν, ἐὰν
ἐν τῷ εἰωθότι τρόπῳ τοὺς λόγους ποιῶμαι. "Ἐστιν δστις ἀν-
θρώπων, ὡς Μέλητε, ἀνθρώπεια μὲν νομίζει πράγματ" εἶναι,
ἀνθρώπους δὲ οὐ νομίζει; ἀποκρινέσθω, ὡς ἄνδρες, καὶ μὴ
ἄλλα καὶ ἄλλα θορυβείτω· ἔσθ' δστις ἵπους μὲν οὐ νομίζει,
ἱππικὰ δὲ πράγματα; ἦ αὐλητὰς μὲν οὐ νομίζει εἶναι, αὐλη-
τικὰ δὲ πράγματα; Οὐκ ἔστιν, ὡς ἄριστε ἀνδρῶν· εἰ μὴ σὺ

βούλει ἀποκρίγασθι, ἐγὼ σοὶ λέγω καὶ τοῖς ἄλλοις τουτοισ· ἀλλὰ τῷ ἐπὶ τούτῳ γε ἀπόκριναι· ἔσθ' ὅτις δαιμόνια μὲν νομίζει πράγματ' εἶναι, δαίμονας δὲ οὐ νομίζει; — Οὐκ ἔστιν. — ‘Ως ὥνησας, δτι μόλις ἀπεκρίνω μὴ τουτῶν ἀναγκαζόμενος. οὐκοῦν δαιμόνια μὲν φήσει με καὶ νομίζειν καὶ διδάσκειν, εἰτ' οὖν καὶν ἐσε παλαιά. ἀλλ' οὖν δαιμόνιά γε νομίζω κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ ταῦτα καὶ διωμόσω ἐν τῇ ἀντιγραφῇ. εἰ δὲ δαιμόνια νομίζω, καὶ δαίμονας δήπου πολλὴ ἀνάγκη νομίζειν μὲ ἔστιν· οὐχ οὕτως ἔχει; ’Εχει δή· τιθημι γάρ σε δμολογοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἀποκρίνει. Τοὺς δὲ δαίμονας οὐχὶ ἥτοι θεοὺς γε ἡγούμεθα ηθεῶν παῖδας; φῆς η̄ οὖ; — Πάνυ γε. — Οὐκοῦν εἴπερ δαίμονας ἡγοῦμαι, ὡς σὺ φήσεις, εἰ μὲν θεοὶ τινές εἰσιν οἱ δαίμονες, τοῦτ' ἀν εἴη δὲ γάρ φημι σε αἰνίττεσθαι καὶ χαριευτίζεσθαι, θεοὺς οὐχ ἡγούμενον φάνται ἐμὲ θεοὺς αὖ ἡγεῖσθαι πάλιν, ἐπειδήπερ γε δαίμονας ἡγοῦμαι· εἰ δ' αὖ οἱ δαίμονες θεῶν παῖδες εἰσι γάθοι τινὲς η̄ ἐκ νυμφῶν η̄ ἐκ τιγων ἄλλων, ὧν δὴ καὶ λέγονται, τις ἀν ἀνθρώπων θεῶν μὲν παῖδας ἡγοῖτο εἶναι, θεοὺς δὲ μή; ἐμοίως γάρ ἀν ἀτοπον εἴη, ὥσπερ ἀν εἰ τις ἵππων μὲν παῖδας ἡγοῖτο η̄ (καὶ) ὄνων (τοὺς ἡμιόνους), ἐπιπους δὲ καὶ ὄνους μή ἡγοῖτο εἶναι. ἀλλ', ὡς Μέλητε, οὐκ ἔστιν δπως σὺ ταῦτα οὐχὶ ἀποπειρώμενος ἡμῶν ἐγράφω (τὴν γραφὴν ταύτην) η̄ ἀπορῶν δ τι ἐγκαλοῖς ἐμοὶ ἀληθὲς ἀδίκημα· δπως δὲ σὺ τινα πειθοῖς ἀν καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχοντα ἀνθρώπων, ὡς οὐ τοῦ αὐτοῦ ἔτιν καὶ δαιμόνια καὶ θεῖα ἡγεῖσθαι, καὶ αὖ τοῦ αὐτοῦ μήτε δαίμονας μήτε θεοὺς (μήτε ἡρωας), οὐδεμία μηχανὴ ἔστιν.

I5'. Αλλὰ γάρ, ὡς ἀνδρες **Ἀθηναῖοι**, ὡς μὲν ἐγὼ οὐκ ἀδικῶ καὶ τὰ τὴν Μελήτου γραφήν, οὐ πολλῆς μοι δοκεῖ εἶναι ἀπολογίας, ἀλλὰ ἴκανὰ καὶ ταῦτα· δὲ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔλεγον, δτι πολλὴ μοι ἀπέχθεισα γέγονε καὶ πρὸς πολλούς, εῦ ἔτε δτι ἀληθές ἔστιν. καὶ τοῦτ' ἔστιν δὲ μὲ αἰρήσει, ἔάν-

περ αἰρῆ, οὐ Μέλγητος οὐδὲ "Ανυτος, ἀλλ ἦ τῶν πολλῶν δια-
βολῆς τε καὶ φθίνος ἢ δὴ πολλοὺς καὶ ἄλλους καὶ ἀγαθοὺς
ἄνδρας ἥρηκεν, οἷμαι δέ, καὶ αἰρήσει οὐδὲν δὲ διειγόν, μὴ ἐν
ἐμοὶ σιγῇ. "Ιωψ δ' ἀν εὖν εἶποι τις. «εἰτ' οὐκ αἰσχύνεται, ω Σω-
κράτες, τοιοῦτον ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύσας, ἔξ εῦ κιδυγεύεις
νυνὶ ἀποθανεῖν; » ἐγὼ δὲ τούτῳ ἀν δίκαιον λόγον ἀντεποιεῖ,
ὅτι οὐ καλῶς λέγεις, ω ἄνθρωπε, εἰ οἵτις δεῖν κίνδυνον ὑπο-
λογίζεσθαι τοῦ ζῆν ἢ τεθνάναι ἄνδρα, δτου τι καὶ σμικρὸν
ὄφελός ἐστιν, ἀλλ οὐκ ἐκεῖνο μόνον οκοπεῖν, ὅταν πράτιη,
πότερα δίκαια ἢ ἀδίκα πράττει, καὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἔργα ἢ
κακοῦ. φαῦλοι γάρ ἀν τῷ γε σῷ λόγῳ εἰεν τῶν ήμιθέων ὅταν
ἐν Τροίᾳ τετελευτήκασιν εἴ τε ἄλλοι καὶ δ τῆς Θέτιδος υἱός,
ὅς τοσοῦτον τοῦ κινδύνου κατεφρόνησε παρὰ τὸ αἰσχρόν τι
ὑπομεῖναι, ὃςτε ἐπειδὴ εἴπειν ἢ μῆτηρ αὐτῷ πρεσβυτούμονεψ
"Εκτορα ἀποκτεῖναι, θεός εὔνα, οὗτωσί πως, ώς ἐγώ οἶμαι·
«Ω παῖ, εἰ τιμωρήσεις Πατρόκλῳ τῷ ἐτέρῳ τὸν φόνον καὶ
"Εκτορα ἀποκτενεῖς, αὐτὸς ἀποθανεῖ. οὐτίκα γάρ τοι, φησί,
μεθ' "Εκτορα πότμος ἐσοίμος» δ. δὲ ταῦτα ἀκούσας τοῦ μὲν
θανάτου καὶ τοῦ κινδύνου ὡλιγώργησε, πολὺ δὲ μᾶλλον δεῖσας
τὸ ζῆν κακὸς ὡν καὶ τοῖς φίλοις μὴ τιμωρεῖν, «Αὐτίκα, φησί,
τεθναγίην δίκην ἐπιθεὶς τῷ ἀδικοῦντι, ἵνα μὴ ἐνθάδε μένω
καταγέλαστος παρὰ νγυσί κορωνίσῃ ἀχθος ἀρρύης.» μὴ
αὐτὸν οἵτις φρονίσαι θανάτου καὶ κινδύνου; οὕτω γάρ ἔχει,
ω ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ιη ἀλγθεία· εὖ ἀν τις ἔχειτὸν τάξη (ἢ)
γῆγησάμενος βέλτιστον είναι, ἢ ὑπ' ἀρχοντος ταχθῆ, ἐνταῦθα
δεῖ, ώς ἐμοὶ δοκεῖ, μένοντα κινδυνεύειν, μηδὲν ὑπολογίζεμε-
νον μήτε θάνατον μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ αἰγυροῦ.

IY'. Εγὼ οὖν δεινὰ ἀν εἴγην εἰργασμένος, ω ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, εἰ, δτε μὲν με οἱ ἀρχοντες ἔταττον, εὺς ὑμείς εἰλεσθε
ἀρχειν μου, καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ καὶ ἐν Ἀμφιπόλει καὶ ἐπὶ Δη-
λιψ, τότε μὲν οὐ ἐκεῖνοι ἔταττον ἔμενον ὥσπερ καὶ ἄλλος

ερμονιοριστοοσερ2 ασωσωσε

τις, καὶ ἐκινδύνευσον ἀποθανεῖν, τοῦ δὲ θεοῦ τάπτουτος, ὡς ἐγὼ φήμην τε καὶ ὑπέλαβον, φιλοσοφοῦντά με δεῖν ζῆν καὶ ἔξατάζοντα ἐμαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους, ἐνταῦθα δὲ φοβηθεὶς γὴ θάνατον ἢ ἄλλο διεῦν πρᾶγμα λίπωμι τὴν τάξιν· δειγόν μέντ' ἀν εἴη, καὶ ὡς ἀληθῶς τότε ἀν με δικαίως εἰσάγοι τις εἰς δικαστήριον, δτι οὐ νομίζω θεοὺς εἶναι, ἀπειθῶν τῇ μαντείᾳ καὶ δεδιώς θάνατον καὶ οἰόμενος σοφὸς εἶναι οὐκ ὄν. τὸ γάρ τοι θάνατον δεδιέναι, ὃ ἄνδρες, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ δοκεῖν σοφὸν εἶναι μὴ γὰρ δοκεῖν γὰρ εἰδέναι ἐστὶν ἢ οὐκ οἰδεν. οἰδε μὲν γὰρ οὐδεὶς τὸν θάνατον οὐδὲν εἰ τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ πάντων μέγιστον ὃν τῶν ἀγαθῶν, δεδίασι δὲν ὡς εὗ εἰδότες, δτι μέγιστον τῶν κακῶν ἐστι. καὶ τούτο πῶς οὐκ ἀμαθία ἐστὶν αὕτη ἢ ἐπονεδίστος, ἢ τοῦ οἰεσθαι εἰδέναι ἢ οὐκ οἰδεν; ἐγὼ δὲ, ὃ ἄνδρες, τούτῳ καὶ ἐνταῦθα ἵσως διαφέρω τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰ δή τῷ σοφώτερός του φαίγην εἶναι, τούτῳ ἀν, δτι οὐκ εἰδὼς ἴκανῶς περὶ τῶν ἐν "Αἰδου οὔτω καὶ οἴομαι οὐκ εἰδέναι. τὸ δὲ ἀδικεῖν καὶ ἀπειθεῖν τῷ βελτίονι, καὶ θεῷ καὶ ἀνθρώπῳ, δτι κακὸν καὶ αἰσχρόν ἐστιν οίδα. πρὸ οὖν τῶν κακῶν, ὃν οίδα δτι κακά ἐστιν, ἢ μὴ οίδα εἰ ἀγαθὰ γάτα τυγχάνει οὐδέποτε φοβηθήσομαι οὐδὲ φεύξομαι. ὅτας οὐδὲν εἰ με νῦν ὑμεῖς ἀφίετε 'Ανύτῳ ἀπιστήσαντες, δς ἔφη ἢ τὴν ἀρχὴν οὐ διῖν ἐμὲ δεῦρο εἰσελθεῖν, ἢ, ἐπειδὴ εἰσ- γλθον, οὐχ, οἰόν τε εἶναι τὸ μὴ ἀποκτεῖναί με, λέγων πρὸς ὑμᾶς ως, εἰ διαφυξόιμην, γῆδη (ἀν) νμῶν οἱ υἱεῖς ἐπιτηδεύ- οντες ἢ Σωκράτης διδάσκει πάντες παντάπασι διαφθαρή- σσιντο,—εἴ μοι πρὸς ταῦτα εἴποιτε· ὃ Σώκρατες, νῦν μὲν 'Ανύτῳ οὐ πεισόμεθα, ἀλλ' ἀφίεμέν σε, ἐπὶ τούτῳ μέντοι, ἐφ' ψι τε μηκέτι ἐν ταύτῃ τῇ ζητήσει διατρέθειν μηδὲ φιλοσοφεῖν. ἐάν δὲ ἀλῆφς εἴ τούτο πράττων, ἀποθανεῖ· εἰ οὖν με, δπερ εἴποι, ἐπὶ τούτοις ἀφίοιτε, εἴποιμ' ἀν νμῖν δτι ἐγὼ νμᾶς, ἄνδρες 'Αθηγαῖοι, δσπάζομαι μὲν καὶ φιλῶ, πείσομαι δὲ

μᾶλλον τῷ θεῷ ἡ ὑμῖν, καὶ ἔως περ ἄν ἐμπνέω καὶ οὕτος τε ὁ,
οὐ μὴ παύσαμι φιλοσοφῶν καὶ ὑδίν παρεκελευόμενός τε καὶ
ἐνδεικνύμενος διτῷ ἄν ἀεὶ ἐντυγχάνω ὑμῶν, λέγων οἰάπερ εἴθιτα
ὅτι ὁ ἄριστες ἀνδρῶν, Ἀθηναῖος ὅν, πόλεως τῆς μεγίστης καὶ
εὐδοκιμωτάτης εἰς σοφίαν καὶ ἰσχύν, χρημάτων μὲν οὐκ αι-
σχύνει ἐπιμελούμενος, δπως σοι ἔσται ὡς πλεῖστα, καὶ δόξης
καὶ τιμῆς, φρονήσεως δὲ καὶ ἀληθείας καὶ τῆς ψυχῆς, δπως
ώς βελτίστη ἔσται, οὐκ ἐπιμελεῖ οὐδὲ φροντίζεις; καὶ ἕάν τις
ὑμῶν ἀμφισβητῇ καὶ φῆ ἐπιμελεῖσθαι, οὐκ εὐθὺς ἀφήσω
αὐτὸν οὐδὲ ἀπειμι, ἀλλ᾽ ἐργάσομαι αὐτὸν καὶ ἐξετάσω καὶ ἐλέγ-
ξω, καὶ ἕάν μοι μὴ δοκῇ κεκτῆσθαι ἀρετήν, φάναι δέ, δνει-
διῶ, δτι τὰ πλείστου ἀξία περὶ ἐλαχίστου ποιεῖται, τὰ δὲ
φαυλότερα περὶ πλείονος. ταῦτα καὶ νεωτέρῳ καὶ πρεσβυτέ-
ρῳ, διφ ἄγ ἐντυγχάνω, ποιήσω, καὶ ξένῳ καὶ ἀστῷ, μᾶλλον
δὲ τοῖς ἀστοῖς, δσῳ μου ἔγγυτέρῳ ἔστε γένει. ταῦτα γὰρ κε-
λεύει δ θεός, εὐ ἵστε, καὶ ἐγὼ σίωμαι οὐδέν πω ὑμῖν μεῖζον
ἀγαθὸν γενέσθαι ἐν τῇ πόλει ἡ τὴν ἐμὴν τῷ θεῷ ὑπηρεσίαν.
οὐδὲν γὰρ ἄλλο πράττων ἐγὼ περιέρχομαι ἡ πείθων ὑμῶν
καὶ νεωτέρους καὶ πρεσβυτέρους μήτε σωμάτων ἐπιμελεῖσθαι
μήτε χρημάτων πρότερον μηδὲ οὔτω σφόδρα ὡς τῆς ψυχῆς,
δπως ὡς ἀρίστῃ ἔσται, λέγων, δτι οὐκ ἐκ χρημάτων ἀρετὴ^{γίγνεται}, ἀλλ᾽ ἐξ ἀρετῆς χρήματα καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ τεῖς
ἀνθρώποις ἀπαντα καὶ ίδια καὶ δημιουρό. εἰ μὲν οὖν ταῦτα
λέγων διαφθείρω τοὺς νέους, ταῦτ^ο ἄν εἴη βλαβερά· εἰ δὲ τίς
μέ φησιν ἄλλα λέγειν ἡ ταῦτα, οὐδὲν λέγει. πρὸς ταῦτα,
φαίην ἄν, ὁ Ἀθηναῖος, ἡ πείθεσθε Ἀνύτω ἡ μή, καὶ ἡ ἀφί-
ετε ἡ μή ἀφίετε, ως ἐμοῦ οὐκ ἄν ποιήσοντος ἄλλα, οὐδὲ εἰ
μέλλω πολλάκις τεθγάναι.

ΙΗ'. Μή θορυβεῖτε, ω ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἐμμείνατέ μοι
οἵς ἔδειγθην ὑμῶν, μή θορυβεῖν ἐφ' οἷς ἂν λέγω, ἀλλ' ἀκούειν·
καὶ γάρ, ώς ἐγώ οἴμαι, διγῆτε τοις ἀκούοντες. μέλλω γάρ οὖν

ατταχόν ουτούς οικείτε τοῦτο. εὐ γάρ ιστι, ἐκαὶ ἐμὲ ἀποκτείνητε τοιούτον ὄντα, οἷον ἔγω λέγω, οὐκ ἐμὲ μείζω βλάψετε η̄ οὐδὲς αὐτούς· ἐμὲ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν βλάψειεν εὑτε Μέλητος οὗτος "Αγυτος· οὐδὲ γὰρ ἂν δύναιτο· οὐ γάρ οἴμαι θεμιτὸν εἶναι ἀμείνονι ἀνδρὶ ὑπὸ χειρονος βλάπτεσθαι. ἀποκτείνειε μέντον ισως η̄ ἐξελάσειεν η̄ ἀτιμώσειεν ἀλλὰ ταῦτα εὕτος μὲν ισως οἰεται καὶ ἄλλος τίς που μεγάλα κακά, ἔγω δ' οὐκ οἴμαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ποιεῖν ἡ οὗτος νυνὶ ποιεῖ, ξινδρα ἀδίκως ἐπιχειρεῖν ἀποκτιννύαι. Νῦν οὖν, ὡς ἀνδρες Ἀθηναῖοι, πολλοῦ δέω ἔγω ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ἀπολογεῖσθαι, ὡς τις ἂν οἴσιτο, ἀλλὰ ὑπὲρ οὐδῶν, μή τι ἐξαμάρτητε περὶ τὴν τοῦ θεοῦ δόσιν οὐδὲν ἐμοῦ καταψηφισάμενοι. ἐὰν γὰρ ἐμὲ ἀποκτείνητε, οὐ φαδίως ἄλλον τοιούτον εὐρήσετε, ἀτεχνῶς, η̄ καὶ γελοιότερον εἰπεῖν, προσκείμενον τῇ πόλει ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὥςπερ ἵππῳ μεγάλῳ μὲν καὶ γενναῖῳ, ὑπὸ μεγέθους δὲ νωθεστέρῳ καὶ δεομένῳ ἐγείρεσθαι ὑπὸ μύσωπός τινος οίον δῆμοι δοκεῖ δ θεὸς ἐμὲ τῇ πόλει προστεθεικέναι, τοιοῦτόν τινα, δέ οὐδὲς ἔγείρων καὶ πειθών καὶ διειδίζων ἔνα ἔκαστον οὐδὲν παύομαι τὴν θύμεραν δληγη πανταχοῦ προσκαθίζων. τοιοῦτος οὖν ἄλλος οὐ φαδίως οὐδῶν γενήσεται, ὡς ἀνδρες, ἀλλ' ἐὸν ἐμοὶ πειθῆσθε, φελσεσθέ μου· οὐδεῖς δ' ισως τάχ' ἂν ἀχθόμενοι, ὥςπερ οἱ νυστάζοντες ἔγειρόμενοι, κρούσαντες ἀν με πειθόμενοι Ἀγύτῳ φαδίως ἂν ἀποκτείναιτε, εἰτα τὸν λοιπὸν βίον καθεύδοντες διατελοῖτε ἀν, εἰ μή τινα ἄλλον δ θεὸς οὐδὲν ἐπιπέμψειε κηδόμενος οὐδῶν. δτι δ' ἔγω τυγχάνω ὧν τοιοῦτος, οίος οὐδὲ τοῦ θεοῦ τῇ πόλει δεδόσθαι, ἐνθένδε ἀν κατανοήσαιτε· οὐ γὰρ ἀνθρωπίνῳ σοικε τὸ ἐμὲ τῶν μὲν ἐμαυτοῦ ἀπάντων θύμεληκέναι καὶ ἀνέχεσθαι τῶν οἰκείων ἀμελουμένων τοσαῦτα θδη ἔτη, τὸ δὲ οὐδέτερον πράττειν δεῖ, ίδιᾳ ἔκάστῳ προσιόντα ὥςπερ πικτέρᾳ η̄ ἀδελφὸν πρεσβύτερον, πειθοντα ἐπιμελεῖσθαι ἀρε-

τῆς. καὶ εἰ μέν τι ἀπὸ τούτων ἀπέλαυνον, καὶ μισθὸν λαμβάνων ταῦτα παρεκελευόμην, εἶχον ἂν τινα λόγον· νῦν δὲ δρᾶτε δὴ καὶ αὐτοί, διὰ τοὺς οἵ τινας λόγοις· τάλλα πάντα ἀναισχύντως οὕτω κατηγοροῦντες, τοῦτό γε οὐχ οἷον τε ἐγένοντο ἀπαναισχυντῆσαι παρασχόμενοι μάρτυρα, ὡς ἐγὼ ποτέ τινα ἢ ἐπραξάμενην μισθὸν ἢ γῆγορα· ἵκανὸν γάρ, οἴμαι, ἐγὼ παρέχομαι τὸν μάρτυρα, ὡς ἀληθῆ λέγω, τὴν πενίαν.

ΙΘ'. Ἰσως ἂν οὖν δόξειεν ἄτοπον εἶναι, διὰ τοῦτο πάλαι μὲν ταῦτα ἔμβολα εὔων περιιών καὶ πολυπραγμονῶν, δημοσίᾳ δὲ οὐ τολμῶ ἀναβαίνων εἰς τὸ πλήθος τὸ γῆμέτερον ἔμβολα εὔων τῇ πόλει· τούτου δὲ αἰτιόν ἐστιν ὃ ὑμεῖς ἔμοι πολλάκις ἀκηκόατε πολλαχοῦ λέγοντος, διὰ τοῦτο οὐδὲν τι καὶ δαιμόνιον γίγνεται (φωνή), δὴ καὶ ἐν τῇ γραφῇ ἐπικωμῳδῶν Μέλητος ἐγράφατο· ἔμοι δὲ τοῦτ' ἐστιν ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον φωνή τις γιγνομένη, ἢ ὅταν γένηται, ἀεὶ ἀποτρέπει με τοῦτο ὃ ἂν μέλλω πράττειν, προτρέπει δὲ σύποτε· τοῦτ' ἐστιν διὰ τοῦτο ἐναντιοῦται τὰ πολιτικὰ πράττειν. καὶ παγκάλως γέ μοι δοκεῖ ἐναντιοῦθαι· εὖ γάρ ἔτε, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐγὼ πάλαι ἐπεχείρησα πράττειν τὰ πολιτικὰ πράγματα, πάλαι ἂν ἀπολώλη καὶ οὕτως ἀν διακονίας ὁφελήκην οὐδὲν οὕτε ἀν ἐμαυτόν· καὶ μοι μὴ ἄχθεσθε λέγοντι τάλγηθῇ· οὐ γάρ ἐστιν διετις ἀνθρώπων σωθῆσεται, οὕτε διατί οὕτε ἀλλως πλήθει οὐδεὶν γνησίως ἐναντιούμενος καὶ διακωλύων πολλὰ ἄδικα καὶ παράνομα ἐν τῇ πόλει γίγνεσθαι, ἀλλ' ἀναγκαῖόν ἐστι τὸν τῷ ὅπει μαχούμενον ὑπὲρ τοῦ δικαίου, καὶ εἰ μέλλει δὲ λίγον χρόνον σωθῆσεσθαι, ἰδιωτεύειν, ἀλλὰ μὴ δημοσιεύειν.

Κ'. Μεγάλα δ' ἐγώ γε διατί οὐδὲν τεκμήρια παρέξομαι τούτων, οὐ λόγους, ἀλλ' ὃ διατί τιμάτε, ἔργα. ἀκούσατε δὴ μου τὰ ἔμοι ἔμβολα εὔων, ἵνα εἰδῆτε, διὰ οὐδὲ ἂν ἐνὶ διεπικάθοιμι παρὰ τὸ δίκαιον δεῖσας θάνατον, μὴ διεπίκων δὲ ἄμ' ἂν ἀπολούμην. ἔρω δὲ διατί φορτικὰ μὲν καὶ δικανικά, ἀληθῆ δέ.

ἐγὼ γάρ, ὃ Αθηναῖοι, ἀλλην μὲν ἀρχὴν οὐδεμίαν πώποτε ἦρξα ἐν τῇ πόλει, ἔθούλευσα δέ· καὶ ἔτυχεν ὅμῶν ἡ φυλὴ Ἀντιοχίς πρυτανεύουσα, διε νικεῖς τοὺς δέκα στρατηγοὺς τοὺς οὐκ ἀνελομένους τοὺς ἐν τῇς ναυμαχίξ ἔθούλευθε ἀθρόους κρίνειν, παρανόμως ὡς ἐν τῷ ὑστέρῳ χρόνῳ πάσιν ὅμιν ἔδοξε. τότε ἐγὼ μόνος τῶν πρυτάνεων ἤναντιώθην ὅμιν μηδὲν ποιεῖν παρὰ τοὺς νόμους καὶ ἐναντία ἐψηφισάμην· καὶ ἐτοίμων ὅντων ἐνδεικνύαι με καὶ ἀπάγειν τῶν ἡγούμενων, καὶ ὅμῶν κελευθντῶν καὶ βοώντων, μετὰ τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικοίου φύμην μᾶλλον με δεῖν διακινδυνεύειν ἡ μεθ' ὅμῶν γενέσθαι μη δίκαια βουλευομένων, φοβιθέντα δεσμὸν ἡ θάνατον. καὶ ταῦτα μὲν ἦν ἔτι δημοκρατουμένης τῆς πόλεως. ἐπειδὴ δὲ δλιγαρχία ἐγένετο, οἱ τριάκοντα αὖ μεταπεμφάμενοί με πέμπτον αὐτὸν εἰς τὴν θόλον προσέταξαν ἀγαγεῖν ἐκ Σαλαμῖνος. Λέοντα τὸν Σαλαμίνιον, ἵνα ἀποθάνοι· οἷς δὴ καὶ ἀλλοις ἐκεῖνοι πολλοῖς πολλὰ προσέταττον, βουλόμενοι ὡς πλείστους ἀναπλήσαι αἰιῶν· τότε μέντοι ἐγὼ οὐ λέγω ἀλλ' ἔργῳ αὖ ἐνεδειξάμην, διε ἐμοὶ θανάτου μὲν μέλει εἰ μὴ ἀγροικότερον ἦν εἰπεῖν, οὐδὲ δτιοῦν, τοῦ δὲ μηδὲν ἀδικον μηδὲ ἀνδριον ἔργάζεσθαι, τούτου δὲ τὸ πᾶν μέλει. ἐμὲ γάρ ἐκείνη ἡ ἀρχὴ οὐκ ἔξεπληγξεν οὔτιως ἴσχυρὰ οὕτα, ὥς τε ἀδικόν τι ἐργάσασθαι, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ τῆς θόλου ἔξηλθομεν, οἱ μὲν τέταρτες φέροντο εἰς Σαλαμῖνα καὶ ἤγαγον Λέοντα, ἐγὼ δὲ φύδην ἀπιῶν οἴκαδε· καὶ ἵσως ἀν διὰ ταῦτα ἀπέθανον, εἰ μὴ ἡ ἀρχὴ διὰ ταχέων κατελύθη· καὶ τούτων ὅμιν ἔσονται πολλοὶ μάρτυρες.

ΚΑ'. Ἄρ' οὖν ἀν μὲ σίεσθε τοιάδε ἔτη διαγενέσθαι, εἰ ἔπραττον τὰ δημόσια, καὶ πράττων ἀξίως ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἔθοήθουν τοῖς δικαιοῖς καὶ, ὥς περ χρή, τοῦτο περὶ πλείστου ἐποιούμην; πολλοῦ γε δεῖ, ὃ ἄνδρες Αθηναῖοι· οὐδὲ γάρ ἀν ἀλλος ἀγθρώπων οὐδείς. ἀλλ' ἐγὼ διὰ παντὸς τοῦ βίου δη-

μοσίᾳ τε, εἴ πού τι ἔπραξα, τοιοῦτος φανεῖμαι, καὶ ίδιᾳ διάτης εὗτος, οὐδενὶ πώποτε ξυγχωρήσας οὐδὲν παρὰ τὸ δέ· καὶ οὐτε ἄλλῳ οὔτε τούτῳ οὐδενί, οὓς οἱ διαβάλλοντες ἐμέ φουιγ ἐμένες μαθητὸς εἶναι. ἐγὼ δὲ διδάσκαλος μὲν οὐδενὸς πώποτε ἐγενόμην· εἰ δέ τις μου λέγοντος καὶ τὰ ἐμαυτοῦ πράττοντες ἐπιθυμεῖ ἀκούειν, εἴτε νεώτερος εἴτε πρεσβύτερος, οὐδενὶ πώποτε ἐφθάνησα, οὐδὲ χρήματα μὲν λαμβάνων διαλεγομαι, μὴ λαμβάνων δὲ οὕτω, ἀλλ' ἐμοίως καὶ πλουσίῳ καὶ πένητι παρέχω ἐμαυτὸν ἐρωτᾶν, ἐάν τις βούληται, καὶ ἀποκρινόμενος ἀκούειν ὃν ἂν λέγω. καὶ τούτων ἐγὼ εἴτε τις χρηστὸς γίγνεται εἴτε μή, οὐκ ἂν δικαίας τὴν αἰτίαν ὑπέχοιμι, ὃν μήτε ὑπεσχόμην μηδενὶ μηδὲν πώποτε μάθημα μήτε ἐδίδαξα. εἰ δέ τις φησι παρ' ἐμοῦ πώποτέ τι μαθεῖν ἢ ἀκοῦσαι ίδιᾳ δὲ τῷ μή καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, εὖ λέγε, δτι οὐκ ἀληθῆ λέγει.

ΚΒ'. Ἀλλὰ διὰ τὸ δήποτε μετ' ἐμοῦ χαίρουσί τινες πολὺν χρόνον διατρίβοντες; ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πᾶσαν διμῆν τὴν ἀλήθειαν ἐγὼ εἶπον, δτι ἀκούοντες χαίρουσιν ἔξεταζομένοις τοῖς σίσμένοις μὲν εἶνε σοφοίς, οὓς δὲ οὕτω εἴστι γδρούς ἀγδέες. ἐμοὶ δὲ τοῦτο, ὡς ἐγώ φημι, προστέτακται διὰ τοῦ θεοῦ πράττειν καὶ ἐκ μαντείων καὶ ἐξ ἐνυπνίων καὶ παντὶ τρόπῳ, φπέρ τῷ ποτε καὶ ἄλλῳ θείᾳ μοῖρᾳ ἀγθρώπῳ καὶ διτοῦ προσέτεξε πράττειν. Ταῦτα, δὲ Ἀθηναῖοι, καὶ ἀληθῆ εἴστι καὶ εὐέλεγκτα. εἰ γάρ δὴ ἐγώ γε τῶν νέων τοὺς μὲν διαφθείρω, τοὺς δὲ διέφθαρκα, χρῆν δήπου, εἴτε τινὲς αὐτῶν πρεσβύτεροι γενόμενοι ἔγγωσαν, δτι νέοις οὖσιν αὐτοῖς ἐγὼ κακὸν πώποτέ τι ξυγείσολευσα, νυνὶ αὐτοὺς ἐναβαίνοντας ἐμοὶ κατηγορεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι. εἰ δέ μή αὐτοὶ ἔθελον, τῶν οἰκείων τινάς τῶν ἐκείνων, πατέρας καὶ ἀδελφούς καὶ ἄλλους τοὺς προσήκοντας, εἰπερ διάφορον θεσαν αὐτῶν οἱ οἰκεῖοι, γῦν μεμνῆσθαι (καὶ τιμωρεῖσθαι). πάν-

τως δὲ πάρεισιν αὐτῶν πολλοὶ ἐν αυθοῖ, οὐδὲ ἐγὼ δρῶ, πρῶτον μὲν Κρίτων οὐδεὶς, ἐμὸς δὲ γηλικιώτης καὶ δημότης, Κριτοβούλου τοῦδε πατέρ, ἔπειτα Λυσανίας δὲ Σφήτιος, Αἰσχίνου τοῦδε πατέρ. ἐπὶ Ἀντιφῶν δὲ Κηφισιεὺς οὗτοι, ὡν οἱ ἀδελφοὶ ἐν ταύτῃ τῇ διατριβῇ γεγόνασι, Νικόστρατος δὲ Θεοζοτίδου, ἀδελφὸς δὲ Θεοδότου — καὶ δὲν Θεόδοτος τετελεύτηκεν, ὅπει σύντοκος ἐν ἐκείνος γε αὐτοῦ καταδεηθείη —, καὶ Πάραλος δὲ δημόδοκος, οὗτος δὲν Θεάγγης ἀδελφός· δὲ δὲν Αδείμαντος δὲ Αρίστωνος, οὗτοι δὲν Αδελφός· καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐγὼ ἔχω ὑμῖν εἰπεῖν, ὡν τινα ἐχρῆν μάλιστα μὲν ἐν τῷ ἔχυτοι λόγῳ παραγέσθαι Μέλητον μάρτυρα· εἰ δὲ τότε ἐπελάθετο, γῦν παρασχέσθω, ἐγὼ παραχωρῶ, καὶ λεγέτω, εἴ τι ἔχει τοιοῦτον. ἀλλὰ τούτου πᾶν τούναντίον εὑρήσετε, ὃ ἄνδρες, πάτας ἐμοὶ βοηθεῖν ἐτοίμους τῷ διαφθείροντι, τῷ κακὰ ἐργαζομένῳ τοὺς οἰκείους αὐτῶν, ὡς φασι Μέλητος καὶ Ἀνυτος. αὐτοὶ μὲν γὰρ οἱ διεφθαρμένοι τάχοι ἀν λόγον ἔχοιεν βοηθοῦντες· εἰ δὲ ἀδιάφθαρτοι, πρεσβύτεροι γῆδη ἄνδρες, οἱ τούτων προσήκοντες, τίνα ἄλλον ἔχουσι λόγον βοηθοῦντες ἐμοὶ ἀλλ' η τὸν δρθόν τε καὶ ζίκαιον, δτι ξυγίασι Μελήτῳ μὲν φευδομένῳ, ἐμοὶ δὲ ἀληθεύοντι;

ΚΓ'. Εἰεν δή, ὃ ἄνδρες· ἀ μὲν ἐγὼ ἔχοιμ "ἀν ἀπολογεῖσθαι, σχεδὸν ἐτι ταῦτα καὶ ἄλλα ἵσως τοιαῦτα, τάχα δ' ἀν τις ὑμῶν ἀγανακτήσειεν ἀναμνησθεὶς ἔαυτοῦ, εἰ δὲ μὲν καὶ ἐλάττω τουτοῦ (τοῦ ἀγῶνος) ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος ἐδεήθη τε καὶ ἴκέτευσε τοὺς δικαστὰς μετὰ πολλῶν δακρύων, παιδία τε αὐτοῦ ἀγαθικόσαμενος, ἵνα δτι μάλιστα ἐλεγθείη, καὶ ἄλλους τῶν οἰκείων καὶ φίλων πολλούς, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἀρα τούτων ποιήσω; καὶ ταῦτα κινδυνεύων, ὡς ἀν δόξαιμι, τὸν ἔιχατον κίνδυνον; τάχ. οὐγ τις ταῦτα ἐνγοήσας αὐθαδέστε-

ρον ἀν πρός με σχοίη, καὶ δργισθεὶς αὐτοῖς τούτοις θεῖτο ἀν μετ' δργῆς τὴν ψῆφον. εἰ δή τις ὑμῶν οὗτος ἔχει,—οὐκ ἀξιῶ μὲν γάρ ἔγωγε—εἰ δ' αὖτις, ἐπιεικῆ ἀν μαι δοκῶ πρὸς τοῦτον λέγειν, λέγων δτι ἐμοί, ὃ ἄκουστε, εἰσὶ μέν πού τινες καὶ οἰκεῖοι καὶ γάρ τοῦτο αὐτὸν τὸ τοῦ Ὁμήρου, οὐδέ τέλος ἔγω ἀπὸ δρυδὸς οὐδέ τέλος πέτρης πέφυκα, ἀλλὰ ἔξι ἀνθρώπων, ὥστε καὶ οἰκεῖοι μοι εἰσὶ καὶ οὐτεῖς γε, ὃ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, τρεῖς, εἰς μὲν μαιράκιον, γῆδη, δύο δὲ παιδία· ἀλλὰ δμως οὐδένα αὐτῶν δεῦρο ἀγαθιδικάσμενος δεήσομαι ὑμῶν ἀποψηφίσασθαι. τί δή οὖν οὐδὲν τούτων ποιήσω; οὐκ αὐθαδίζόμενος ὃ Ἀθηναῖοι, οὐδέ ὑμᾶς ἀτιμάζων, ἀλλὰ εἰ μὲν θαρραλέως ἔγω ἔχω πρὸς θάνατον ημί, ἀλλος λέγος, πρὸς δὲ οὓς δέξαν καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν καὶ δλη τῇ πόλει οὕτοι δοκεῖ καλὸν εἶναι ἐμὲ τούτων οὐδὲν ποιεῖν καὶ τηλικόνδε ὅντα καὶ τοῦτο τοῦνομα ἔχοντα, εἴτε οὖν ἀληθὲς εἴτε οὕτος, φευδός ἀλλὰ οὖν δεδογμένον γέ ἐστι τῷ Σωκράτῃ διαφέρειν τῶν πολλῶν ἀνθρώπων. εἰ δὲ τὸν ὑμῶν οἱ δοκοῦντες διαφέρειν εἴτε σοφίᾳ εἴτε ἀνδρείᾳ εἴτε ἀληθήτην οὐδὲν ἀρετῇ τοιοῦται ἔσονται, αἰσχρὸν ἀν εἴη· οὔσις περ ἔγω πολλάκις ἔώρακά τινας, διαν κρίνωνται, δοκοῦντας μέν τι εἶναι, θαυμάσια δὲ ἐργαζομένους, ὡς δεινόν τι οἰομένους πιστεῖσθαι, εἰ ἀποθανοῦνται, ὥσπερ ἀθανάτων ἐσομένων ἀν ὑμεῖς αὐτοὺς μή ἀποκτείνητε· οἵ ἐμοὶ δοκοῦσιν αἰσχύνην τῇ πόλει περιάπτειν, ὥστε ἀν τινας καὶ τῶν ξένων ὑπολοθεῖν, δτι οἱ διαφέροντες Ἀθηναῖων εἰς ἀρετὴν οὕτοις αὐτοῖς ἔαυτῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις τιμαῖς προκρίνουσιν, οὕτοις γυναικῶν οὐδὲν διαφέρουσι. ταῦτα γάρ, ὃ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, οὕτε ὑμᾶς χρή ποιεῖν τοὺς δοκοῦντας καὶ διοιηνεῖναι, οὕτος ἀν ὑμεῖς ποιῶμεν, ὑμᾶς ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸν ἐνδείκνυσθαι, δτι πολὺ μᾶλλον καταψηφιεῖνθε τοῦ τὰ ἐλεεινὰ ταῦτα δράματα εἰσάγοντος καὶ καταγέλαστον τὴν πόλιν ποιοῦντος. (ἢ τοῦ ἡτούχαν ἀγοντος.

ΚΔ'. Χωρὶς δὲ τῆς δόξης, ὡς ἄνδρες, οὐδὲ δίκαιοι μοι δοκεῖ εἶγαι δεῖσθαι τοῦ δικαστοῦ οὐδὲ δεόμενον ἀποφεύγειν, ἀλλὰ διδάσκειν καὶ πείθειν· οὐ γάρ ἐπὶ τούτῳ κάθηται δικαστής, ἐπὶ τῷ καταχαρτίζεσθαι τὰ δίκαια, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ κρίνειν ταῦτα· καὶ διμόδοκεν οὐ χαρεῖσθαι εἰς ἀν δοκῆ αὐτῷ, ἀλλὰ δικάσειν κατὰ τοὺς νόμους· σύκουν χρὴ οὔτε ὑμᾶς ἔθιζειν ὑμᾶς ἐπιορκεῖν οὕτως ὑμᾶς ἔθιζεσθαι. οὐδέτεροι γάρ ἀν ὑμῶν εὖσθοῖεν. Μή οὖν ἀξιοῦτε με, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα δεῖν πρὸς ὑμᾶς πράττειν, ἢ μήτε ἥγοῦμαι καλὰ εἴαις μήτε δίκαια μήτε δσια, ἀλλως τε πάντως νὴ Δία καὶ ἀσεβείας φεύγοντα ὑπὸ Μελήτου τουτοῦ. σαφῶς γάρ ἀν, εἰ πέλθοιμι ὑμᾶς καὶ τῷ δεῖσθαι βιαζόμην διμωκόδτας, θεοὺς ἀν διδάσκοιμι μὴ ἥγεῖσθαι ὑμᾶς εἰναι, καὶ ἀτεχνῶς ἀπολογούμενος κατηγοροίην ἀν ἐμαυτοῦ, ὡς θεοὺς οὐ νομίζω. ἀλλὰ πολλοῦ δεῖ οὕτως ἔχειν· νομίζω τε γάρ, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς οὐδεὶς τῶν ἐμῶν κατηγόρων, καὶ διμῆν ἐπιτρέπω καὶ τῷ θεῷ κρίναι περὶ ἐμοῦ ὅπῃ μέλλει ἐμοὶ τε ἀριστα καὶ διμῆν.

ΚΕ'. Τὸ μὲν μὴ ἀγανακτεῖν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τούτῳ τῷ γεγονότι, δτι μου κατεψήφισαοθε, ἀλλα τέ μοι πολλὰ ἔυμβάλλεται, καὶ σύκ ἀνέλπιστόν μοι γέγονε τὸ γεγονός τοῦτο, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον θαυμάζω ἐκατέρων τῶν φῆφων τὸν γεγονότα ἀριθμόν. οὐ γάρ φόμηγν ἔγωγε οὔτω παρ δλίγον ἔσεσθαι, ἀλλὰ παρὰ πολὺ· νῦν δέ, ὡς ἔσικεν, εἰ τριάκοντα μόναι μετέπεσον τῶν φῆφων, ἀπεπεφεύγη ἀν. Μέλητον μὲν οὖν, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, καὶ νῦν δποπέφευγα, καὶ οὐ μόνον ἀποπέφευγα, ἀλλὰ παντὶ δῆλον τοῦτό γε, δτι, εἰ μὴ ἀνέβη Ἀγυτος καὶ Λύκων κατηγορήσοντες ἐμοῦ, καν ψφλε χιλίας δραχμάς, οὐ μεταλαβών τὸ πέμπτον μέρος τῶν φῆφων.

ΚΖ'. Τιμᾶται δ' οὖν μοι δ ἁγὴρ θανάτου εἰεν· ἐγὼ δὲ δὴ τίνος ὑμῖν ἀντιτιμήσομαι, ω̄ ἀνδρες Ἀθηναῖοι; η̄ δῆλον δτι τῆς ἀξίας; τι οὖν; τι ἀξιός είμι παθεῖν η̄ ἀποτίσαι, δ τι μαθών ἐν τῷ βέφ οὐχ ἡσυχίαν ἥγον, ἀλλ' ἀμελήσας ὧνπερ οἱ πολλοί, χρηματισμοῦ τε καὶ σίκονομίας καὶ στρατηγιῶν καὶ δημηγοριῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν καὶ ἔυνωμοσιῶν καὶ στάσεων τῶν ἐν τῇ πόλει γιγνομένων, ἡγησάμενος ἐμαυτὸν τῷ δητι ἐπιεικέστερον εἶναι η̄ ὥτε εἰς ταῦτα ιέντα σώζεσθαι, ἐνταῦθα μεν οὐκ ἦτι, οἱ ἐλθών μήτε ὑμῖν μήτε ἐμαυτῷ ἔμελλον μηδὲν ὅφελος εἶναι, ἐπὶ δὲ τὸ ιδίᾳ ἔκαστον (ἰών) εὐεργετεῖν τὴν μεγίστην εὐεργείαν, ώς ἐγώ φημι, ἐνταῦθα ἦτι, ἐπιχειρῶν ἔκαστον ὑμῶν πείθειν μὴ πρότερον μήτε τῶν ἑαυτοῦ μηδενὸς ἐπιμελεῖσθαι, πρὶν ἑαυτοῦ ἐπιμεληθείη, ὅπως ώς βέλτιστος καὶ φρονιμώτατος ἔσοιτο, μήτε τῶν τῆς πόλεως, πρὶν αὐτῆς τῆς πόλεως, τῶν τε ἄλλων σύτω κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπιμελεῖσθαι; τι οὖν εἴμι ἀξιός παθεῖν τοιοῦτος ὥν; ἀγαθόν τι, ω̄ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ δεῖ γε κατὰ τὴν ἀξίαν τῇ ἀληθείᾳ τιμᾶσθαι καὶ ταῦτά γε ἀγαθὸν τοιοῦτον, δτι ἀν πρέπη ἐμοί. τι οὖν πρέπει ἀνδρὶ πένητι εὐεργέτῃ δεομένῳ ἀγειν σχολὴν ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ παρακελεύσει; οὐκ ἔσθι δτι μᾶλλον, ω̄ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, πρέπει σύτως, ώς τὸν τοιοῦτον ἀνδρα ἐν πρυτανείῳ σιτεῖσθαι, πολὺ γε μᾶλλον η̄ εἰ τις ὑμῶν ἵππῳ η̄ ἔυνωμοι δητις ζεύγει νενίκηκεν Ὁλυμπίασιν. δ μὲν γὰρ ὑμᾶς ποιεῖ εὐδαιμονας δοκεῖν εἶνε, ἐγὼ δὲ εἶναι καὶ δ μὲν τροφῆς οὐδὲν δεῖται, ἐγὼ δὲ δέομαι. εἰ οὖν δεῖ με κατὰ τὸ δίκαιον τῆς ἀξίας τιμᾶσθαι, τούτου τιμῶμαι, ἐν πρυτανείῳ σιτήσεως.

ΚΖ'. "Ισως οὖν ὑμῖν καὶ ταυτὶ λέγων παραπλησίως δοκῶ λέγειν ὕεπερ περὶ τοῦ σίκτου καὶ τῆς ἀντιθολήσεως, ἀπαυθαδίζεμενος τὸ δὲ οὐκ ἔστιν, ω̄ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, τοιοῦτον, ἀλλὰ τοιόνδε μᾶλλον. πέπεισμαι ἐγὼ ἔκῶν εἶναι μηδένα ἀδικεῖν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ὑμᾶς τοῦτο οὐ πείθω, δλίγον γὰρ χρό-

νον ἀλλήλοις διειλέγμεθα· ἐπει, ὡς ἐγῷ ματι εἰ γὰρ οὐδὲν νόμος,
ῶς περ καὶ ἄλλοις ἀνθρώποις, περὶ θανάτου μὴ μίαν τιμέραν
μόνην κρίνειν, ἀλλὰ πολλάς, ἐπεισθητε ἀν· νῦν δ' οὐ δάδιον
ἐν χρόνῳ διάλυψι μεγάλας διαβολᾶς ἀπολύεσθαι. πεπεισμένος
δὴ ἐγὼ μηδένα ἀδικεῖν πολλοῦ δέω ἐμαυτόν γέ ἀδικήσειν
καὶ κατ' ἐμαυτοῦ ἔρειν αὐτὸς, ὡς ἀξιός εἰμι του κακοῦ καὶ
τιμῆσεται τοιούτου τιγδές ἐμαυτῷ. τί δείσας; ή μὴ πάθω
τοῦτο σὺ Μέλητός μοι τιμᾶται, δι φημι οὐκ εἰδέναι σὺ τοῦτο εἰ
ἀγαθὸν σὺ; εἰ κακόν ἐστιν; ἀντὶ τούτου δὴ ἔλωμαι ὡν εὖ
οἴδε· δι τοῦ κακῶν ὅντων, τούτου τιμησάμενος; πάτερον δεσμοῦ;
καὶ τί με δεῖ ζῆν ἐν δεσμωτηρίῳ, δουλεύοντα τῇ δεινῇ καθι-
σταμένῃ ἀρχῇ; (τοῖς ἔνδεικνα). ἀλλὰ χρημάτων; καὶ δεδέσθαι,
ἔως ἂν ἐκτίσω; ἀλλὰ ταῦτόν μοι ἐστιν, διπερ νῦν δὴ ἔλεγον·
οὐ γάρ ἐστι μοι χρήματα, ἀπόθεν ἐκτίσω. ἀλλὰ δὴ φυγῆς τι-
μῆσωμαι; ἵσως γάρ ἂν μοι τούτου τιμῆσαιτε. πολλὴ μέντ' ἀν
με φιλοψυχίᾳ ἔχοι, εἰ οὕτως ἀλόγιστός εἰμι, ὥστε μὴ δύνα-
σθαι λογίζεσθαι, δι τοῦ μετεῖ μὲν ὅντες πολεῖται μου οὐχ οἱστε τε
ἐγένεσθε ἐνεγκεῖν τὰς ἐμὰς διατριβὰς καὶ τοὺς λόγους, ἀλλ'
οὐδὲν βιρύτεραι γεγόνασι καὶ ἐπιφθονώτεραι, ὥστε ζητεῖτε
αὐτῶν νυνὶ ἀπαλλαγῆναι· ἄλλοι δὲ ἄρα αὐτὰς οἶσουσι δά-
δίως; πολλοῦ γε δεῖ, ὦ Ἀθηναῖοι. καλὸς εὖν ἂν μοι δι βίος
εἶη ἐξελθόντι τηλικῷδε ἀνθρώπῳ ἄλλην ἐξ ἄλλης πόλεως
ἀμειβομένῳ καὶ ἐξελαυνομένῳ ζῆν. εὖ γάρ οἴδε· δι τοι, διποι ἂν
ἔλθω, λέγοντος ἐμοῦ ἀκροάσονται οἱ νέοι ὑπερ οὐδένθάδε. (καν
μὲν τούτους ἀπελαύνω, οὗτοι ἐμὲ αὐτοὺς ἐξελῶσι, πείθοντες
τοὺς πρεσβυτέρους· ἐάν δὲ μὴ ἀπελαύνω, οἱ τούτων πατέρες
τε καὶ οἰκεῖοι δι' αὐτοὺς τούτους).

ΚΗ'. "Ισως οὖν ἂν τις εἰποι· «σιγῶν δὲ καὶ ήσυχίαν ἀγων,
ὦ Σώκρατες, οὗτοι οἵτις τὸν ἔσται ημῖν ἐξελθών ζῆν;» τοιτὶ δὴ
ἐστι πάντων χαλεπώτατον πεῖσαί τιγχες οὐδῶν. ἐάν τε γάρ
λέγω, δι τῷ θεῷ ἐπειθεῖν τοῦτον ἐστι καὶ διὰ τοῦτο ἀδύνατον

ἥσυχαν ἄγειν, οὐ πείσεσθέ μοι ὡς εἰρωνευομένῳ ἐάν τ' αὗ λέγω, δτὶ καὶ τυγχάνει μέγιστον ἀγαθὸν ὃν ἀνθρώπῳ τοῦτο, ἐκάστης ἡμέρας περὶ ἀρετῆς τοὺς λόγους ποιεῖσθαι καὶ τῶν ἀλλων, περὶ ὧν ὑμεῖς ἔμοις ἀκούετε διαλεγομένου καὶ ἐμαυτὸν καὶ ἄλλους ἐξετάζοντος, δ δὲ ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτὸς ἀνθρώπῳ, ταῦτα δὲ ἔτι ἡττον πείσεσθέ μοι λέγοντι. τὰ δὲ ἔχει μὲν οὕτως, ὡς ἔγω φημι, ὥς ἄνδρες, πείθειν δὲ οὐ ἕφδια. καὶ ἔγω ἅμα οὐκ εἴθισμαι ἐμαυτὸν ἀξιοῦν κακοῦ οὐδενός· εἰ μὲν γάρ ἦν μοι χρήματα, ἐτιμησάμην ἀν χρημάτων, δσα ἔμελλον ἐκτίσειν οὐδὲν γάρ ἀν ἐβλάβην· νῦν δέ, οὐ γάρ ἔστιν, εἰ μὴ ἄρα δσον ἀν ἐγὼ δυναίμην ἐκτίσαι τοσούτου βού· λεσθέ μοι τιμῆσαι. ἵσως δὲ ἀν δυναίμην ἐκτίσαι νῦν μνᾶν ἀργυρίου τοσούτου σύν τιμῶμαι. Πλάτων δὲ θδε, ὥς ἄνδρες Ἀθηγαῖοι, καὶ Κρίτων καὶ Κριτέσθιοντος καὶ Ἀπολλόδωρος κελεύοντες με τριάκοντα μνᾶν τιμήσασθαι, αὐτοὶ δὲ ἐγγυᾶσθαι· τιμῶμαι σύν τοσούτου, ἐγγυηταὶ δὲ νῦν ἔσονται τοῦ ἀργυρίου οὗτοι ἀξιόχρεψ.

ΚΘ'. Οὐ πολλοῦ γέ ἔνεκα χρόνου, ὥς ἄνδρες Ἀθηγαῖοι, ὅνομα ἔξετε καὶ αἰτίαν ὑπὸ τῶν βουλομένων τὴν πόλιν λοιδορεῖν, ὡς Σωκράτη ἀπεκτόνατε, ἄνδρα σοφόν. φήσουσι γάρ δῆ με σοφὸν εἶνε, εἰ καὶ μή εἴμι, οἱ βουλέμενοι νῦν διείσειν. εἰ σύν περιεμείνατε δλίγον χρόνον, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ἀν νῦν τοῦτο ἐγένετο· δρᾶτε γάρ εἰς τὴν ἡλικίαν, δτὶ πόρρω ἥδη εἴμι τοῦ βίου, θανάτου δὲ ἐγγίς· λέγω δὲ τοῦτο οὐ πρὸς πάντας νμᾶς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἔμοις καταφηφισαμένους θάνατον· λέγω δὲ καὶ τόδε πρὸς τοὺς αὐτοὺς τούτους· ἵσως με αἰεσθέ, ὥς ἄνδρες, ἀπορίᾳ λόγων ἀλλωκέναι τοιούτων, οἷς ἀν νμᾶς ἔπεισα, (εἰ ψυμην δεῖν ἀπαντα ποιεῖν καὶ λέγειν), ὥστε ἀπορυγεῖν τὴν δίκην πολλοῦ γε δεῖ· ἀλλ' ἀπορίᾳ μὲν ἐάλωκα, οὐ μέντοι λόγων, ἀλλὰ τόλμης καὶ

ἀγαισχυντίας καὶ τοῦ ἔθέλειν λέγειν πρὸς ὑμᾶς τοιαῦτα, εἰ
ἄγ γε μὲν ἥδιστα ἦν ἀκούειν θρηνοῦντάς τέ μου καὶ δύρομένου
καὶ ἄλλα ποιοῦντος καὶ λέγοντος πολλὰ ἀνάξια ἐμοῦ,
ώς ἐγώ φημι· οἷς δὴ καὶ εἴθισθε ὑμεῖς τῶν ἀλλων ἀκούειν.
ἄλλ' οὕτε τότε φήμην δεῖν ἔνεκα τοῦ κινδύνου πρᾶξαι
οὐδὲν ἀνελεύθερον, οὕτε νῦν μοι μεταμέλει οὕτως πολε-
γησαμένῳ, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αἱροῦμαι ὡς ἀπολογησά-
μενος τεθνάναι ἢ ἐκείνως ζῆν. οὕτε γάρ ἐν δίκῃ οὕτ' ἐν πο-
λέμῳ οὕτ' ἐμὲ οὕτ' ἄλλον οὐδένα δεῖ τοῦτο μηχανᾶσθαι,
ὅπως ἀποφεύξεται πᾶν ποιῶν θάνατον. καὶ γάρ ἐν ταῖς μά-
χαις πολλάκις δῆλον γίγνεται, δτι τό γε ἀποθανεῖν ἂν τις
ἐκρύγοι καὶ δπλα ἀφεῖς καὶ ἐφ' ἵκετείαν τραπόμενος τῶν
διωκόντων· καὶ ἄλλαι μηχαναὶ πολλαὶ εἰσιν ἐν ἐκάστοις
τοῖς κινδύνοις, ὡς τε διαφεύγειν θάνατον, ἐν τις τολμῷ πᾶν
ποιεῖν καὶ λέγειν. ἀλλὰ μὴ οὐ τοῦτ' ἢ χαλεπόν, ὃ ἀνδρες,
θάνατον ἐκφυγεῖν, ἀλλὰ πολὺ χαλεπώτερον πονηρόν· θᾶτ-
τον γάρ θανάτου θεῖ. καὶ νῦν ἐγὼ μὲν ἀτε βραδὺς ὣν καὶ
πρεσβύτης ὑπὸ τοῦ βραχυτέρου ἔχλων. οἱ δὲ ἐμοὶ κατήγοροι
ἀτε δεινοὶ καὶ δεῖξις ὅντες ὑπὸ τοῦ θάττονος, τῇς κακίας. καὶ
νῦν ἐγὼ μὲν ἀπειμι ὑφ' ὑμῶν θανάτου δίκην δρλών, οὗτοι
δὲ ὑπὸ τῆς ἀληθείας ὡρληκότες μοχθηρόι καὶ ἀδικίαι· καὶ
ἔγωγε τῷ τιμήματι ἐμμένω καὶ οὗτοι ταῦτα μέν που ἵσως
οὕτω καὶ ἔδιι σχεῖν, καὶ οἵμαι αὐτὰ μετρίως ἔχειν.

Δ'. Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο ἐπιθυμῶ ὑμεν χρησμῷσησαι,
ὃ καταψηφισάμενοί μου· καὶ γάρ εἰμι ἥδη ἐνταῦθα, ἐν φ
μάλιστα ἀνθρωποι χρησμῷσιν, δταν μέλλωσιν ἀποθανεῖ-
σθαι· φηλὶ γάρ, ὃ ἀνδρες, εἰ ἐμὲ ἀπεκτόνατε, τιμωρόιν ὑμῖν
ἥξειν εὐθὺς μετὰ τὸν ἐμὲν θάνατον πολὺ χαλεπωτέραν νῆ
Δία ἢ οἷς ἐμὲ ἀπεκτόνατε· νῦν γάρ τοῦτο εἴργασθε οἱ με-
νοὶ ἀπαλλάξεσθαι τοῦ διδόγχι ἔλεγχον τοῦ βίου· τὸ δὲ ὑμῖν
πολὺ ἐγανέλον ἀποθήσεται, ώς ἐγώ φημι· πλείους ἔσονται

νμᾶς οἱ ἐλέγχοντες, οὓς νῦν ἐγὼ κατεῖχον, νμεῖς δὲ οὐκ
γῆσθάνεσθε· καὶ χαλεπώτεροι ἔσονται δσφ γεώτεροί εἰσιν, καὶ
νμεῖς μᾶλλον ἀγανακτήσετε· εἰ γὰρ οἴεσθε ἀποκτείνοντες
ἀνθρώπους ἐπιτράπησειν τοῦ δνιδίζειν τιγὰ νμῖν δτι οὐκ δρ-
θῶς ζῆτε, οὐκ δρθῶς διανοεῖσθε· οὐ γὰρ ἔσθ' αὕτη ἡ ἀπαλ-
λαγὴ οὔτε πάνυ δυνατὴ οὔτε καλή, ἀλλ' ἐκείνη καὶ καλλίστη
καὶ ῥάτη, μὴ τοὺς ἄλλους πολεύειν, ἀλλ' ἔαυτὸν παρασκευά-
ζειν, δπως ξεῖται ὡς βέλτιτστος· ταῦτα μὲν οὖν νμῖν τοῖς κα-
ταψηφισαμένοις μαντευσάμενος ἀπαλλάττομαι.

ΔΑ'. Τοῖς δὲ ἀποψηφισαμένοις ἡδέως ἀν διαλεχθείην
ὑπὲρ τοῦ γεγονότος τουτοῦ πράγματος. ἐνῷ εἰ ἄρχοντες
ἀσχολίαν ἔγουσι καὶ οὕπω ἔρχομαι οἱ ἐλθόντα με δεῖ τε-
θνάναι· ἀλλά μοι, ὃ ἄνδρες, παραμείνατε τοσοῦτον χρόνον·
οὐδὲν γὰρ κωλύει διαμυθολογῆσαι πρὸς ἀλλήλους, ἔως ἔξε-
στιν, νμῖν γὰρ ὡς φίλοις ἐπιδεῖξαι ἐθέλω τὸ νυνὶ μοι ἔυμβε-
νηκὲς τὶ ποτε νοεῖ· ἐμοὶ γάρ, ὃ ἄνδρες δικασταὶ—νμᾶς γὰρ
δικαστὰς καλῶν δρθῶς ἀν καλοίην—θαυμάσιόν τι γέγονεν·
ἡ γὰρ εἰωθυῖά μοι μαντικὴ [ἢ τοῦ δαιμονίου] ἐν μὲν τῷ
πρόσθεν χρόνῳ παντὶ πάνυ πυκνὴ ἀεὶ ἦν καὶ πάνυ ἐπὶ συμ-
προτοῖς ἐναντιουμένη, εἰ τι μέλλοιμι μὴ δρθῶς πράξειν, νυνὶ
δὲ ἔυμβένυκέ μοι, ἀπερ δράτε καὶ αὐτοί, ταυτὶ ἡ γε δὴ οἰη-
θείη ἀν τις καὶ νομίζεται ἔσχατα κακῶν εἶναι· ἐμοὶ δὲ οὔτε
ἐξίσιν· ἔωθεν οἰκοθεν ἡγαντιώθη τὸ τοῦ θεοῦ σγμεῖον, οὔτε
ἡνίκα ἀνέβαινον ἐνταυθοῖ ἐπὶ τὸ δικαστήριον, οὔτε ἐν τῷ
λόγῳ οὐδαμοῦ μέλλοντί τι ἐρεῖν· καίτοι ἐν ἄλλοις λόγοις
πολλαχοῦ δή με ἐπέσχε λέγοντα μεταξύ· νῦν δὲ οὐδαμοῦ
περὶ αὐτὴν τὴν πρᾶξιν οὕτ' ἐν ἔργῳ οὐδενὶ οὕτ' ἐν λόγῳ
ἡγαντίωταί μοι· τὶ οὖν αἴτιον εἶναι ὑπολαμβάνω; ἐγὼ
ἐρῶ· κινδυνεύει γάρ μοι τὸ ἔυμβενηκὲς τοῦτο ἀγαθὸν γεγο-
νέναι, καὶ οὐκ ἔσθ' δπως ἡμεῖς δρθῶς ὑπολαμβάνομεν, δσοι
οἰδμεθα κακὸν εἶναι τὸ τεθνάγαι. μέγα μοι τεκμήριον τού-

του γέγονε^ν οὐ γάρ ἔσθι^ν δπως οὐκ ἡγαντιώθη ἀν μοι τὸ εἰωθός σημεῖον, εἰ μή τι ἐμελλον ἐγὼ ἀγαθὸν πράξειν.

ΛΒ'. Ἐνοίσωμεν δὲ καὶ τῇδε, ώς πολλὴ ἐλπίς ἔστιν ἀγαθὸν αὐτὸν εἶναι· δυσὶν γάρ θάτερον ἔστι τὸ τεθνάναι· ἢ γάρ οἷον μηδὲν εἶναι μηδὲ αἰσθησιν μηδεμίαν μηδενὸς ἔχειν τὸν τεθνεῶτα, ἢ κατὰ τὰ λεγόμενα μεταβολὴ τις τυγχάνει εὑσα καὶ μεταίκησις τῇ ψυχῇ τοῦ τόπου τοῦ ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον^ν καὶ εἴτε μηδεμία αἰσθησίς ἔστιν, ἀλλ' οἷον ὑπνος, ἐπειδάν τις καθεύδων μηδέ ὅναρ μηδὲν ἔρῃ, θαυμάσιον κέρδος ἀν εἴη δ θάνατος· ἐγὼ γάρ ἀνείμαι, εἴτινα ἐκλεξάμενον δέοι ταύτην τὴν νύκτα, ἐν ἣ εὑσα κατέδαρθεν, ὥετε μηδὲ ὅναρ ἴδεῖν, καὶ τὰς ἄλλας νύκτας τε καὶ ἡμέρας τὰς τοῦ βίου τοῦ ἔχυτοῦ ἀντιπαραθέντα ταύτη τῇ νυκτὶ δέοι σκεψάμενον εἰπεῖν, πόσας ἀμεινον καὶ ἥδιον ἡμέρας καὶ νύκτας ταύτης τῆς νυκτὸς βεβίωκεν ἐν τῷ ἔαυτοῦ βίῳ, οἷμαι ἀν μὴ δτι ἰδ.ώτην τινά, ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα εὐαριθμήτους ἀν εύρειν αὐτὸν ταύτας πρὸς τὰς ἄλλας ἡμέρας καὶ νύκτας^ν εἰ εὖν τοιοῦτον δ θάνατος ἔστι, κέρδος ἐγωγε λέγω· καὶ γάρ εὐδὲν πλείων δ πᾶς χρόνος φαίνεται οὕτω δὴ εἶναι ἢ μία νύξ. εἰ δ' αὖ οἷον ἀποδημῆσαί ἔστιν δ θάνατος ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον, καὶ ἀληθῆ ἔστι τὰ λεγόμενα, ώς ἄρα ἐκεῖ εἰσιν ἀπαντεῖς οἱ τεθνεῶτες, οἱ μεῖζον ἀγαθὸν τούτου εἴη ἀν, ὃ ἀνδρες δικασταί; εἰ γάρ τις ἀφικέμενος εἰς "Αἰδου, ἀπαλλαγεῖς τούτων τῶν φασκόντων δικαστῶν εἶναι, εὑργάσει τοὺς ἀληθῶς δικαστάς, οἶπερ καὶ λέγονται ἐκεῖ δικάζειν, Μίνως τε καὶ Ραδάμανθυς καὶ Αἰγαλές καὶ Τριπτόλεμος καὶ ἄλλοι δσοι τῶν ἡμιθέων δικαιοι ἐγένοντο ἐν τῷ ἔαυτῶν βίῳ, ἄρα φαύλη ἀν εἴη ἡ ἀποδημία; ἢ αὖ "Ορφεῖ ξυγγενέσθαι καὶ Μουσαίω καὶ Ήσιόδῳ καὶ Όμύρῳ ἐπὶ πόσιφ ἀν τις δέξαιτ' ἀν ὑμῶν; ἐγὼ μὲν γάρ πολλάκις θέλω τεθνάναι, εἰ ταῦτ^ν ἔστιν ἀληθῆ· ἐπεὶ ἔμοιγε καὶ αὐτῷ θαυμαστὴ ἀν εἴη ἡ διατριβὴ

αὐτόθι, δπότε ἐντύχοιμι Παλαμήδει καὶ Αἴαντι τῷ Τελαμώνος καὶ εἰτις ἄλλος τῶν παλαιῶν διὰ κρίσιν ἀδικον τέθηκεν· ἀντιπαραβάλλειν τε τὰ ἐμαυτοῦ πάθη πρὸς τὰ ἐκείνων, ὃς ἐγὼ οἶμαι, οὐκ ἀν ἀγδὲς εἶη, καὶ δὴ τὸ μέγιστον, τοὺς ἔκει ἔξετάζοντα καὶ ἐρευνῶντα ὥςπερ τοὺς ἐνταῦθα διάγειν, τίς αὐτῶν σοφός ἐστι καὶ τίς εἰσται μέν, ἐστι δ' εὖ, ἐπὶ πόσῳ δ' ἀν τις, ὃ ἀνδρες δικασταί, δέξαιτο ἔξετάσαι τὸν ἐπὶ Τροίαν ἀγαγόντα τὴν πολλὴν στρατιὰν ἢ Ὁδυσσέα, ἢ Σίσυφον, ἢ —ἄλλους μυρίους ἀν τις εἴποι καὶ ἀνδρας καὶ γυναικας· οἷς ἔκει διαλέγεσθαι καὶ ξυνεῖναι καὶ ἔξετάζειν ἀμύχανον ἀν εἴη εὐδαιμονίας· πάντως οὐ δήποτον τούτου γε ἔνεκα οἱ ἔκει ἀποκτείνουσι· τά τε γὰρ ἄλλα εὐδαιμονέστεροι εἰσιν οἱ ἔκει τῶν ἐνθάδε, καὶ γῆδη τὸν λοιπὸν χρόνον ἀθάνατοι εἰσιν, εἴπερ γε τὰ λεγόμενα ἀληθῆ ἐστιν.

ΛΓ'. Ἄλλὰ καὶ ὑμᾶς χρή, ὃ ἀνδρες δικασταί, εὐέλπιδας εἰνε πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἐν τι τοῦτο διανοεῖσθαι ἐλγθές, δτι οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδὲν οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι, οὐδὲ ἀμελεῖται ὑπὸ θεῶν τὰ τούτου πράγματα· οὐδὲ τὰ ἐμὰ νῦν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γέγονεν, ἀλλά μοι δῆλόν ἐστι τοῦτο, δτι γῆδη τεθνάναι καὶ ἀπηλλάχθαι πραγμάτων βέλτιον ἦν μοι· διὰ τοῦτο καὶ ἐμὲ οὐδαμοῦ ἀπέτρεψε τὸ σημεῖον· καὶ ἔγωγε τοῖς καταψηφισαμένοις μου καὶ τοῖς κατηγόροις οὐ πάνυ χαλεπαίνω· καίτοι οὐ ταύτῃ τῇ διανοίᾳ κατεψηφίζοντό μου καὶ κατηγόρουν, ἀλλ' οἰόμενοι βλάπτειν· τοῦτο αὐτοῖς ἀξιον μέμφεσθαι. Τοσέγδε μέντοι αὐτῶν δέομαι· τοὺς οὐεῖς μου, ἐπειδὴν γῆράσωσι, τιμωρήσασθε, ὃ ἀνδρες, ταῦτα ταῦτα λυποῦντες, ἀπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύπουν, ἐὰν ὅμιν δοκῶσιν ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του πρέτερον ἐπιμελεῖσθαι ἢ ἀρετῆς, καὶ ἐὰν δοκῶσι τι εἰνε μηδὲν ὅντες, δηγειδίζετε αὐτοῖς, ὥςπερ ἐγὼ διην, δτι οὐκ ἐπιμελοῦνται ὡν δεῖ, καὶ οἴονται τι εἶναι ὅντες οὐδενὸς ἀξιοι. καὶ ἐὰν ταῦτα ποιῆτε, δίκαια πε-

πονθώς ἐγὼ ἔσομαι ὅφ' ὑμῶν αὐτός τε καὶ οἱ υἱεῖς. Ἀλλὰ γὰρ ἥδη ὥρα ἀπιέναι, ἐμοὶ μὲν ἀποθανουμένῳ, ὑμῖν δὲ βιωσιμένοις· ὅπετεροι δὲ ὑμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἀμεινον πρᾶγμα, ἀδηλον παντὶ πλὴν ἢ τῷ θεῷ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Βίος Πλάτωνος.

Γέννησις. Οἱ Πλάτων ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 427 π. Χ. ἐκ γονέων ἀριστοχρατικῶν. Ἡ γενεαλογία αὐτοῦ ἀνήγετο μέχρι τοῦ Σόλωνος καὶ τοῦ Κόδρου.

Πατέρευσις. Οἱ Πλάτων ὁς καταγόμενος ἐξ εὐγενοῦς καὶ πλουσίου οἴκου ἔτυχεν δύον τὸ δυνατὸν ἐπιμεμελημένης ἀνατροφῆς καὶ παιδεύσεως. Κατὰ τὴν ιεανικήν του ἡλικίαν ἐτράπη εἰς τὴν ποίησιν, εἰς ᾧν τοσοῦτον προώδευσεν, ὥστε καὶ διηνράμβιος ἐποίησε καὶ τραγῳδίας. Ἀλλὰ ταχέως ἀφῆκε τὴν ποίησιν καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ δὲ ἔτους τῆς ἡλικίας του ἐγένετο ἀκροατής τοῦ Σωκράτους, εἰς ὃν παρέμειε ἀφωσιωμένος μέχρι τέλους του βίου αὐτοῦ μεγάλως τιμῶν οὗτόν.

Ἀποδημίαι. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σωκράτους ὁ Πλάτων ἀπεδήμησεν εἰς τὰ Μέγαρα πρὸς τὸν Σωκρατικὸν Εὔκλειδην, ἔπειτα εἰς Κυρήνην πρὸς τὸν μαθηματικὸν Θεόδωρον, τοῦ δοποίου ἦ φήμη ἦτο μεγάλη, καὶ ἐιεῖθεν πρὸς τὸν τερενταῖον Αἰγύπτιον. Μετὰ ταῦτα προσκληθεὶς μετέβη εἰς Σικελίαν πρὸς τὸν τυραννούς τῶν Συρακουσῶν, τὸ πρῶτον μὲν εἰς τὴν αὐλὴν Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου, τὸ δεύτερον δὲ εἰς τὴν τοῦ Διονυσίου τοῦ ιεωτέρου. Καὶ κατὰ τὸ δύο ταύτας ἀποδημίας ὑπέστη πολλά. Αἱ ἀποδημίαι αὗται ἔχουσι μεγάλην σπουδαιότητα, διότι ἐν Σικελίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ ἐσχετίσθη μετὰ τῶν Πυθαγορείων καὶ συνεπλήρωσε τὸ φιλοσοφικὸν του σύστημα.

Ασχολίαι. Μετὰ ταῦτα δὲ οἱ Πλάτων ἔμενε διαρκῶς ἐν Ἀθήναις μέχρι τέλους τοῦ βίου του διδάσκων ἐν τῇ ὑπὸ αὐτοῦ συσταθείσῃ φιλοσοφικῇ σχολῇ, ἡ δοποίᾳ ώνομάσθη Ἀκαδήμεια. Εἰς ταύτην συνέρρεε μέγας ἀριθμὸς μαθητῶν. Τὴν ἀξίαν τοῦ μεγάλου φιλοσόφου μαρτυροῦσι τὰ ἔργα του. Εἶναι δὲ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ 36, τὰ δύοπτα πάντα πλὴν τῆς Ἀπολογίας εἴναι διαλογικά. Ήσσις δὲ οἱ Πλάτων ἔμιμηθη κατὰ τοῦτο τὸν διδάσκαλόν του Σωκράτη, δὲ δοποῖς διαλογικῶς ἐδίδασκεν. Οἱ διάλογοι δὲ αὐτοῦ ἐπιγράφονται ἐξ τινος τῶν διαλεγομένων προσώπων π. χ. Κρίτων, Γοργίας, Πρωταγόρας, Φαίδων, Μενέξενος, Ἀλκιβιάδης κ. τ. λ. Εἰς πάντας τοὺς διηλόγους τὸ πρωτεύον πρόσωπον εἴναι δὲ Σωκράτης.

Θάνατος. Οἱ Πλάτων μετὰ μακρὸν πλήρη δόξης καὶ τιμῆς βίον ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῷ 347 π. Χ.

Χαρακτηρισμός. Περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Πλάτωνος κάμνει λόγον μετὰ μεγίστου σεβασμοῦ ἡ ἀρχαιότης. Ὡς φιλόσοφος δὲ Πλάτων ώνομάσθη θεῖος, ὃς συγγραφεὺς εἴναι ἀμίμητος διὰ τὴν χάριν καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν μορφὴν τῆς φράσεως. Ἡ γλῶσσα αὐτοῦ ἀποτελοῦσα μέσον τι τοῦ πεζοῦ λόγου καὶ τῆς ποιήσεως εἴναι ἔμελής καὶ ἄγμονική. Οἱ ἀρχαῖν εὐθεώρουν ταύτην ὃς κανόνα τῇ δρυμοεπείας.

Η ἐπιδρασις τοῦ Πλάτωνος ὑπῆξε μαχρὰ καὶ βαθεῖα. Διὰ τοῦ ἥθικοῦ καὶ ἱδεολογικοῦ συστήματος, τοῦ δοποίου τὸς βάσεις ἔθεσεν δὲ Σωκράτης, ἀνέλτυξεν δὲ εὑρύτερον δὲ οἱ Πλάτων, προπαρεσκευάσθη τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα πρὸς κατανόησιν τῶν χριστιανικῶν διδαγμάτων. Καὶ σήμερον δὲ οἱ διάλογοι αὐτοῦ εἴναι πηγὴ ἴδεων ὑγιῶν καὶ ὑψηλῶν.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

·Η ·Απολογία τοῦ Σωκράτους εἶναι λόγος δι οὗ ἀπολογεῖται πρὸς τὴν κατηγορίαν τοῦ ·Ανύτου, Λύκωνος καὶ Μελήτου. ·Απηγγέλθη δὲ ἐνώπιον πεντακοσίων δικαστῶν τῆς ·Ηλιαίας.
Προσεγγιζούσης τῆς δικασίμου ἡμέρας; ὁ Σωκράτης οὐδόλως ἔφροντιζε περὶ τῆς ἀπολογίας του. "Οτε οἱ φίλοι του προέτρεπον αὐτὸν νὰ συντάξῃ ἀπολογίαν, δ Σωκράτης ἔλεγεν διι διὰ παντὸς τοῦ βίου τοῦτο ἐμελέτα, τί νὰ ἀπολογηθῇ ἂν ποτε κάτηγορεῖτο ὃς ἀδικῶν· καθ' ὅλον τὸν βίον του ἐξήταξε τὰ δίκαια καὶ τὰ ἄδικα, καὶ ἐκεῖνα μὲν ἐπραττεν ἀπὸ ταῦτα δὲ ἀπεῖχε. Λέγεται διι δ οἵτωρ Λυσίας συνέθεσεν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπολογίαν καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τῆς Ἑγιορικῆς, δπως ἐπιτευχθῇ ἡ ἀθώωσίς του. ·Αλλ' ὁ Σωκράτης ἐθεώρησεν αὐτὴν ὡς ἀνάρμοστον εἰς ἔαυτὸν καὶ δὲν τὴν ἐδέχθη.

Φαίνεται πιθανὸν διι δ Σωκράτης προεμελέτησε μόνος τὰ διάφορα κεφάλαια τῆς ἀπολογίας, τὰ δποτα μετὰ τῆς Ιδιοζιουσῆς εἰς αὐτὸν φιλαληθείας καὶ εἰλικρινεία; ἐξέθεσεν. Δὲν ἔστερε νὰ κρησιμοποιήσῃ συνήγορον ἢ ἄλλα μέσα ὑπερασπίσεως, ὡς ὑπῆρχε τότε συνήθεια.

·Η ·Απολογία τοῦ Σωκράτους καταδεικνύει εἰς ἡμᾶς διι τὸ μεγαλεῖν τοῦ ἀνθρώπου κεῖται ἐν τῇ λατρείᾳ τῆς ἀληθείας, καὶ ἡ γνησία μακαρίότητης ἐν τῇ καθαρότητι τῆς καρδίας καὶ ἐν τῇ εὐθύτητι τοῦ πνεύματος,

Σύγκειται δὲ ἡ ·Απολογία ἐκ τριῶν μερῶν.

Ἐν τῷ πρώτῳ μέρει (κεφ. 1—24) δ Σωκράτης ἀπολογεῖται πρὸς τοὺς δικαστάς, ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει (κεφ. 25—28) κηρυσσόμενος ἔνοχος ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου προτείνει εἰς τοὺς δικαστὰς ποινὴν ἔαυτοῦ χρηματικὴν καὶ ἐν τῷ τρίτῳ (κεφ. 29—33) διμιλεῖ δ Σωκράτης, ἀφ' οὗ οἱ δικασταὶ κατεδίκασαν αὐτὸν εἰς θάνατον.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) "Οτι,.. πεπόνθατε=τί... ἔχετε πάθει, πῶς... ἔχετε διατεθῆ ἀπὸ τοὺς κατηγόρους μου.—ἔγώ δ' οὗν δ' οὗν=δπωτ-δήποτε, τέλος πάντων.—δλίγον (δηλ. δεῖν)=σχεδόν.—πιθα-νῶς=πειστικῶς.—ώς ἔπος εἰπεῖν=ἴνα εἰπω εὕτως : 'Ημεῖς λέγομεν σήμερον ποῦ λέγει δ λόγος.—αὐτῶν ἐν ἐθαύμασσα, θαυμάζω τινός (ἀνθρώπου) τι=θαυμάζω τινά διά τι, ἀπορῶ—τῶν πολλῶν, γενικὴ τοῦ ζλου εἰς τὸ ζν. —ῶν ἐψεύσαντο, ἔλξις ἀντὶ ὁ ἐψεύσαντο (=εἰπον ψευδόμενοι).—ἐν φ ἐλεγον=ἵτε ἐ-λεγον.—φαίνωμαι (δηλ. ὡν) δεινὸς λ.—τοῦτό μοι ἔδ. αὐτῶν· τὸ αὐτῶν γενικὴ κτητικὴ εἰς τὸ τοῦτο.—εἰ μή ἀρα=ἐκτὸς ἀν βέβαια.—οὐ κατὰ τούτους=οὐχὶ ζπως εὕτοι νομίζουσι (τὸν ρή-τορα).—ἢ τι ἢ οὐδὲν=σχεδὸν οὐδὲν.—ρῆμα= πρέτασις, φρά-σις, ὅνομα=λέξις.—ἀκούσεσθε, ἀκούω, μελ. ἀκούσομαι.—εἰκῇ =ἄνευ σχεδίου, ἀπλῶς.—τοῖς ἐπιτυχοῦσιν δνόμασι=μὲ τὰς λέ-ξεις (τὰς τυχαύσας) ποῦ ἔτυχε νὰ μιᾶς ἔλθουν εἰς τὸ στόμα.—οὐδὲ γάρ=καὶ διότι δὲν.—τῆδε τῇ ἡλικίᾳ, ὥσπερ μειρακίω, πλάτ-τοντι· ἀντὶ νὰ εἴπη πλαττούσῃ ἔθεσε πλάττοντι, διότι τὸ τῆδε τῇ ἡλικίᾳ=έμοι τηλικούτω δύντι. Εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι, ἀπαρ-τοῦ=εἰσέρχομαι=παρουσιάζομαι—ὑμᾶς= τοὺς δικαστάς, τὸ δι-καστήριον, παρέμααι=ζητῶ τι παρά τινος, ζητῶ ως χάριν.
"Ινα, τοπικὸν=βπου. — ἀτεχνῶς (ἐκ τοῦ ἀτεχνῆς)=ἀπλῶς, ζλως διόλου. Διάφορον τοῦ ἀτέχνως ἐκ τοῦ ἀτεχνος (ἀντίθετον ἔντεχνος).—ξένως ἔχω τῆς ἐνθάδε λέξεως=εἰμαι ἀπειρος τῆς δικαστικῆς γλώσσης. λέξις, ἐνταῦθα=γλώσσα. ὥσπερ ἀν οὐν, δ ἀν ἀνίκει εἰς τὸ ἐπόμενον ξυνεγιγνώσκετε, δπου ομως ἐπανα-λαμβάνεται.—φωνή, ἐνταῦθα = διάλεκτος.—καὶ δὴ καὶ νῦν, ἀντὶ οὕτω καὶ νῦν.—δικαιον, κατηγ. δηλ. τὸ δποιον εἰνε δι-καιον. — αὕτη ἀρετή, καθ' ἔλξιν ἀντὶ τοῦτο (δηλ. τὸ σκοπεῖν καὶ προσέχειν) ἐστὶν ἀρετὴ δικαιαστοῦ.

Πραγματικά. ΉΩ ἀνδρες Ἀθηναῖοι. Οὗτως ὀνομάζονται ἐνταῦθα οἱ ἡλιασταὶ, οἱ δποῖοι ἡσαν δικασταὶ διὰ κλήρου ἐκλεγόμενοι. Τὸ δικαστήριον ἔκαλετο ἡλιαία.

Κεναλλιεπημένους. . . . κενοσμημένους. Οἱ ρήτορες, ὡς ἐνταῦθα οἱ κατήγοροι, οἱ δποῖοι θέλουν νὰ ἐκπλήττωσι τοὺς ἀχροατὰς καὶ συγκαλύπτωσι τὴν ἀλήθειαν, μετεχειρίζοντο εἰς τὸν θόγον ὥραίας λέξεις καὶ μεγαλοπρεπεῖς ἐκφράσεις. Τοιοῦτος εἴαις δρήτωρ κατὰ τοὺς κατηγόρους τοῦ Σωκράτους.

Καὶ ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν. Τράπεζαι ἐνταῦθα εἰναι αἱ τῶν ἀργυραμοιειῶν καὶ τῶν τοκιστῶν, εἰς ἃς ἐσύχναζον οἱ εὐγενεῖς Ἀθηναῖοι.

Καὶ ἄλλοθι, δηλ. εἰς τοὺς περιπάτους, εἰς τὰς παλαιάστρας καὶ εἰς τὰ ἑργαστήρια.

Μήτε θορυβεῖν. Οἱ δικασταὶ δι᾽ ἐπιφωνῆσεων ἀπεδοκίμαζον, δσα δὲν ἔρεσκον εἰς αὐτούς.

Ἐπὶ δικαστηρίου ἀναβέβηκα. Λεγέται ἀναβαίνω ἐπὶ δικαστηρίου, διότι τὸ δικαστήριον ἔκειτο εἰς ὑψηλὸν μέρος.

2) **Γλωσσικά.** Πρῶτά μοῦ τὸ μου (=κατ' ἐμοῦ) ἀνήκει εἰς τὸ κατηγορημένα=κατηγορίαι. πολλὰ ἥδη ἔτη, αἰτιατικὴ σημαίνουσα διάρκειαν χρόνου.—ἢ τοὺς ἀμφὶ "Ανυτον=ἢ τὸν Ἀγυτον καὶ τοὺς συντρόφους του.—τοὺς πολλοὺς=τοὺς περισσοτέρους.—ἐπειθον=προσεπάθουν νὰ πείθωσι. Σωκράτης τις=ἔγας, κάπιεις Σωκράτης.—μετέωρα φροντιστής=ὅ δσχολούμενος εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ εὑρανοῦ καὶ τοῦ κόσμου. Λέγεται φροντιστής τι ἢ φροντιστής τινος.—κατακεδάνυμι=διαδίω. οὗτοι οἱ κατακεδάσαντες εἶνε τὸ ὑποκείμενον, τὸ δὲ κατηγοροὶ τὸ κατηγορούμενον.—νομίζω θεοὺς=λατρεύω θεούς.—κατηγορηκότες, δηλ. εἰσὶ =κατηγορήκασι, — λέγοντες δηλ., εἰσὶν. Ἐρήμην (δίκην) ἔξηγεται διὰ τοῦ ἐπομένου ἀπολογουμένου οὐδενός. Οἶόν τέ ἔστι=εἰνε δυνατὸν. "Οσοι δὲ φθύνω... οὗτοι ἀπορώτατοι εἰσὶν. "Ἡ σύνταξις ὅρθως ἔχει: εὕτω; "Οσοι δὲ (τῶν λοιπῶν) οἱ μὲν φθ. καὶ δ. χρώμενοι, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ πεπεισμένοι, ἄλλους πείθοντες, ύμᾶς ἀνέπειθον, οὗτοι οὐτ. εἰσὶν.—χρώμενοι, μετοχ. τροπική, πεπεισμένοι, μετοχ. αἰτιολογική "Ἀπορος=ἀκατάθλητας.—ἀναβιβάσασθαι τοῦ ἀναβιβάζω (εἰς τὸ δικαστήριον)=κάμην τινὰ νὰ ἀναβῇ εἰς τὸ δικαστήριον.

Τὸ ρῆμα λέγεται ἐπὶ τῶν ἀρχόντων τῶν προσκαλεύντων τινὰ εἰς δίκην. — σκιαμαχῷ = μάχομαι πρὸς σκιάν. — εἰεν = ἦς εἰναι, καλά. — Υμῶν ἔξελέσθαι τὴν διαβολὴν = νὰ ἐκβάλω ἐκ τῆς διανοίας ὑμῶν τὴν διαβολήν. — διαβολὴ = ἡ κακὴ γνώμη περὶ ἐμοῦ. — Ἰτω δπῃ τῷ θ. φίλον = ἔς ἀποδῆ ὅπως θέλει δ θεός.

Πηραγματεικόν. Τοὺς ἀμφὶ "Ανυτον. "Ο Μέλιτις ἦτο διάριος κατήγορος, οἱ δὲ ἄλλοι συνήγοροι. Άλλὰ τὴν μεγίστην δύναμιν εἶχεν δ "Ανυτος.

Τὸν ἥττω λόγον αρείτω ποιῶν. Τοῦτο ἦτο ἔργον τῶν σοφιστῶν, τοὺς διποίους διαρκῶς ἐξήλεγχε διὰ τοῦ λόγου, Παῖδες... μειράνια. Παῖδες ἐλέγοντο ἀπὸ 7 μέχρι 14 ἔτῶν, μειράνια δὲ ἀπὸ 14 ἔτῶν μέχρι 21.

Πλὴν εἴ τις κωμῳδιοποιός. Ἐννοεῖ ἐνταῦθι τὸν Ἀριστοφάνην, διποίος τὸ 423 διεκωμώδησεν αὐτὸν εἰς τὴν κωμῳδίαν, τὰς Νεφέλας.

"Ἐνταυθοῖ, δηλ. εἰς τὸ δικαστήριον.

"Ἐν οὕτως δλίγω χρόνῳ. "Ο κατηγορούμενος δὲν ἦδύνατο νὰ δμιλῇ δισον ἥθειες χρόνον, δ διποίος δρίζετο διὰ τῆς κλεψύδρας. "Η κλεψύδρα ἦτο ἀγγειον μὲ μικροτάτην δπήν, πλήρες ὕδατος. "Ἐφ δισεν ἔρρεεν ἐκ ταύτης ὕδωρ, δ λέγων ἦδύνατο νὰ δμιλῇ ὅφειλεν δμως νὰ παύσῃ, δτε τὸ ὕδωρ ἐξηγντλεῖτο.

Καὶ πλέον τί με ποιῆσαι. "Ο Σωκράτης ἐπιθυμεῖ δχι μόνον τὴν καθ' ἔαυτοῦ κατηγορίαν νὰ ἀφαιρέσῃ, ἀλλὰ καὶ περισσότερον τι νὰ κατορθώσῃ, δηλ. νὰ σχηματίσωσιν οἱ δικασταὶ καλὴν γνώμην περὶ αὐτοῦ.

Τῷ νόμῳ π. καὶ ἀπολογητέον. "Ο νόμος διέταττεν δ κατηγορούμενος νὰ ἀπολογητά.

3) "Η ἐμὴ διαβολὴ = ἡ κατ' ἐμοῦ διαβολή. — γ., δηλ. διαβολῇ — δή = βεδχίως. — πιστεύων = ἔχων πεποιθησιν, θαρρῶν. — γράφομαι τινα = κατηγορῶ τινα, καταγγέλλω ἐγγράφως. γραφὴ = ἐγγράφος καταγγελία διὰ δημόσιον ἀδικημα, ὥσπερ οὖν κατηγόρων κ.τ.λ. τὸ πλήρες θὰ ἦτο εὑτῷ: δεῖ οὖν τὴν διαβολὴν αὐτῶν ἀναγνῶνται ὥσπερ κατηγόρων τὴν ἀντωμοσίαν εἰώθαμεν ἀναγνῶνται. "Η ἔννοια: Πρέπει λοιπὸν τὴν κατ' ἐμοῦ φευδῆ κατηγορίαν των νὰ ἀναγνώσω ως κατηγορίαν ἀληθινῶν κατηγόρων ἐνόρκως ἐπιβεδχίουμένην ἐνώπιον τῶν δικαστῶν.

"Αντωμοσία=ή ἔνερχος διαθεσίλωσις ἐγγράφως γινομένη κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἀνακρίσεως ὑπὸ τοῦ κατηγόρου, δόποιος ἔδιδε περίληψιν τῶν κατηγοριῶν, τὰς δόποιας ἀνελάμβανε νὰ ἀποδεῖξῃ. περιεργάζομαι=ἰσχολοῦμαι εἰς μάταια καὶ ἀνωφελῆ.—τοιαύτη τις=τοιαύτη περίπου,—ἀεροβατῶ=περιπατῶ εἰς τὸν ἀέρα.—ἄν. . . πέρι, ἀντὶ περὶ ὅν.—ἐπαῖω=ἔννοιῶ, καταλαμβάνω.—ἀτιμάζω=καταφρονῶ —μήπως ἔγώ . . φύγοιμι ἔξαρταται ἐκ τῆς ἔννοιουμένης μετοχῆς φοβηθείς.—ὑπὸ Μελήτου δίκας φύγοιμι φεύγω δίκην ἢ δίκας ὑπό τινος=κατηγοροῦμαι ὑπὸ τινος φράσις δικαστική. ⁷ Ή πιστεύων Μέλητος. Ο Μέλητος εἶχε πεποιθησιν ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι είχον σχηματίσει κακὴν ἰδέαν περὶ τοῦ Σωκράτους καὶ διὰ τοῦτο κατήγγειλεν αὐτόν. "Αλλως θὰ ἐφοβεῖτο νὰ κάμη τοῦτο. Διότι δὲ κατήγορος ἔὰν δὲν ἔλαμβανε μετὰ τὴν δίκην τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων κατεδικάζετο εἰς πρόστιμον χιλίων δραχμῶν καὶ εἰς ἀτιμίαν. ⁸ Εν τῇ "Αριστοφάνους κωμῳδίᾳ, ταῖς Νεφέλαις. Περιφερόμενον. Ο ⁹ Αριστοφάνης παριστᾷ τὸν φιλόσοφον αἰωρούμενον ἐπὶ κρεμάθρας καὶ θλέποντα πρὸς τοὺς ἀστέρας καὶ πρασφωνοῦντα τὰς νεφέλας ὡς Θεούς.

4) *"Ἄλλα γὰρ*=ἄλλα βεβαίως, ἄλλο¹⁰ ὅμως. Διὰ τούτου μεταβαίνει εἰς ἀνασκευὴν ἄλλου κεφαλαίου τῆς κατηγορίας,—χρήματα πράττομαι=λαμβάνω χρήματα, —ἐπει, ἐνταῦθα=ἄν καὶ. —οἶός τ' εἰμὶ=δύναμαι, εἰμαι ἵκανός. —οἷς ἔξεστι, ἡ σύνταξις: οἷς (νέοις) ἔξεστι προίκα ἔνυεῖναι φόρον βούλωνται τῶν ἔνυτῶν πολιτῶν (ἔνυεῖναι). προῖκα=δωρεάν, χάρισμα. —ἔνυεῖναι, τοῦ σύν-ειμι=συναγαστρέφομαι. —ἐπεὶ καὶ, ἐνταῦθα, =ἔπειτα καὶ, προσέτι καὶ. —ἐπιδημῶ=διατρέχω εἰς χώραν τινά, ἐνταῦθα=διατρέχω εἰς τὴν πατρίδα μας. —τελῶ χρήματα =πληρώνω. —τῷ υἱῷ πώλω ἢ μόσχῳ, τίνος ἀριθμοῦ εἶνε τὰ ὄνόματα; —ἐπιστάτης=ὁ ὥρισμένος νὰ ἐπιστατῇ ἐπὶ τινος. —ἴππικάς, εὗτος θὰ ἤτο ἐπιστάτης τῶν πώλων, δὲ γεωργικὸς τῶν μόσχων. —τῆς τοιαύτης ἀρετῆς. *"Ανθρωπίνη* ἢ ἀρετή, ἢ δόποια καθιστᾷ τὸν ἀνθρωπὸν τέλειον, πολιτικὴ δὲ ἢ τὸν πολιτην. —ἡ δ' ὅς=εἰπεν ἔκεινος—παδαπὸς=ἄπο ποίαν πατρίδα. —πόσον. γενικὴ τοῦ τιμήματος. —ἔμμελῶς=δρθῶς, ἐνταῦθα=εὔτελῶς δηλ. δὲν ἔχει ὑπερβολικὰς ἀξιώσεις. —καλλύνομαι=καυχῶμαι, ὑπερ-

γηρανεύομαι.—άβρούνομαι=ύπερηγφανεύομαι.—ἀλλ' οὐ γαρ ἐπισταμαι= τὸ πλήρες : ἀλλὰ νῦν οὐ καλλύνομαι οὐδὲ διδρύνομαι· οὐ γάρ ἐπίσταμαι.—σοφιστής ἐν Ἀθήναις ἐλέγετο ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Πλάτωνος ὁ διδάσκων ἀντὶ μισθοῦ γραμματικήν, ρητορικήν, πολιτικήν καὶ μαθηματικὰ κ.τ.λ.

Γοργίας τε δὲ Δεοντῖνος. Ὁ Γοργίας κατήγετο ἐκ Λεοντίνων τῆς Σικελίας καὶ ἦλθεν ὡς πρεσβευτὴς εἰς Ἀθήνας. Ἐνταῦθα διὰ λόγων, εἰς διοῖς ἡσαν πλήρεις ποιητικῆς χάριτος καὶ μεγαλοπρεπείας ἐξέπληγε τοὺς Ἀθηναίους. Ἐκτοτε ἐγκατεστάθη ἐν Ἑλλάδι καὶ περιώδευεν εἰς τὰς πόλεις διδάσκων τὴν ρητορικήν ἀντὶ χρημάτων.

Οἱ Πρόδικος ἐκ Κέας ἐγκατεστάθη εἰς Ἀθήνας καὶ ἐδιδάσκεν ἐπὶ μισθῷ. Κατεγίνετο εἰς τὴν γλώσσαν καὶ ὥριζε τὴν ὄρθην χρῆσιν τῶν λέξεων.

Οἱ Ἰππίας ἐξ Ἡλιδος ἦτο ἐπιφανῆς διὰ τὰς μαθηματικάς, ἀστρονομικάς καὶ γενεαλογικάς του γνώσεις. Περιήρχετο διοίως τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἐπιδεικνύων τὴν πολυμάθειάν του καὶ διδάσκων ἀντὶ χρημάτων πᾶν δ, τι ἔθελε τις νὰ μάθῃ.

Οἱ Γοργίας, οἱ Πρόδικος καὶ οἱ Ἰππίας ἦσαν περίφημοι σοφισταί.

Οἱ Καλλίας ἀνήκεν εἰς ἐπιφανέστατον οἰκον τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἦτο πλουσιώτατος. Εἰς τὴν οἰκίαν του συνγέθροιζοντο εἰς σοφισταὶ καὶ πλήθος ἀλλων ξένων.

Εὔηνος ἐκ Πάρου ἦτο ποιητὴς ἐλεγείων· μετήρχετο δὲ τὸν σοφιστήν.

5) Οἱ πολάροι ἀν οὖν τις· τὸ πλήρες ὑπολαβὼν ἀν ἔροιτό τις=διακόφας με ἔθελε τις ἐρωτήσει.—τὸ σὸν τί ἔστι πρᾶγμα =τὶ πρᾶγμα εἰνε αὐτὸ τὸ ἰδικόν σου, τὶ εἰνε τὸ δίδον ἀφορμὴν ἐκ μέρους σου; — περιττὸν=τὸ ἀχρηστον̄καὶ ἀνωφελές, τὸ ὑπὲρ τὴν κοινὴν χρῆσιν, ως ἐνταῦθα.—οὐ γὰρ δήπου σοῦ γε οὐδὲν τῶν ἀλλων περιττότερον πραγματευομένου κ.τ.λ. Ἡ ἐρμηνεία: δὲν δύναται τις νὰ ἴσχυρισθῇ, διτι ἐν φ σὺ δὲν ἔχεισο εἰς τι περιεργότερον ἢ οἱ ἄλλοι, δμως ἔχει γίνει τόση φήμη καὶ τόσος λόγος περὶ σοῦ.—ἔπειτα=δμως· ταυτὶ μοι δοκεῖ κ.τ.λ. =δ λέγων ταυτὶ δοκεῖ μοι λέγειν δίκαια.—ἔγω γὰρ, ὁ γὰρ διασαφητικός.—ταύτην=κατὰ ταύτην. Πολαν;—τἄχα=ἴσως. —μείζω

τινὰ ἡ κατὸν θρ. = ὑπεράνθρωπόν τινα σοφίαν. — ἀλλ᾽ ὅστις φησὶ δηλ. ἐμὲ ἐπιστασθαι. — μέγα λέγω = μεγαλορρημονῶ, καυχῶ· μαῖ. — οὐ γάρ ἐμδὲν ἐρῶ τὸν λόγον, διν ἀν λέγω = ὃν λόγον, ὃν ἀν λέγω, οὐκ ἐρῶ ἐμόν, δηλ. ἐξ ἐμκυτοῦ. — ἀξιόχρεως = ἔξιό- πιστας. — ύμιν, δοτική τῆς κρίσεως = κατὰ τὴν κρίσιν σας — ἀνοίσω, μέλλων τοῦ ἀναφέρω — Χαιρεφῶντα γάρ, δι γάρ ἐπε- Ἑγγηματικός. — ἐκ νέου = ἐκ νεανικῆς ἥλικίας. — φυγὴ = ἔξορία. — κατῆλθε, τοῦ κατέρχομαι = ἐπανέρχομαι ἐκ τῆς ἔξορίας εἰς τὴν πατρόδοξ. — ὡς σφοδρὸς δηλ. πόσον ὠρμητικός ἀναπιέσει τὴν ἔννοιαν τοῦ οἶος ἦν. — δρμῶ, ἐνταῦθα = ἐπιχειρῶ. — μαν- τεύομαι = ἐρωτῶ τὸ μαντεῖον. — ἀνεῖλε τοῦ ἀναιρέω = ἀποκρίνο- μαι (ἐπὶ τῷ ἀποκρίσεων τοῦ μαντείου). — τούτων πέρι = περὶ τούτων, ἀναστροφή.

Τό τε ὄνομα καὶ τὴν διαβολήν. Τὸ ὄνομα μὲν εἶναι Σω- κράτης ὁ σοφιστής, ὁ φροντιστής κ.τ.λ. διαβολὴ δὲ εἶναι τὰ λε- γόμενα περὶ αὐτοῦ, δι τοι περιεργάζεται, δι τοι δὲν νομίζει Θεούς, δι ποιεῖ τὸν ἥτιν λόγον κρέπτω.

Χαιρεφῶντα. 'Ο Χαιρεφῶν ἦτο ἐκ τῶν πιστοτέρων ὀπαδῶν καὶ θαυμαστῶν τοῦ Σωκράτους.

Καὶ ξυνέφυγε τὴν φυγὴν ταύτην. Ἔννοει τὴν ἔξορίαν τὴν γενομένην ἐπὶ τῷ τριάκοντα (404-403 π.χ.). Διότι οἱ τριάκοντα τυραννικῶς διοικοῦντες ἡγάγκασαν πολλοὺς ἐκ τῶν Ἀθηναίων νὰ φύγωσιν εἰς Μέγαρα καὶ εἰς Θύρας. Ἐκείθεν κινήσαντες ὑπὸ τὸν Θρασύβουλον ἐνίκησαν τὸν στρατὸν τῶν τριάκοντα καὶ ἐπα- νῆλθον εἰς τὴν πόλιν (κατῆλθον). Ἀνεῖλεν οὖν ἡ Πυθία. Ἡ Πυ- θία ἀπεκρίθη πρὸς τὸν Χαιρεφῶντα ὡς ἔξῆς: σοφὸς Σωκράτης, σοφώτερος Εὔριπίδης· ἀνδρῶν δὲ πάντων Σωκράτης σοφώτατος.

'Ο ἀδελφὸς οὗτοσι. Τὸν δεικνύει ὡς παρόντα εἰς τὸ δικα- στήριον. Ἡτο δὲ εὐτος ὁ Χαιρεκράτης, ὁ δοποῖος ἦτα νεώτερος τοῦ Χαιρεφῶντος.

¶ Ταῦτα γάρ, δι γάρ διασαφγιτικός. — ἐνθυμοῦμαι = βάζω κάτι τι εἰς τὸν νοῦν μου, συλλογίζομαι. — σύνοιδα ἐμαυτῷ ὡν σοφὸς οὔτε μ. οὔτε σμικρὸν = συναισθάνομαι εἰς τὸν ἔαυτόν μου δι τοι δὲν είμαι εὕτε πολὺ εὕτε δλίγον σοφός. — λέγει = ἐγγοεῖ, φάσκων = ἀποφαινόμενος. — οὐ γάρ θέμις αὐτῷ δηλ. ψεύδεσθαι. θέμις = νόμος, συνήθεια — μόγις πάνυ, ἀντὶ πάνυ μόλις = μετὰ μεγ-

στης βίας. — ἐπὶ ζήτησιν αὐτοῦ δηλ. τοῦ χρησμοῦ, τοῦ τι ἐν-
νοεῖ δὲ Θεὸς ταῦτα λέγων. — ἐλέγξων τὸ μαντεῖον=ἴνα ἀποδεῖξω
ὅτι οἱ λόγοι τοῦ μαντείου δὲν συμφωνοῦν πρὸς τὰ πράγματα. —
ῶς ἐνταῦθα, εἴπερ που=ἴνα ἐνταῦθα περισσότερον παρ' εἰς
ἄλλο τι μέρος ἐλέγξω κτλ., — δονόματι=διὰ τοῦ δονόματος. — πρὸς
δὲν συναπτέον εἰς τὸ ἔπαθον. — διαλεγόμενος αὐτῷ, ἔδοξε μοι
ἡ ἀπόλυτος αὕτη διομαστικὴ ἐτέθη, διότι τὸ τριτοπρόσωπον
ῥῆμα ἔδοξε λεσθυναμεῖ κατ' ἔννοιαν πρὸς τὸ ἐνόμισα, φύθην. —
ἐντεῦθεν, αἰτιολογικῶς=ἐκ τούτου. — τούτῳ ἀπηχθόμην, ἀπε-
χθάνομαί τινι=γίνομαι μισητὸς εἰς τια. — πρὸς δμαυτὸν=κατ'
ἔμαυτόν, μόνος μου. — ὕσπερ εὖν εὐκ οἶδα, οὐδὲ οἴομαι δηλ. εἰ-
δέναι ἔσικα.. τούτου γε σμικρῷ τινι αὐτῷ τούτῳ κτλ.=μει
φαίνεται διὰ τὸ τοῦτον. τούλαχιστον τὸ πολιτικὸν δλίγον τι εἰ-
μαι σοφώτερος κατ' αὐτὸ τοῦτο διὰ κτλ. Τὸ μὲν τούτου εἶνε β'.
ὅρες συγχρίσεως· τὸ δὲ σμικρῷ τινι δοτικὴ τοῦ μέτρου καὶ δι
ἐπεξήγησις αὐτοῦ ἐτέθη τὸ αὐτῷ τούτῳ. — γὰ καὶ γίειν παρατ.
τοῦ ἔρχομαι.

IIIραγματεικά. Οὐδέτερος, δηλ. εὔτε ἐγὼ εὔτε δὲξελεγ-
χόμενος πολιτικός.

7) Ἐφεξῆς=κατὰ σειράν. — τὸ τοῦ θεοῦ=τὴν ἀπόκρισιν
τοῦ θεοῦ, τὸν χρησμὸν τοῦ Ἀπόλλωνας—Ιτέον εὖν σκοποῦντι
τὸν χρησμόν, δηλ. εἶναι. Τὸ ἀπαρέμφ. ἔχαριται ἐκ τοῦ ἀνω-
τέρω ἐδόκει: τὸ πλήρες: ἐδόκει μοι Ιτέον εἶναι (=χρῆναι Ιέ-
ναι) σκοπεῦντι τὸ χρησμόν. — ἡ μήν, ἐπὶ δρκου=χληθῶς, τῷ
ὄντι. — εὐδοκιμῶ=ἔχω καλέν φήμην. — δλίγου δεῖ=εχε-
δόν· — τοῦ πλείστου δηλ. τῇς ἐπιστήμης, τῇς σοφίας. —
κατὰ τὸν θεόν=κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, — ἐπιεικεῖς=
ἀρμόδιοι, ἀνώτεροι· ἀντίθετον τοῦ ἀνωτέρω φαῦλοι. — πρὸς
τὸ φρονίμως ἔχειν=εἰς τὸ νὰ εἶναι σοφοί. — πλάνη=περιπλά-
νησις κατὰ τὴν πόλιν πρὸς ἔλεγχον τοῦ μαντείου. — διθύραμβος
=σφροδὸν καὶ ἐνθουσιῶδες ἄσμα, τὸ δρπεῖον ἐψάλλετο ὑπὸ χο-
ροῦ κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Διονύσου πέριξ τοῦ βωμοῦ. — ἀναλαμβά-
νων τὰ π.=λαμβάνων εἰς τὰς χεῖρας καὶ διεξερχόμενος τὰ ποι-
ῆματα αὐτῶν. — ἡ μοι ἐδ. μ, πεπραγματεῦσθαι αὐτοῖς= τὰ
ἔποια μοι ἐφαίνετο διὰ ἐπιτυχέστατα εἰχον πραγματευθῆ εὔτοι.
— διηρώτων ἀν=κατ' ἐπανάληψιν ἡρώτων. Ὁ ἀν σημαίνει ἐπα-

νάληψιν. ὡς ἔπος γὰρ εἰπεῖν κτλ., ὁ γὰρ διασαφητικός. — Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: "Απαντεῖς γὰρ οἱ παρόντες (κατὰ τὴν ἐξέτασιν), ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἔλεγον ἄν, περὶ ὧν αὐτοὶ (οἱ ποιηταὶ) ἐπεποιήκεσαν, δὲ λίγου (δεῖν) βέλτιστον αὐτῶν. Τὸ δὲ ἔλεγον ἄν ἐξηγεῖται ὡς τὸ ἀνωτέρῳ διηρώτων ἄν. — ἐν δὲ λίγῳ, δηλ., χρόνῳ. φύσει τινὶ καὶ ἐνθουσιάζοντες. Συνδέονται διὰ τοῦ καὶ διότι καὶ τὸ φύσει καὶ τὸ ἐνθουσιάζοντες σημαίνουσιν αἰτιολογίαν. Φύσις=φυσικὴ δρμή, ἐμπνευσις. ἐνθουσιάζω=ἐνθεος εἰμαί, ἐνθουσιάζομαι — θεομάντις=ὁ θεόπνευστος. — χρησμῷδες=δ δίδων χρησμούς, δ προφητικός. — ἀ οὐκ ἥσαν, δηλ., σοφοί. — περιγέγνομαι=νικῶ, εἰμαί ὑπέρτερος. — περιγεγονέναι, δηλ. τῶν ποιητῶν, ὥπερ καὶ τῶν πολιτικῶν. — καὶ τῶν πολιτικῶν, δηλ. περιγεγόνειν.

IIIραγματεικά. Νὴ τὸν κύρνα. Πολλάκις εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιβεβαιωθῇ τι δι' ἔρχου. Οἱ θεοσεβέστεροι μὲ δυσαρέσκειαν ἔκαμνον τοῦτο. Διὰ τοῦτο ἐπενόησαν νὰ μεταχειρίζωνται μὲν τὸν τύπον τοῦ ἔρχου εἰς τὸν λόγον, ἀλλὰ νὰ ἀποφεύγωσι νὰ ἀναφέρωσι τὸ δνομα τοῦ θεοῦ. Οὕτω λοιπὸν ἀντὶ μὰ τὸν Διὰ ἐπεκράτησε νὰ λέγωσι μὰ τὸν κύρνα.

8) **Τελευτῶν**=τελευταῖον. ὡς μετοχὴ κείται ἐπιρρηματικῶς. — **χειροτέχνης**=διὰ τῶν χειρῶν ἐργαζόμενος, δ τεχνίτης. — σύνοιδα ἐμαυτῷ οὐδὲν ἐπιστάμενος=συναισθάνομαι τὸν ἔαυτόν μου διτὶ δὲν γνωρίζω τίποτε. — ψεύδομαί τυνος=κπατῶμαι εἰς τι. — **ταύτη** σοφώτεροι=κατὰ τοῦτο, κατὰ τὰς γνώσεις τοῦ ἐπαγγέλματος σοφώτεροι. — δημιουργοὶ λέγονται οἱ μετερχόμενοι ἐπάγγελμα πρὸς δημοσίαν ἡ κοινὴν χρῆσιν π. χ. οἱ τέκτονες, οἱ χαλκεῖς κτλ. — **ἔξεργαζομαι** τέχνην=ἱργάζομαι τὴν τέχνην εἰς τὴν ἐντέλειαν, καλῶς—**πλημμέλεια**=παραφωνία, ἐνταῦθα=ἄμαρτημα, ἔλλειψις. — **ἐπέκρησπτε**=ἐπεσκίαζεν. — **ἀνερωτῶ**=δι' ἔρωτήσεων ἐξετάζω. — **σοφίαν**=ἐπιστήμην. — **σοφὸς** ὡν, ἐπεξήγησις τοῦ προγονούμενου οὗτος. μήτε τι τὸ τι ἐνισχύει τὴν ἀρνητικήν=μηδαμῶς. — διτὶ μοι λυσιτελεῖ· λυσιτελῶ τινι=ῶφελῶ τινα.

9) **Οἷαι** χαλεπώταται=μάλιστα χαλ. Τὸ οἷαι ἐνταῦθα ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ὑπερθετικοῦ. — δνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι, σοφὸς εἶναι. Τὸ λέγεσθαι ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ὡστε. Ἡ σύνταξις ἀπῆγεται σοφὸν εἶναι. Ἄλλα μετεχειρίσθη τὴν πτῶσιν ἐκείνην,

γὴν μετεχειρίζοντο καὶ οἱ ἐπὶ διαβολῇ δινομάζοντες αὐτόν· οἶδον δισφός.—τὸ δὲ κινδυνεύει, τὸ τὸ δὲ κεῖται ἐπιρρηματικῶς=ἐν τούτοις.—καὶ φαίνεται τοῦτο οὐ λέγειν τὸν Σωκράτη=καὶ φαίνεται οὗτος ὅτι δὲν λέγει περὶ τοῦ Σωκράτους τοῦτο (=ὅτι εἰναι σοφὸς) κ.τ.λ. προσκεχρῆσθαι δὲ τῷ ἐμῷ. ὁν=ξλλ' ὅτι ἔχει μεταχειρισθῇ τὸ ὄνομά μου.—ταῦτο οὖν ἔγώ, τὸ ταῦτα εἰναι ἀντικείμενον τοῦ ξητῶ.—τῷ θεῷ βοηθῶν=ἐκτελῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ δποίον ἦτο νὰ ἐννοήσῃ πᾶς τις ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ἔστιν οὐδενὸς ἀξία.—σχολὴ=εὐκαιρία.—μυρία πενία=ἄπειρος, μεγίστη πενία.—διὰ τὴν τοῦ Θεοῦ λατρείαν=διέτι οὐ πηγρετῶ τὸν Θεόν.

10) Οἱ νέοι μοι ἐπακολουθοῦντες=οἱ νέοι ἀκολουθοῦντές με κατόπιν.—αὐτόματος= αὐθόρμητος.—χαίρουσιν ἀκούοντες= χαίρουσι νὰ ἀκούωσι.—ἐντεῦθεν=ἐκ τούτου, αἰτιολογικῶς.—Σωκράτης τις ἔστι μιαρώτατος, τὸ τις προσδιορίζει τὸ μιαρώτατος=εἰς ἐκ τῶν μιαρωτάτων.—ὅτι τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς· τὸ πλὴρες: ὅτι διαφθείρει διδάσκων τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς... καὶ μὴ νομίζειν... καὶ ποιεῖν.—ὅτι κατάδηλοι=διότι κατ. —σφοδρὸς—έρμητικός.—ξυντετάγμένως=ἐκ συμφώνου (ἡ φράσις ἐλήφθη ἐκ στρατιωτικῶν παρασκευῶν).—πιθανῶς=πειστικῶς.—ἔμπτεπλημμι=πληρῶ, γεμίζω.—ἐν τούνων, οὐδὲ γένους =ἐκ τούτων τῶν γεγονότων.—ἀχθομαι=λγανακτῶ.—ἀρχόμενος—ἐν ἀρχῇ.—καὶ ὑμᾶς οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν ἀποκρυψά μενος· ἡ σύνταξις: ἀποκρύπτομαι τινά τι.—ὑποστέλλομαι= συστέλλομαι, φεύγομαι. —τοῖς αὐτοῖς ἀπεχθάνομαι=διὰ τὰ αὐτὰ (τὰ ἀληθῆ ἢ εἰπον) γίνομαι μιστός.—αὕτη . . . ἡ διαβολὴ καὶ τὰ αἴτια ταῦτα. Αἱ ἀντωνυμίαι αὕτη καὶ ταῦτα εἰναι κατηγορούμενα.

Μέλητος ὑπέρ τῶν ποιητῶν. Ὁ Μέλητος ἔγραψε τραγῳδίας καὶ ἀλλα ποιηματα.

*Ανυτος ὑπέρ τῶν δημιουργῶν. Ὁ *Ανυτος ἦτο βυρσοδέψης καὶ πολιτικός λαδῶν πολλὰ ἀξιώματα καὶ ἀποκτήσας μεγίστην δύναμιν εἰς τὴν πόλιν.

Λύκων ὑπέρ τῶν ἀρχόρων. Ὁ Λύκων ἦτο δικηγόρος καὶ ἐκ τῆς τέχνης ταύτης είχεν ἀρκετὴν δύναμιν εἰς τὴν πόλιν. Συνετέλεσεν οὐχὶ ὀλίγον καὶ οὗτος εἰς τὴν καταδίκην τοῦ Σωκράτους.

11) Αὕνη ἐστὶν ἵκανή, ἀντὶ ταῦτά ἔστιν κ.τ.λ.—πρὸς ὑμᾶς = ἱνώπιόν σας.—φιλόπολις = φιλόπατρις.—γὰρ δῆ, ὁ γὰρ διασχρητικός.—ἀντωμοσία = ἡ ἔγγραφος κατηγορία.—ἀδικεῖν, ἐν ταῦθι = εἰναι ἀδικον, πταίειν.—τοὺς νέους ἀδικεῖν με κ.τ.λ. ἡ σύνταξις: φησί με ἀδικεῖν διαφθείροντα τοὺς νέους.—ἔγκλημα = εἰ πρᾶγμα διὰ τὸ ὅποιον ἐγκαλεῖται τις.—σπουδῆ = σπουδαίως, μὲν υπουργαῖα πράγματα.—χαριεντίζομαι = ἵστειεύομαι.—ρᾳδίως = εὐχόλως, ἀπεριωκέπτως.—εἰς ἄγῶνα καθίστημι = εἰσάγω εἰς δίκην.—καθιστάς, αἴτιολ. μετοχή.—προσποιούμενος, τροπικὴ μετοχή.—μέλει μοι τινος = προντίζω περὶ τινος.—οὐδὲν = οὐδόλως.—ώς δὲ = δι τοῦ δέ, —ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐπιδεῖξαι.

Μέλητον τὸν ἀγαθὸν τε καὶ φιλόπολιν. Φαίνεται δι τὸ Μέλητος εἰς τὰν λόγον του εἰπεν δι την προσέθη εἰς τὴν κατηγορίαν κατὰ του Σωκ. δι ἀγάπην τῆς ἀρετῆς καὶ διὰ φιλοπατρίαν.

12) **Γλωσσικόν.** Δεῦρο, ἐνταῦθα οὐχὶ τοπικόν, ἀλλὰ παρακελευσματικόν = ἔλα. — ἀλλο τι, δηλ. ποιεῖς γη συμβαίνει. — μέλον γέ σοι = ἐπειδὴ διαρκῶς φροντίζεις (δηλ. τις ποιεῖ αὐτοὺς βελτίους). — ἔξευρόισκω = ἔητῶν εὑρίσκω. — μηνύω = δεικνύω. — οὐκ αἰσχρόν σοι δοκεῖ εἶναι, δηλ. τὸ σιγᾶν. — δι τοι οὐδὲν μεμέληκεν, εἶναι ἐπεξήγγησις του οὗ δὴ ἐγὼ λέγω. — πολλὴν ἀφθονίαν, δηλ. λέγεις. — ἐκκλησιασταὶ = εἰ λαμβάνοντες μέρος εἰς τὴν ἐκκλησίαν. — καταγιγνώσκω τινός τι = καταδικάζω τινὰ εἰς τι. — Πολλὴν γ' ἐμοῦ κατέγνωκας δ. = εἰς πολλὴν δυστυχίαν μὲ ἔχεις καταδικάσει, μὲ ἔχεις θεωρήσει ὡς πολὺ δυστυχὴ ἀνθρωπον. — ἢ = ἀληθῶς. — τούναντίον τούτου πᾶν = ὅλως. — ἐπιπιδέσ = ὅμπειρος τῆς ἱππικῆς. — ξυνῶσι, τοῦ σύνειμι = συναναστρέφομαι. (ἰδίως ἐπὶ διδασκάλων καὶ μαθητῶν). οὐ φῆτε, ἐτέθη οὐδὲ διότι τὸ οὐ φῆτε ἀποτελεῖ μίαν ἔννοιαν = ἔρνεισθε.

Προγραμματικόν. Οἱ νόμοι. Ο Μέλητος ἀποκρίνεται δι τοι οἱ νόμοι ποιούσι τοὺς νέους ἀμείνους. Άλλο εἰ νόμοι τιμωροῦσι μόνον τὰ γενόμενα ἀμαρτήματα ταῦτα προλαμβάνουσιν ἡ ἀνατροφὴ καὶ ἡ παιδεία.

Νὴ τὴν Ἡραν. Τὸν ἔρχον τοῦτον ἔχαμνον συνήθως αἱ γυναῖκες.

***Ἀκροαταῖ.** Ἐν τῇ δίκῃ, φάίνεται, παρίσταντο ἀκροαταῖ.

***Ἐκκλησιασταῖ.** Εἰχον τὸ δικαίωμα νὰ μετέχωσιν εἰς τὴν ἐκ-

κληρούαν πάντες οἱ ἐπίτιμοι Ἀθηναῖοι πολίται ἀπὸ 20 ἑτῶν καὶ ἄνω.

Πάντως δήπου. Ἀναγκάζεται ὁ Σωκ. νὰ ἀποκρίνεται, ἀφ' οὗ δὲν ἀποκρίνεται δὲ Μέλητος.

13) **ΠΓΛΩΑΣΣΕΙΚΑ.** Πρὸς Διὸς πότερον ἔστιν οἰκεῖν ἀμεινον· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: πότερόν ἔστιν ἀμεινογ οἰκεῖν κ.τ.λ.—ῶ τἄν=ῶ καλέ, ὡ σύ.—κοκόν τι ἐργάζονται τούς. . . ὅντας γη σύνταξις: ἐργάζοματινα (=εἰς τινα) κακόν τι.—τοὺς ἀεὶ ἐγγυτάτῳ ὅντας=τοὺς ἐκάστοτε σχετικωτέρους.—τὸ ἀεὶ μετὰ μετοχῆς=ἐκάστοτε.—συνόντες=οἱ συναναστρεψόμενοι, οἱ σχετικοί.—ώς διαφθείροντα=νομίζων (σὺ) δὲι διαφθείρω.—τηλικοῦτος=τόσον μέγας, τηλικός δε, λαμβάνεται ἐπὶ μεγάλης ἥλικιας, καθὼς καὶ ἐπὶ μικρᾶς, ὅπως ἐῶ. —ἀεὶ τοὺς μάλιστα πλησίον ἔαυτῶν=τοὺς ἀεὶ ἐγγυτάτῳ ἔαυτῶν ὅντας.—ἔγώ σοι οὐ πείθομαι=εἰς ταῦτα ἔγώ δὲν σὲ πιστεύω.=ἄκων, δηλ. διαφθείρω.=ψεύδει (τύ).—τῶν τοιούτων ἀμαρτημάτων=διὰ τὰ τοιαῦτα ἀμαρτήματα.—ἔὰν μάθω=ἔὰν διδαχθῶ.—συγγιγοματι=συναναστρέφομαι.—οἶ=ὅπου.

14) **ΠΓΛΩΑΣΣΕΙΚΑ.** Οὔτε μέγα οὔτε σμικρόν=οὔτε πολὺ οὔτε ὀλίγον.—πῶς με φῆς κτλ. τὸ με εἰναι ὑποκ. τοῦ διαφθείρειν.—γραφὴ=ἡ ἔγγραφος κατηγορία ἡ καταγγελλία διὰ δημόσιον ἀδίκημα.—γράφομαι=καταγγέλλω διὰ δημόσιον ἀδίκημα.—διδάσκοντα μετοχ. τροπική.—νομίζω θ.=πιστεύω θεούς. —οὐ ταῦτα λέγεις κτλ. Τὸ ταῦτα ἀντικ. τοῦ λέγεις· ἡ δὲ εἰδικὴ πρότασις διτ. διαφθείρω εἰναι ἐπεξήγησις τοῦ ταῦτα.—ῶν νῦν δὲ λόγος ἔστιν=οὕς νῦν λέγομεν, περὶ ὧν νῦν λέγομεν.—τοῖς ἀνδράσι τούτοις, τοῖς δικασταῖς.—μαθεῖν=νὰ ἐννοήσω.—οὔτε αὐτὸν νομίζειν θεοὺς τούς τε ἀλ. τ. διδάσκειν—διειστε ἔγώ δὲ διοις πιστεύω θεούς κ.τ.λ.=τὸ παράπαν=ἐντελῶς, καθ' δλοκληρίαν.—ῶ θαυμάσιε =ῶ παράδοξε.—ἴνα τί ταῦτα λέγεις=ἴνα τί γένηται. ταῦτα λέγεις, πρὸς ποιὸν σκοπὸν ἀποθέπων ταῦτα λέγεις.—καὶ οὔτω=καὶ τόσον.—τῶν δε, τίνων;—ἀπείρονς γραμμάτων=χμαθεῖς. —ώστε οὐκ εἰδέναι =ώστε ἀγνοεῖν.—εἰ πάνυ πολλοῦ κτλ.=τὸ πολὺ πολὺ μὲ μίαν δραχμήν.—δραχμῆς, ἐπεξήγησις τοῦ προηγουμένου πάνυ πολλοῦ.—πριαμένοις, ὧνοῦμαι μ. ἀέρ. ἐπριάμην ἔὰν προσ-

ποιῆται ἔαυτοῦ εἶναι = ἐὰν τὰ λέγη γένεται του. — ἀλλως τε καὶ = καὶ μάλιστα. = ἀπιστος γ' εἰ, ὁ Μέλ. . . σαυτῷ = δὲν εἰσαι πιστευός, ὁ Μέλ., εὐ μόνον ὑπὸ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ οὐδὲ ὑπὸ σοῦ τοῦ ἴδιου. — καὶ ταῦτα = καὶ μάλιστα. — ὑβριστής = ἄλλοι (ὑβρις = ἡ διὰ λόγου ἡ διὰ ἔργου ἡ διὰ τοῦ νοῦ καταφρόνησις τῶν θείων καὶ ἀνθρώπινων νόμων). — νεότητι = ἐκ νεανικῆς ὑπεροψίας. — ξοικει γὰρ ὥσπερ αἴνιγμα ἔχοντες θέματα, διαπειρώμενος, ἀρά γνώσεται κ.τ.λ. = ἔμοιο χαριεντιζομένου καὶ λεγ. ἀντικείμενον τοῦ γνώσεται· ἡ σύνταξις: ξοικει ἀνθρώπῳ, δις ξυντίθησιν (= συνθέτει) ὥσπερ (= τρόπον τινὰ) αἴνιγμα, διαπειρώμενος, ἀρά γνώσεται κ.τ.λ. = ἔμοιο χαριεντιζομένου καὶ λεγ. ἀντικείμενον τοῦ γνώσεται· ἡ σύνταξις: γιγγάνσκω τινὸς χαριεντιζομένου = γιγγάνσκω τοὺς χαριεντισμούς τινας. — τοῦτο δοῦτο παίζοντος = τοῦτο εἶναι ἴδιον ἀνθρώπου, δόποιος παίζει μὲ τὰς λέξεις. — Ὡς φαυμάσιε Μέλητε. Καλεῖ δὲ Σωκ. τὸν Μέλητον παράδοξον διὰ τὰς ἀντιφάσεις εἰς ἃς περιπίπτει. — Οὐδὲ ήλιον οὐδὲ σελήνην. Οἱ ἀρχαῖοι ὑπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος ἐτίμων τὸν ήλιον καὶ τὴν σελήνην, ὡς θεούς. — Αναξαγόρου οἶει πατηγορεῖν. Αναξαγόρας δὲ ἐκ Κλαζομενῶν φιλόσοφος ἐδίδασκεν ὅτι δὲ ήλιος ητο μύδρος διάπυρος καὶ μεγαλύτερος τῆς Ηελοποννήσου, ἡ δὲ σελήνη γῇ ἔχουσα οἰκήσεις καὶ λόφους, καὶ φαράγγας. — Ἐκ τῆς δραχῆστρας πριαμένοις. Ορχήστρα ἐλέγετο δὲ πρὸ τῆς σκηνῆς χορός, ὅπου οἱ χορευταὶ ἐξετέλουν τὰς κινήσεις. Ἐκ τῶν τραγικῶν ποιητῶν δὲ Εὔριπίδης, δόποιος ητο μαθητὴς τοῦ Αναξαγόρου, παρενέβαλλεν εἰς τὰς τραγῳδίας του τοιαύτας φιλοσοφικάς θεωρίας τοῦ διδασκάλου του. Τὸ εἰσιτήριον τοῦ θεάτρου ἡγοράζετο ἀντὶ δύο δισκῶν καὶ ἐνίστεται ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς. Σημαντεῖ λοιπὸν ὅτι τοιαύτας θεωρίας ηδήναντο οἱ νέοι νὰ μανθάνωσιν ἐκ τῆς δραχῆστρας τοῦ θεάτρου, ἀγοράζοντες εἰσιτήριον τὸ πολὺ πολὺ ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς. Λέγει δὲ ἐνίστεται διότι τοιαῦται θεωρίαι δὲν ὑπῆρχον εἰς δλα τὰ δράματα.

15) ΓΛΩΒΑΣΤΙΚΑ. Εννεπισκέψασθε = μετ' ἔμοιο ἐπισκέψασθε (= ἔξετάσατε), — γῆ = πῶ;. — παραιτοῦμαι τινά τι = παρακαλῶ... — μέμνησθέ μοι, τὸ μοι δοτικὴ χαραστική. — ἀνθρώπεια, δηλ. πράγματα. — καὶ μὴ ἄλλο καὶ ἄλλο θορυβείτω. Τὸ ἄλλα καὶ ἄλλα (= ἄλλον καὶ ἄλλον θόρυβον) εἶναι σύσταχον ἀντικείμενον δηλ. ἀς μὴ κάμνῃ ἀλλεπάλληλον (συνεχῶς) θόρυ-

τὸν ἀπὸ τῶν θεῶν φόβον, τὸν φόβον, ὃν ἐγένετον τοῖς μύσταις οἱ θεοὶ, ὅπως μὴ ἀνακοινῶσι τοῖς ἀμυῆτοις τὰ ἐν ταῖς τελεταῖς ὁρώμενα.] [αὖτις ἀφ' ἑτέρου, ἀπὸ ἄλλης ἀπόφεως ἢν κριθῇ τὸ πρᾶγμα. ἔξειπεν, φανερῶσαι, ἐκδηλῶσαι. ἀναλαβεῖν, ἀνακαλέσαι. ἀναρασία^γ γλώσσης=ἀκράτεια γλώσσης, ἀκριτομυθία (τούν. ἔχεμυθία). τύπου σημειεῖν, χάριν δειγματος.

Πορφυρᾶς, πορφυροθαφεῖς καὶ ἄρα πολυτίμους καὶ ἑορταστικάς. ἵνα δύσειε τὰ ἔπινίκια τοῦ πολέμου=ἵνα θύσῃ θυσίαν ἐπὶ τῇ νίκῃ τῇ ἐν τῷ πολέμῳ. κατὰ κεφαλήν, κατ' ἄτομον. διπορφύρεος θάνατος Ὁμήρου, ὁ λεγόμενος ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου π. θ. ἐκάλεσε δὲ οὕτως ὁ Ὅμηρος ('Ιλιάδ. Ε, 83) τὸν θάνατον ἔνεκα τοῦ^{τοῦ} αἴματος τοῦ χυνομένου ἐν ταῖς μάχαις^{τοις} ὁ δὲ Θεόκριτος παῖς^{των} ἐνός εἰ δι τῇ ή δαπάνῃ πρὸς κατασκευὴν τῆς πορφυρᾶς ἐσθῆτος ἥτο τόσον μεγάλη, ὥστε ἥτο ἵση πρὸς θάνατον. *"Αντίγονον* (ἴδε κεφ. 7). ἐτερόφθαλμος, διποδαλῶν τὸν ἐτερον τῶν διφθαλμῶν (μονόφθαλμος δὲ ὁ ἐκ φύσεως ἔχων ἔνα μόνον διφθαλμόν, οἷος ἡσαν οἱ Κύκλωπες). τὴν πηγῶσιν, τὴν βλάβην (τῶν διφθαλμῶν), τὴν ἐτεροφθαλμίαν. προφέρω, προσάλλω ὃνειδιστικῶς, ὃνειδίζω. ἐν τάξει, ἐν ἀξιώματι τ. ἐ. ὅστις εἶχε λάθει ἀξιωμάτι (πολιτικὸν ἥ στρατιωτικὸν καὶ δὲν ἥτο πλέον ἀρχιμάγειρος). πέμψας ποραγενέσθαι=μεταπεμψάμενος, προσκαλέσας. λόγον δοῦναι καὶ λαβεῖν=διαλεγθῆναι. ταῦτα ἀπαγγέλλοντος, τὴν ἀξιωσιν ταύτην (τοῦ Ἀντιγόνου) ἀνακοινώσαντος (τοῦ Εὐτροπίωνος πρὸς τὸν Θεόκριτον). παραθεῖναι, νά με προσφέρης πρὸς βρῶσιν, νά με σερβίρης (εἰς ἀνθρώπους τὴν τροφὴν παρατίθεμεν, εἰς τὰ ζῷα παραβάλλομεν). πηρός (τὸν διφθαλμόν), ἀνάπηρος, ἐτερόφθαλμος. τοιγαροῦν, διὰ τοῦτο λοιπόν. τῆς ἀνθροστομίας (γεν. τῆς αἰτίας), τῆς φυλαρίας. δίδωμι δικηγορίαν, τιμωροῦμαι. πέμψας ἄνδρας, δημίους. ἀνεῖλε (ἀναιρῶ), ἐφόνευσε. διπερ ἐστὶν ἱεροπρεπέστατον (προεξαγγελτικὴ παράθεσις), πρᾶγμα θειότατον. ἐθίζειν ἐνν. δεῖ (π. κεφ. 13 «ἀσκεῖν καὶ συνεθίζειν»). μέτριος, ἀνεκτός, ὑποφερτός (π. κεφ. 7 «τῶν δούλων τῶν σπουδαίων»).

Κεφ. 16.—*Ἐνταξίας καὶ κοσμιότητος*, δι καὶ ἐπεξηγηματικὸς (π. κεφ. 2 καὶ 5 «ὑπόχαλκον καὶ κιβδηλον», «ὑποσθοιμαίαν καὶ παρέγγραπτον») ενταξία δὲ εἶναι δι τεταγμένος βίος

Πλουτάρχου «Περὶ παιδῶν ἀγωγῆς». *"Εκδοσις Β'.* 4

τιοῦ τε καὶ . . . μεταβήσομαι, θά μεταθῶ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν νεανικὴν γῆλικίαν (14—21 ἔτους). μοχθηὸν ἔθος, κακὴ συνήθεια. οὕτως ἐπέστησαν, διότι οὗτοι ἐπέστησαν, ως ἐπιστάτας (φύλακας) κατέστησαν. τὴν τῶν μειρακίων δρμήν, τὰ δρμητικὰ μειράκια. ἀφετον εἶασαν θέμεσθαι, ἀπολελυμένα ἀφῆκαν νὰ βόσκουν, (ἥ δὲ μεταφορὰ ἐκ τῶν ζῷων, διότι ἀφετος ὅνος, πῶλος κτλ. λέγεται ὁ βόσκων ἀνεπιτήρητος εἰς τοὺς λειμῶνας). δέον (αἰτ. ἀπόλυτος)=εἰ καὶ ἔδει, ἐν ᾧ εἶχον καθῆκον. ποιεῖσθαι τὴν εὐλάβειαν τῶν μειρακίων=εὐλαβεῖσθαι τὰ μειράκια (πθ. κεφ. 9 «διευλαβεῖσθαι καὶ φεύγειν»), φοβεῖσθαι τὰ μ. μὴ παρεκτραπῶσι καὶ διὰ τοῦτο φυλακὴν ποιεῖσθαι αὐτῶν=φυλάσσειν, προφυλάσσειν αὐτά. Ιάσιμα (ἰῶμα), εὐθεράπευτα, εὔδιόρθωτα. δλιγωρία . . . παραγωγὴ . . . ἀνηκουστία· ἐπεξήγησις τοῦ πλημμελήματα· δλιγωρία παιδαγωγῶν, ἀδιαφορία (πρὸς τὰς συμβουλὰς) τῶν παιδαγωγῶν των (πθ. κεφ. 10 «δλιγώρως ἔχειν»). παραγωγὴ, ἀπάτη. ἀνηκουστία, ἀπείθεια. νεανισκεύομαι, εἰσέρχομαι εἰς τὴν νεανικὴν γῆλικίαν. ὑπερφυής, ὑπερβολικός. σχέτλιος, δεινός. ἀμετρία γαστρός, κατάχρησις εἰς τὸ φαγητόν. οὐροὶ καὶ οὖροι· ἰδὲ κεφ. 7. πότος, οἶνοποσία. κατέχειν, συγκρατεῖν. προσῆκεν· ἰδὲ κεφ. 9 καὶ 11. ἀταμείντος, ὁ μὴ ταμειύμενος, ὁ μὴ δυνάμενος νὰ φυλαχθῇ, νὰ κρατηθῇ καὶ ἐπομένως ὁ ἀνυπότακτος, ὁ ἀκατάσχετος (πθ. κεφ. 11 «ταμιεύεσθαι»). σκιρτητικός, ὁ ἔχων κλίσιν εἰς τὸ σκιρτᾶν, πηδᾶν, εὐεξέγερτος, δρμητικός. ἀντιλαμβάνεσθαι, συγκρατῶ τι (πθ. κεφ. 10 «τῆς φιλοσοφίας ἀντιλαμβάνεσθαι»). τῇ ἀνοίᾳ διδάσαιν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰ ἀδικήματα, τῇ ἀνοήτῳ ταύτῃ γῆλικίᾳ ἐπιτρέπουσι νὰ ὀδικῇ. ἔδει (πθ. ἀνωτ. «προσῆκεν»). παρὰ τοῦτον τὸν καιρόν, κατὰ τὴν γῆλικίαν ταύτην (πθ. κεφ. 2 «παρὰ πάντα τὸν βίον»). φυλάττειν, περιορίζειν, προσέχειν. ἔγρηγορέναι, ἀγρύπνως ἐπιτηρεῖν. καρτερίαν (εἰς γῆδονάς), σωφροσύνην. περιποιοῦματι, περιποιῶ τι ἐμπαυτῷ, κτῶματι τι. στοιχεῖα (τῆς ἀρετῆς), ἀπαρατητα στηρίγματα. τῶν ἐπιτηδευμάτων ἰδὲ κεφ. 11. δκνηρός, διστακτικός, δειλός. ἀπεργάζομαι, καθιστῶ.

Κεφ. 12.—Καθόλου δέ, γενικῶς δ' εἰπεῖν, ἐν γένει δέ,

ἀπείργω, ἀπομακρύνω (πθ. κεφ. 13 «ἀπακτέον»). συνουσία (σύνειμι), συναναστροφή (πθ. κεφ. 14 «τοῖς συγοῦσι»). ἀποφέρονται, ἀποκομίζουσι μεθ' ἔκυτῶν (πθ. κεφ. 9 «ἴνα μὴ ἀποφέρωνται τι τῆς ἐκείνων φαυλότητος»). αἰνίγμασι, δι² αἰνιγματωδῶν, ἀλληγορικῶν φράσεων· τὰς συμβολικὰς δὲ ταύτας ῥήτρας (σύμβολα Πυθαγόρου) μετετεχειρίζοντο οἱ μαθηταὶ τοῦ Πυθαγόρου ἐν τῇ σχολῇ, ἵνα μὴ γίνωνται καταληπτοὶ εἰς τοὺς ἀμυντούς. συμβάλλεται δοπήν (πθ. κεφ. 4 «μεγάλη τοι ῥοπή» καὶ 12 «συμβάλλεται μοῖραν»). μελάνουσοι, ἵχθυες καὶ σύμμερον μελανούρια καλούμενοι. μέλανες ἀνθρώποι, μοχθηροὶ (πθ. καὶ τὸ σημερινὸν «βαμμένος=μοχθηρὸς ἄνθρωπος»). μὴ ξυγδὸν ὑπερβαίνειν, ἐν τῇ ζυγαριᾷ (ὅταν τις ζυγίζῃ) νὰ μὴ ἀπατᾷ. πλεῖστον λόγον ποιεῖσθαι τῆς δικαιοσύνης (πθ. κεφ. 7 «πλεῖστον λόγον ποιεῖται τῆς χάριτος»). μὴ ἐπὶ χοίνικος καθίσαι, νὰ μὴ ἐπαναπαυθῇ, ἀρκεσθῇ τις εἰς (ἔνα μόνον) χοίνικα· ήτο δ' ὁ χοῖνιξ μέτρον χωρητικότητος ἰδίως σιτηρῶν, τὸ ^{1/48} τοῦ μεδίμνου (324 σημερινὰ δράμια) καὶ ἄρα ἔξαρκοιν πρὸς τροφὴν μιᾶς μόνης ἡμέρας. δύος παρασκευάσωμεν (πλαγ. ἐρώτ.), πῶς θὰ πορισθῶμεν. μὴ παντὶ ἐμβάλλειν δεξιὰν=μὴ τῷ τυχόντι προτείνειν τὴν χειρα. προχείρως, ἀπερισκέπτως. συναλλάσσειν, συνάπτειν σχέσεις. ἐπιτηδεύειν, διάγειν. ὅς μὴ δεῖν αὐτόν, ὥστε νὰ μὴ δεσμεύῃ αὐτόν, ητοι νὰ διατηρῇ τις ἐν τῷ βίῳ ἐλευθέραν τὴν βούλησιν. θυμούμενον (πθ. κεφ. 14 «θατέρου θυμούμενου»). ὑπείκειν, διποχωρεῖν. κατατρύχω, καταβασανίζω. κναμευτοὶ γὰρ ησαν... διότι κυάμους (κουκκιά) μετεχειρίζοντο πρότερον εἰς τὰς ψηφοφορίας, διὰ τῶν ὁποίων ἔξελεγον τοὺς ἀρχοντας· ή κλήρωσις δ' ἐγίνετο οὕτως· εἰς ἔνα κάδον ἐτίθεντο πινάκια φέροντα ἐπιγεγραμμένα τὰ ὀνόματα τῶν διποχωρίων, εἰς ἕτερον δὲ κάδον ἴσαριθμοι τοῖς πινακίοις κύαμοι, ὃν λευκοὶ μὲν ησαν δοις καὶ οἱ λαγχάνοντες ἀρχοντες, μέλανες δὲ οἱ λοιποί· ἐξηγον δὲ συγχρόνως ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κάδων ἀνὰ ἐν πινάκιον καὶ ἔνα κύαμον καὶ, ὃν ὁ κύαμος ητο λευκός, ἐλάγχανεν ὁ διποχώριος, εὑ τὸ ὄνομα ητο γεγραμμένον ἐπὶ τοῦ πινακίου. σιτίον, τροφὴ (πθ. ἀστιος, σιτευτός, συσσίτιον). ἀμίς, οὔροδόχον ἀγγεῖον. ἀστεῖος λόγος, ὁ λόγος τῶν ἀστῶν, ητο δὲ κομψὸς καὶ χαρίεις. ἐπὶ τοὺς

ὅρους, εἰς τὰ τέρματα, εἰς τὸ τέλος. φέρω εὐκόλως, δεικνύω ἀταραξίαν, εἴμαι γῆγεμος.

Ἀνακάμπτω, ἐπανακάμπτω, ἐπιστρέφω δπίσω. ἀπάγειν δεῖ (πβ. ἀπακτέον ἐν κεφ. 14). διατελῶ λέγων, ἔχακολουθῶ νὰ λέγω, ἀδιαλείπτως λέγω. ἔξωλης, ὁ ἔξωλοθρεύων, ὁ ὀλέθριος. ἐκτρα-
χηλίζω (ἐπὶ ἵππων), ἐκτινάσσω ἄνω τοῦ τραχήλου τὸν ἀναβά-
την καὶ εἰτα καταρρίπτω, καταστρέφω. προρρέζους ἐκτρέβουσι,
σύρριζα ξεπατώγουν, γῆτοι παντελῶς καταστρέφουν (ἢ μεταφορὰ
ἐκ τῶν δένδρων). ἐπίλυπος, λίαν λυπηρός. δέλεαρ ἀφύλακτον,
δόλωμα (διελεαστικὸν μέσον), ἀπὸ τοῦ δποίου δὲν δύναται τις νὰ
προφυλαχθῇ. νήφω, εἴμαι νηφάλιος, σώφρων, ἀπέχομαι τοῦ οἴνου.
οἱ δὲ κόλακες. σωφρονῶ, εἴμαι ἐγκρατὴς εἰς τὰς σωματικὰς
ἡδονὰς (ἀντίθετον τούτου τὸ ἀκολασταῖνω καὶ ἀσελγαῖνω). φυ-
λάττειν τὰ (χρήματα), νὰ είναι οἰκονόμοι. στιγμὴ χρόνου πᾶς
ἔστιν δ βίος, δλος ὁ βίος ἡμῶν είναι ὡς μία στιγμὴ τοῦ (αἰώ-
νίου, ἀπεράντου) χρόνου καὶ διὰ τοῦτο, λέγουν οἱ κόλακες, προ-
σῆκε ζῆν καὶ οὖ παραζῆν (ἡμᾶς), ἐπρεπεν ἡμεῖς νὰ ζῶμεν
καλῶς, νὰ ἀπολαύωμεν τῆς ζωῆς καὶ νὰ μὴ φευτοζῶμεν. φρον-
τιστέον ἡμῖν=δεῖται ἡμᾶς φροντίζειν, νὰ λαμβάνωμεν δι' ὅψιν.
κρονόληρος, γέρων φλύαρος, ξεμωραμένος (ἢ λ. ἐκ τοῦ Κρόνος
=οἱ παλαιότατος, παμπάλαις θεός καὶ λῆρος=φλυαρία). σορο-
δαίμων (ἢ σορὸς=θήκη νεκροῦ, τάφος), δ ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ
τάφου εὑρισκόμενος, δ τυμβογέρων, δ ἐσχατόγηρος, τὸ «σαρά-
βαλον». ἀράμενοι μετέωρον, σηκώσαντες ὑψηλά. ἔξοισομεν
(ἐκφέρω, ἐκφορά), θὰ κηδεύσωμεν.

Μιαρδς (μιαίνω), μεμολυσμένος, λερωμένος (γῆθικῶς). ὑπο-
κριταὶ φιλίας (γεν. ἀντικ.), διποκρινόμενοι φιλίαν. ἀγενστος,
(μεταφ.), ἐστερημένος. ὑπερόπτης, καταφρονητής. ἀγόμενοι ἐπὶ
τοὺς νέους, προσερχόμενοι πρὸς τοὺς νέους, πλησιάζοντες τοὺς
νέους. ὡς ἐκ λυρικῆς τέχνης, οἰονεὶ μετὰ τεχνασμάτων, θελ-
γήτρων τῆς λύρας (μουσικῆς), γῆτις θέλγουσα προσελκύει τὰς
ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων. σεσηρότες παρακ. τοῦ σαΐρω=διαστέλλω
τὰ χείλη καὶ δεικνύω τοὺς δόντας (ώς οἱ κύνες) καὶ μεταφ.
γελῶ προσποιητὸν γέλωτα. οἱ τρέφοντες αὐτούς. μέρη ψυχῆς
ὑποβολιμαῖα (δοντες) καὶ μέρη βίου νόθα τ. ἔ. καὶ τὴν ψυχὴν
ὑποβολιμαίαν καὶ τὸν βίον νόθον ἔχοντες, διότι καὶ οἱ λόγοι

αὐτῶν καὶ αἱ πράξεις κανονίζονται κατὰ τὰς δρέξεις ἄλλων. πρὸς τὸ νεῦμα τῶν πλουσίων, συμφώνως, πρὸς τὴν θέλησιν τῶν πλουσίων, ἵτοι ἀρκεῖ ἐν ἀπλούσῃ μόνον βλέμμα τῶν πλουσίων (καὶ ὅχι λόγος) διὰ νὰ ἔκτελεσθῇ ἀμέσως τὸ θέλημά των ὑπὸ τῶν κολάκων. ὑβρίζονται ὑπὸ τῶν τρεφόντων αὐτούς. ὑβρίζεσθαι δοκοῦντες τότε, νομίζοντες ὅτι τότε ἀληθῶς ὑβρίζονται, περιφρονοῦνται. μάτην, χωρὶς νὰ παρέχωσιν ἐκδούλευσίν τινα εἰς τοὺς τρέφοντας αὐτούς. παρατρέφονται, ὡς παράσιτοι τρέφονται. εἴ τῳ μέλει τῆς εὐαγγελίας=εἴ τινι (τῶν πατέρων) μέλει, ἐάν τις τῶν πατέρων φροντίζῃ περὶ τῆς καλῆς ἀγωγῆς, ἀνατροφῆς. Θρέμματα, ζῷα, κτήνη. τὰς τῶν συμφοιτητῶν μοχθηρίας, τοὺς μοχθηροὺς συμφοιτητάς, τοὺς φαύλους συσπουδαστάς. ἐπεικής, χρηστός, ἀγαθός.

Κεφ. 18.—Ανθρώπινα, κατορθωτὰ ὑπὸ ἀνθρώπων, μὴ ὑπερβαίνοντα τὴν δύναμιν ἀνθρώπων (ώστε τὰ ἀνωτέρω, ἢτινα ἔχαρακτήρισεν ὡς καλὰ καὶ συμφέροντα, θεωρεῖ πως δυσκατόρθωτα πθ. κεφ. 15 «χαλεπὰ ταῦτα καὶ δυσμίμητα»). τοὺς πατέρας καὶ φυσικὰ καὶ τοὺς διδασκάλους. τὴν φύσιν, τὸν χαρακτήρα. πολλαχοῦ, εἰς πολλὰς περιστάσεις, πολλάχις. τὴν τέρψιν, τὴν ἥδονὴν ἐκ τῶν γλυκέων χυμῶν. πάροδος, πλαγία (ὅχι κατ' εὐθεῖαν) εἰσοδος. τὴν ἀποτομίαν τῶν ἐπιτιμημάτων, τὸ ἀπότομον, τὴν τραχύτητα τῶν ἐπιπλήξεων. τοτὲ μὲν—τοτὲ δέ, ἄλλοτε μὲν—ἄλλοτε δέ. ἀφεῖναι καὶ χαλάσαι, ν' ἀφήσωσι καὶ χαλαρώσωσι (ό καὶ ὡς ἐν κεφ. 2, ἡ μεταφορὰ δ' ἐκ τῶν ἵππων, εἰς τοὺς ὅποιους οἱ ἀναβάται ἀφίεντες καὶ χαλῶντες τὰς ἥντας ἐπιτρέπουσι νὰ τρέχωσιν ἐλεύθεροι). ἀντιτεῖναι τὰς ἥντας, εἰς ἐναντίαν διεύθυνσιν (εἰς τὰ ὅπιστα) νὰ τεντώνωσι τὰς ἥντας καὶ οὕτω μὴ ἐπιτρέπωσιν εἰς αὐτοὺς νὰ τρέχωσι κατὰ βούλησιν. εἰ δὲ μὴ γε εὐκόλως δύνανται φέρειν τὰς ἀμαρτίας τῶν πατέρων. πρὸς καιρόν, προσκαίρως, βραχύν τινα χρόνον. ἀποφλεγματίνω =παύομαι φλεγματίνων (δργιζόμενος), ξεθυμώνω. δξύθυμον—βαρύθυμον, δξύθυμος μὲν ὁ εὐκόλως δργιζόμενος καὶ ταχέως πραϋνόμενος, βαρύθυμος δ' ὁ βαρέως δργιζόμενος καὶ δυσκόλως πραϋνόμενος. ὡς, διότι. τὸ δυσμενὲς καὶ δυσκατάλλακτον, ἡ πρὸς τὰ τέκνα δυσμένεια τῶν γονέων καὶ βραδεῖα συγχώρησις

τῶν ἀμαρτημάτων των, ἄρα καὶ ἐμμονὴ εἰς τὴν δυσμένειαν. δυσκατάλλακτον· ἐκ τοῦ καταλλάσσομαι, συμφιλιώνομαι.

Ἄλλα (δεῖ τοὺς φρονήμενούς πατέρας) μεταφέρειν ἐπὶ τὰ γιγνόμενα, ἀλλὰ διφείλουσιν οἱ γονεῖς νὰ ἐφαρμόζουν εἰς τὰ γιγνόμενα ὅπὸ τῶν παιδῶν ἀμαρτήματα. τὸ ἀμβλυνδττον—τὴν ἀμβλυωπίαν, τοῦ δ. ἀμβλυνώττω (πθ. τυφλώττω), εἴμαι ἀμβλυωπός, μύωψ, ἔχω ἀσθενῆ τὴν ὥρασιν. δύσκωφος, σχεδὸν ταυτόσημον πρὸς τὸ δυσγίκος. ὁς=ῶστε, δρῶντας—ἀκούοντας ἐναντ. μετοχαί. φέρω=ὑποφέρω, ἀνέχομαι. ιραιπάλη, τὸ ἀποτέλεσμα ισχυρᾶς οἰνοποσίας, κεφαλαλγία ἐκ πολυποσίας, μέθη. ιραιπαλᾶ, ἔχω κραιπάλην. ἔξελέγχω, ἔξετάζω καὶ ἐπιπλήττω. ἔφείσω (φείδομαι), ἐφάνης φειδωλὸς (εἰς τὸν νέον). βουκολᾶ, ἀπατῶ. οἰνέτης (πθ. κεφ. 8). ζευγος βοῶν. χθιζός, χθεσινός. ἀποπνέων χθιζῆς μέθης, ἀποπνέων δσμὴν χθεσινῆς μέθης. μύρων δξων, μυρίζων ἀπὸ μυρωδικὰ (ἄτινα οἱ παλαιοὶ ἐθεώρουν ἀπρεπῆ εἰς ἄνδρας). σκιρτῶσα νεότης, οἱ ζωηροὶ νέοι (πθ. κεφ. 16 «σκιρτητικόν»). πωλοδαμνεῖται (πθ. κεφ. 4 «ἴπποι πωλοδαμνηθέντες»).

Κεφ. 19.—Τοὺς ἡττους τῶν ἡδονῶν, τοὺς ἡττωμένους ὅπὸ τῶν ἡδονῶν, τοὺς ἀκολάστους. δυσήκοος (ό δυσκόλως ἀκούων), ὁ δυσπειθής (ἀντίθ. εὐήκοος), γάμῳ καταξεῦξαι, διὰ τοῦ γάμου νὰ δεσμεύσωσιν ὡς ἐν ζυγῷ. ἔγγυασθαι (ἐγγύη), ἀρραβωνίζειν, μνηστεύειν. ἔλα· προστ. τοῦ ποιητ., ἔλαω=ἔλαυνω· τὴν κατὰ σαυτὸν ἔλα (παροιμία), ἔλαυνε τὴν ὄμοιαν σοι, ἐπιδίωκε νὰ λάθης γυναῖκα ὄμοιαν πρὸς σέ. μακρῷ ιρείτεος, πολὺ ὅπερτέρας κατὰ τὸν πλοῦτον.

Κεφ. 20.—Περιγράφω, περιορίζω διὰ γραμμῶν, περικλείω, συμπληρῶ. τὰς ὑποθήκας (πθ. κεφ. 4 καὶ 11). τῷ μηδὲν ἀμαρτάνειν=τῷ φυλάττεσθαι τὰ ἀμαρτήματα καὶ πράττειν πάντα ἢ δεῖ, φυλαττόμενοι τὰ ἀμαρτήματα καὶ πράττοντες πάντα τὰ δέοντα νὰ παρέχωσιν... ὕσπερ (πρὸς) κάτοπτρον. ὁς, διότι, οἵτινες=εἴ τινες. ἐπὶ τῷ δύνοματι ἐκείνων, ἐν διογκάζουσιν ἐκείνους (τοὺς οἰοὺς) κακοὺς καὶ διὰ τοῦτο κατηγοροῦσιν αὐτοὺς (πθ. παροιμίαν «τὸνομά μας ετὸ χωριό μας»). τὸ δ' ὅλον (πθ. κεφ. 7 καὶ 8). ξῶντες, ἐὰν ζῶσιν (οἱ πατέρες). παρρησίαν

ἄγουσι=παρρησίαν ἔχουσι, τολμῶσι (πθ. ήσυχίαν, σχολήν ἄγω). μή τι γε, πολὺ διλιγότερον βέβαια. γένοιντο ὃν οἱ γονεῖς, εἰ ζῷεν φαύλως. δπον γὰρ...ἐκ τοῦ Πλάτωνος ἐν Νόμοις V, 739 C.

Ἐτις τὸν σωφρονισμόν, ως πρὸς τὴν καλὴν ἀνατροφήν. ἐπει-
τηδεύειν, μηχανᾶσθαι, πράττειν τοὺς γονεῖς (πθ. κεφ. 12 «ἐπει-
τηδεύματα»). Εὐρυδίκην· τίς αὕτη δὲν εἰναι γνωστόν, πιθανο-
λογεῖται δὲ ὅτι σύζυγος τοῦ Φιλέππου ἐξ Ἰλλυρίας καὶ δὲ
δονομαζούμενη Αὐδάτα μετωνομάσθη ὥπ' αὐτοῦ Εὐρυδίκην ἐπειδὴ
ὅτι δικαίως ἐν τῷ ἐπιγράμματι ἡ Εὐρυδίκη λέγεται Ἱραπολιτήτις,
εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ἐν Ἰλλυρίᾳ πόλις ἔχουσα τοῦτο τὸ συνομα
δὲν δικράνην, διπήρχε δὲ Ἱεράπολις ἐν Φρύγῳ πρὸς βορρᾶν τῆς
Λαοδικείας καὶ ἐτέρα ἐν Συρίᾳ πρὸς δυσμάς τοῦ Εὐφράτου, φαί-
νεται δὲ κατὰ λάθος μνήμης ὁ Πλούταρχος ἐκάλεσεν Ἰλλυρίδα
τὴν Εὐρυδίκην ἐξ Ἀσίας πάντως οὖσαν. τριβάρβαρος, λίαν βάρ-
βαρος, βαρβαρωτάτη (τὸ τρίς ἐπιτακτικὸν ώς ἐν τοῖς τρικυμίᾳ,
τρισάσμενος, τρισμάκαρ, τρισκατάρατος κλπ.). ἐπὶ τῇ μαθήσει
τῶν τέκνων, ἵνα διδάξῃ, παιδαγωγήσῃ τὰ τέκνα της. δψὲ τῆς
ἡλικίας, ἐν ἡλικίᾳ προσθενηκούσῃ, γρατα οὖσα. τόνδ(ε) τὸν ἀνδρε-
άντα ἡ τρίποδα ἡ τοιοῦτόν τι ἀνάθημα. εὔστος (εὔ+ιδ, τοῦ
οἴδα), εὔγνωστος, λαμπρός· εὔιστον πόθον ἐλοῦσσα τῇ ψυχῇ,
λαμπρόν τι ποθήσασα. μνήμετα λόγων, ἀτινα εἶναι ὑπομνήσεις
τῶν λόγων, τῶν γνώσεων. γεγαντα· ποιητ. παρακ. τοῦ γίγνομαι
=γεγονυτα, εἰ καὶ ἐγεγόνει. ἥβωντων, ἐν τῇ ἐφηβεικῇ ἡλικίᾳ
ὄντων. ἐξεπόνησε, ἐκοπίασε. πάσας τὰς προειρημένας ὑποθή-
κας. συμπεριλαβεῖν, πάσας ὅμοιος περιλαβεῖν καὶ ἐπιτελέσαι.
εὐχῆς ἔργον (πθ. κεφ. 14 «χαλεπὰ ταῦτα καὶ δυσμίμητα»).
εὐμοιρίας δεόμενόν ἔστι, εὐτυχίας δεῖται (τ. ἔ. εὐφυΐας, εὐγε-
νείας, πλούτου, ἀγαθῶν παιδαγωγῶν κ. τ. δ.). ἀνυστόν, κατορ-
θωτὸν (πθ. κεφ. 4 «ἀνύσιμον πρᾶγμα»). δ" οὖν, ὅπως δήποτε. ἀν-
θρωπίνη φύσει, τοῖς ἀνθρώποις.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ιωτίουστο Εκπαιδευτικής Πολιτισμού